

วันเด็ก

๒๕๐๙

วันเด็ก ๒๕๐๕

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๐๕

คำนำ

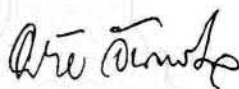
ในการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปี คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ได้มีมติให้จัดทำหนังสือวันเด็กเช่นเดียวกับก่อน ๆ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๕ ขึ้น ประกอบด้วย

๑. นายจรัส มหาวังษ์	ประธานกรรมการ
๒. นางแม่นมาศ ขวาลิต	รองประธานกรรมการ
๓. นางฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ	กรรมการ
๔. นางเรืองอุไร กุศลาสัย	กรรมการ
๕. นางบุญนำ บุญเสริญ	กรรมการ
๖. นางสุนัต ประกาศะวัต	กรรมการ
๗. นางชอุ่ม เข้มงาม	กรรมการ
๘. นายพนัส สุวรรณะบุญย์	กรรมการ
๙. นายสุภรณ์ ประดับแก้ว	กรรมการและเลขานุการ

เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับความสนใจจากผู้อ่านเป็นอันมาก และมีผู้ชมเชื่อว่าจัดเนื้อหาได้เหมาะสม ดังนั้น ในปีนี้ คณะอนุกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๐๕ โดยยึดแนวการจัดทำของปี ๒๕๐๔ คือจัดใหม่คำขวัญ บทความธรรมะ เรื่องสั้น นิทาน บทเพลง ความรู้รอบตัว และบทประพันธ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังได้ปรับปรุงให้ภาพประกอบมากกว่าเดิม

การจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๘ ครึ่งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์
จาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ช่วยเขียนคำขวัญให้ ดร. อรรถ นาครทรรพ ศาสตราจารย์ระวี ภาวิไล คุณสุข
ปัญญานุกุล คุณแปลก สนธิรักษ์ คุณเกหลง ทานิช คุณอาจันต์ บุญจรรยา
ช่วยเขียนเรื่องให้ โดยมีคณะกรรมการการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็น
ธุระในด้านการดำเนินการจัดพิมพ์จนสำเร็จเรียบร้อย

ในนามของคณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๐๘
ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๐๘ และ
บรรดาท่านที่ได้กล่าวนามมาแล้วเป็นอย่างยิ่ง.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานคณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

สารบัญ

๑. พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. คำขวัญ

๒.๑ คำขวัญ ขบวนการ นายกรัฐมนตรี

๒.๒ คำขวัญ ขบวนการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๓ คำขวัญ ประธานกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ
ประจำปี ๒๕๐๙

๓. การจัดงานวันเด็ก สุระปะนี นาคกรรพ ๑

๔. บทความธรรมะ “อภัยสยปริศพริง” แปลก สนิธรักษ์ ๘

๕. เรื่องสั้น

๕.๑ หนุกรรม สุชีพ ปุณฺณภาพ ๑๗

๕.๒ ตาจ้อย อาจินต์ บัณฺจพรรค์ ๒๑

๕.๓ ไม่มีเวลาสาย ช่อม บัณฺจพรรค์ ๓๑

๖. นิทาน

๖.๑ หลวิไชย - คาวี สุนิต ประภาสวดี ๔๔

๖.๒ ฤทธิ์ธนูของพระลักษมณ์ เรืองอุไร กุศลาสัย ๕๕

๑. เพลง	(รวบรวมโดย ช่อม บัญจพรรค)	๖๖
เพลงไทยเดิม พัดชา สร้อยเพลง ฝรั่งจำเริญ เขมรโพธิสัตว์		
เพลงไทยสากล ถิ่นไทย รวมไทย รักชาติ เยาวชนชาติไทย		
กราววันเด็ก หน้าทีเด็ก หนูเล็ก หนูเอย		
๘. ดรุณทิวา	เกหลง ฟานิช (ประพันธ์)	๗๓
	พนัส สุวรรณบุญ (เขียนภาพ)	
๙. ความรู้รอบตัว		
๙.๑	เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับพลังงานปรมาณู	
	ดร. อรรถ นาคกรทรรพ	๘๓
๙.๒	วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับอวกาศ “การผจญภัยในยุคใหม่ ของมนุษย์”	๘๘
๙.๓	ดาวหาง	
	ศาสตราจารย์ ระวี ภาวิไล	๙๕
๑๐. กำประพันธ์	ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ	๑๐๐
	เกหลง ฟานิช	

พระบรมราชาโฆวาท

ใน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

ในวันงานประจำปีของโรงเรียน

ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

ข้าพเจ้ามีความพอใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยมโรงเรียน
มหากเล็กหลวง และได้มาพบกับคณะครูและนักเรียนของโรงเรียนที่มา
รวบรวมอยู่ในที่นี้ ท่านทั้งหลายย่อมทราบอยู่แล้วว่า ความตั้งใจของ
ข้าพเจ้ามีอยู่นานแล้วและมีอยู่ยั่งยืนว่า จะบำรุงการศึกษาของคณะท่านให้
เจริญสมควรทันแก่สมัยเสมอ และได้เคยขอมาแล้วว่าให้ท่านทั้งหลายที่
เป็นครูและได้ขอแก่พวกนักเรียน ว่าต้องให้ช่วยกันทำความเจริญให้แก่
คณะโรงเรียน ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาแลเห็นว่าความเจริญได้มีมา
สมประสงค์เพราะความช่วยเหลือของท่านทั้งหลายตามที่ได้อธิบายมาแล้ว เห็น
ว่าตั้งใจจริงที่จะทำการตามคำขอร้องจนเต็มสติกำลังและความสามารถที่พอ
จะทำได้ แต่ขอให้ท่านทั้งหลายเข้าใจว่า แท้จริงความเจริญของชาติใด ๆ
จะต้องมีมาได้จากเด็กที่จะเกิดเป็นผู้ใหญ่ขึ้นภายหลัง ถ้าเด็กนั้นไม่
ตั้งใจที่จะประพฤติตัวให้สมควรที่จะดำรงชาติต่อไปแล้ว ชาติก็ดำรงอยู่
ไม่ได้ คนที่ดำรงชาติต่อไปได้ ก็ต้องมีความรู้กว้างขวางเพื่อที่จะทำตัว
ให้สมควรเป็นสมาชิกของชาติที่รุ่งเรืองแล้ว ดังนั้นจะทำการอย่างอื่นไม่ได้
นอกจากนี้ที่จะหมั่นเล่าเรียนให้มากขึ้น เพราะฉะนั้นจึงขอฝากเตือน

ท่านทั้งหลายที่เป็นครูอย่าให้อยู่ท้อ แม้จะเห็นกิจการดำเนินไม่เร็วทัน
ความประสงค์ ก็ควรจะนึกเสียว่าสิ่งใด ๆ ที่จะให้เดินเร็วทันใจนั้นย่อม
หายากในโลกนี้ แต่หากทำไปเสมอแล้วคงจะดำเนินไป แม้แต่หน้าหยก
ที่ละหดยังทำให้หินสีก็ไปได้ฉันใด ความพยายามอาจทำให้เป็นผลสำเร็จ
สมความประสงค์ได้ไม่เร็วกว่าฉันนั้น

ส่วนนักเรียนนั้นก็ควรตั้งใจที่จะฉวยโอกาสอันเหมาะแต่ยังอยู่
โรงเรียน ในเวลาน้อยในสถานที่เหมาะสมสำหรับที่จะหาวิชาใส่ตัว
การที่หาวิชานั้นมิใช่ว่าเป็นของหนักต้องแบกหามอะไร เป็นของที่จะ
เป็นประโยชน์ต่อไปภายหลังช่วยตัวเองทั้งนั้น จะมุ่งมาดปรารถนา
รับราชการก็ดี หรือจะประกอบอาชีพในทางอื่นที่จะเป็นคุณประโยชน์ก็ดี
ถ้าขยันในเวลานี้แล้วต่อไปเมื่อประกอบอาชีพนั้น ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ได้
ดีขึ้น เมื่อต่อไปประกอบอาชีพ เวลาที่จะได้พักผ่อนหย่อนกายหย่อนใจที่
จะหาความสุข ก็คงได้มีเร็วขึ้น ข้อนั้นขอให้คิดกันให้ดีและนักเรียนที่ยัง
เป็นเด็กที่ยังไม่เข้าใจ ขอให้ครูช่วยชี้แจงด้วยว่า ถ้าสู้ทนระกำลังบากใน
ชั้นต้นแล้ว ในชั้นหลังจะได้พักนานเข้าจะได้พักสบายในเร็ววันเข้า ถ้า
ในเวลานี้ไม่พยายาม มาเกียจคร้านเสียแล้ว การที่จะได้มีโอกาสพักผ่อน
สบายหรือมีความสุข ก็ยากจะออกไปได้เหมือนกัน ถ้าจำขยันไว้แล้ว ก็
เชื่อว่านักเรียนทุกคนคงจะหมั่นที่จะเล่าเรียนและทำคุณประโยชน์ในเวลาที่มี
กำลังกายบริบูรณ์อยู่ที่จะทำได้

ในที่สดข้าพเจ้าขอให้พรตอบแทนแก่ท่านที่ให้พรแก่ข้าพเจ้าแล้ว
ของมีความเจริญสิริสวัสดิ์พัฒนามงคล และสิ่งใดที่จะทำประโยชน์แก่ตน
หรือชาติต่อไป ขอให้สมมโนปรารถนา

คำขวัญ ๑ พณ ๑ นายกรัฐมนตรี

ได้มีคำสั่งให้...
 และ...

จอมพล...

คำขวัญ

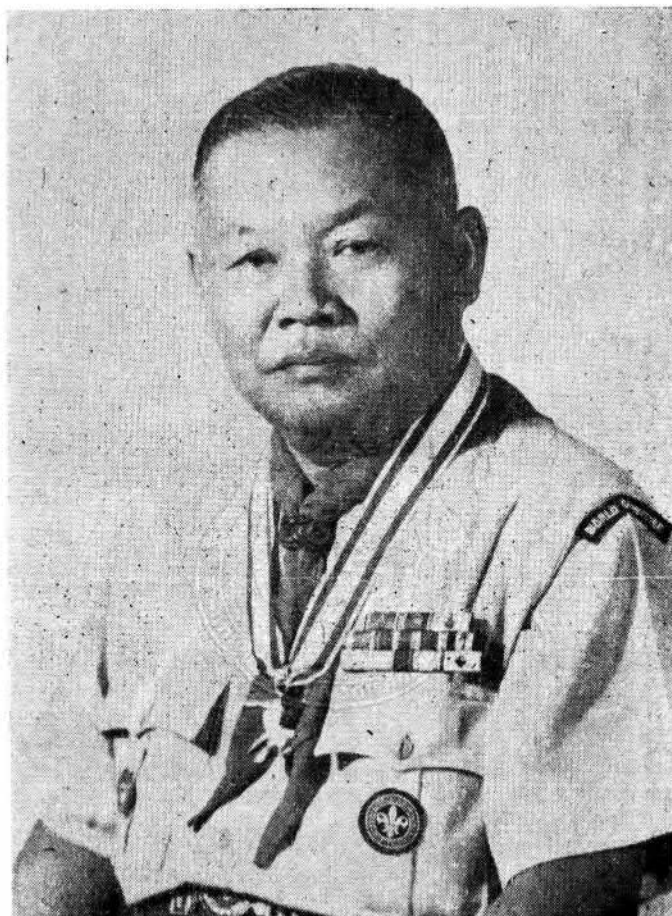
๙ พณ ๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ดิฉันเลยดิฉันเด็ก
 สมัยที่ฉันยังเด็กไม่เคยเห็น
 บัดนี้ได้ทำหน้าที่นี้ทุกประการ
 ก็ดีเป็นอยู่บ้างทางชีวิต
 เด็กดวไม่คิดมากอยากสอน
 ก็เหมือนคนที่ทักทายทุกสิ่ง
 แต่ผู้ใหญ่ที่มีใจ
 หรือคิดให้ไกลหน่อยแล้วค่อยทำ
 ฉันเองขอรับดิฉันเด็กที่
 ๑: คือคนที่มีใจดีที่ไม่ทำ
 ทำแต่ให้ตัวเองเป็นประโยชน์
 ที่ทำให้เขาเป็นประโยชน์

๑
 ๑
 ๑

คำขวัญ
ประธานคณะกรรมการจัดงานวันเด็ก

ความห่วงใยและอนาคตของชาติอยู่ที่นี่เด็ก

นาย ชินพล

วันเด็กเด็กดีใจ
 สากลประกาศวัน
 วันเด็กเด็กชมชื่น
 ผู้ใหญ่ใจปรานี
 วันเด็กเด็กเป็นสุข
 ขวัญเอยอยู่ป่าดง
 วันเด็กเด็กปรีดา
 “โตขึ้นหนูจะเป็น
 วันเด็กเด็กว่าลึก
 มรดกตกทอดมา
 วันเด็กเด็กสัญญา
 ทั้งชนมวลผู้เยาว์
 วันเด็กเด็กรับรู้
 คุณธรรมนำศักดิ์ศรี

เพราะผู้ใหญ่เห็นสำคัญ
 รับขวัญให้ในรอบปี
 ต่างเรีงรื่นร่วมยินดี
 ส่งเสริมสิทธิ์นำพิศวง
 ที่เคยทุกข์กลับอาจอง
 คืบสู่กายคลายลำเค็ญ
 สำนึกหน้าที่บำเพ็ญ
 ผู้ใหญ่ที่มีเมตตา”
 ย่อมรู้สึกในคุณค่า
 คือเอกราชแห่งชาติเรา
 จักรักษามิสูญเบา
 ท้าโลกให้มีไมตรี
 เกิดกตัญญูทุกเวลาที่
 วันเด็กกลผลสมบุญ

ความเป็นมาของวันเด็ก

“เด็กคือมนุษย์ที่ยังอ่อนอยู่ทั้งร่างกายและจิตใจ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการพิทักษ์รักษาและดูแลเป็นพิเศษ ตลอดไปจนถึงการคุ้มครองทางกฎหมายทั้งก่อนและหลังกำเนิด”

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กได้ยืนยันข้อความอันมีน้ำหนักและจับใจข้างบนนี้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นผลให้นานาประเทศทั่วโลกตื่นตัวและตื่นตัว หันมาให้ความสนใจแก่เด็กยิ่งขึ้น นับตั้งแต่บัดนั้น เป็นต้นมา

ประกาศของสมัชชาแห่งสหประชาชาติฉบับนี้ได้ส่งเสียงดังกังวานไปทั่วโลกราวกับเสียงสะท้อนในหุบเขา ซึ่งเมื่อเปลี่ยนขึ้นครั้งหนึ่งแล้วก็มีเสียงตอบรับมา ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กฉบับนี้เป็นผลให้มีการจัดงานฉลองวันเด็กขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ มีประมาณ ๔๐ ประเทศในโลกที่ร่วมจัดงานวันเด็ก โดยถือวันจันทร์แรกกันเดือนตุลาคมเป็นวันเด็กของชาติ เป็นที่น่าชื่นชมยินดีอย่างยิ่งที่เด็กมิว่าชาติใด ภาษาใด อยู่มุมไหนของโลก ทั้งที่ยังอยู่ในครรภ์ของมารดาและที่คลอดออกมาสัมผัสอากาศโลกแล้ว ทั้งที่เป็นทารกและเป็นเด็กวัยรุ่น ทุกคนได้รับความคุ้มครองจากปฏิญญาฉบับนี้ ที่ได้มีการจัดงานฉลองวันเด็ก ที่นั่นแสดงว่าได้รับรองสิทธิของเด็กด้วยจิตใจอันเปี่ยมด้วยมนุษยธรรม ที่ใดเคยละเลยที่จะให้ความเป็นธรรมแก่เด็กก็จะหันมาอุ้มชูดูแลเด็กให้มีความสุขขึ้น

การจัดงานวันเด็กในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ซึ่งเป็นปีที่ยังมีไต้ฝุ่นเลกสลาพัฒนาธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้ทำหน้าที่พิจารณาข้อเสนอ

ของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการจัดงานวันเด็ก ข้อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยรับมาจากนาย วี.เอ็ม. กุลกาณี ผู้แทนองค์การ IUOW (สหพันธ์เพื่อสวัสดิภาพของเด็กระหว่างประเทศ) อีกทีหนึ่ง ในที่สุดที่ประชุมคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเห็นชอบในหลักการก็ได้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม รับหลักการที่จะจัดให้มีงานวันเด็กแห่งชาติขึ้น และมอบให้กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินงานต่อไป ส่วนค่าใช้จ่ายนั้น ให้ใช้เงินสลากกินแบ่งสงคมสงเคราะห์

ในโอกาสที่ประเทศไทยได้จัดงานฉลองวันเด็กเป็นครั้งแรก เมื่อวันจันทร์ที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ นาย วี.เอ็ม. กุลกาณี ผู้แทน IUOW ในภาคเอเชียและแปซิฟิก ได้มีจดหมายแสดงความยินดีมายังนายปกรณัง อังคุสิงห์ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ และได้ฝากสาส์นมาให้อ่านให้เด็กฟังด้วย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นต้นมา ทางเราก็ได้จัดงานฉลองวันเด็กตามกำหนดนั้นคือ จัดในวันจันทร์แรกของเดือนตุลาคมทุกปี จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงเปลี่ยนกำหนดวันเด็กเสียใหม่ เหตุที่มีการเปลี่ยนกำหนดวันสำหรับจัดงานวันเด็กแห่งชาตินี้ ก็เพราะคณะกรรมการจัดงานได้พิจารณาเห็นว่า กำหนดงานวันเด็กสากลเดิมนี้ไม่สะดวกแก่การจัดงานในบ้านเมืองของเราหลายประการ จึงได้เปลี่ยนเป็นวันเสาร์ถัดจากเสาร์แรกของเดือนมกราคมทุกปี เพราะเป็นระยะพักผ่อน

สะดวกแก่การจัดงาน ทั้งเป็นวันหยุดราชการ การจราจรไม่คับคั่ง ไม่เสียเวลาเรียนตามปกติของเด็ก นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมีโอกาสพาเด็กไปศึกษาหาความรู้ได้อีกด้วย นับว่าสะดวกด้วยกันทุกฝ่าย

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในการเปลี่ยนกำหนดการจัดงานวันเด็ก จึงให้งดการจัดงานในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เสียปีหนึ่ง และเลื่อนไปจัดตามกำหนดใหม่เป็นครั้งแรกในวันเสาร์ที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๘ นับเป็นครั้งที่ ๑๐ สำหรับงานวันเด็กในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ นี้ เป็นปีที่ ๑๑ ตรงกับวันเสาร์ที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙

วัตถุประสงค์ของการจัดงานวันเด็กและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดงานไว้ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก สนใจในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเด็ก และช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กเป็นพิเศษ
๒. เพื่อให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตน และอยู่ในระเบียบวินัยอันดี
๓. เพื่อให้เด็กแสดงความสามารถทุกเวทีต่อผู้มีพระคุณ รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียน ตลอดจนชุมชนชน
๔. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ ความบันเทิงตามสมควร
๕. เพื่อร่วมมือเผยแพร่ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิของเด็กตามมติสหประชาชาติ

ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้จัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้างต้นเช่น เกี่ยวกับระเบียบวินัย พรีทงศาสนา การบำเพ็ญประโยชน์ การให้ความรู้ และความบันเทิง ฯลฯ

สิ่งที่ได้จัดทำไปในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ มีดังต่อไปนี้

๑. พิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเด็กออกเผยแพร่
๒. โฆษณาเกี่ยวกับงานฉลองวันเด็ก และวัตถุประสงค์ของงาน
๓. เผยแพร่สำเนาของนายกรัฐมนตรี เนื่องในงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ
๔. ขอความร่วมมือหน่วยราชการ องค์กร และสาธารณะต่าง ๆ ได้เปิดโอกาสให้เด็กเข้าชม
๕. จัดให้มีการชุมนุมเด็กตามสถานที่อันเหมาะสม และส่งเสริมให้มีการชุมนุมเพื่อทำพิธีเกี่ยวกับศาสนา
๖. อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางของเด็ก
๗. ชักชวนประชาชนให้บริจาคทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนและเพื่อสร้างสนามเด็กเล่นในจังหวัดพระนคร และธนบุรี
๘. จัดให้มีการสงเคราะห์เด็กเป็นพิเศษ เช่น เลี้ยงอาหาร แจกของขวัญ ให้การปฐมพยาบาล น้ำดื่ม ฯลฯ
๙. ส่งเสริมให้เด็กได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียน ตลอดจนชุมชน เช่น ช่วยเหลืองานทางบ้าน ทางโรงเรียน และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อันสมควร

สำหรับในปีพ.ศ. ๒๕๐๙ กิจกรรมก็มีเช่นเดียวกับปี ๒๕๐๘ เพียงแต่ลดเสียบางข้อ และได้เพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับข้อที่ชักชวนให้ประชาชนบริจาคทรัพย์ โดยจะนำทรัพย์ที่รวบรวมได้จากการบริจาค่นั้นไปทำสิ่งต่อไป

๑. ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ
๒. ให้การสงเคราะห์แก่เด็กยากจน
๓. ให้การสงเคราะห์แก่เด็กตาบอด หูหนวก เด็กพิการ เด็กกำพร้า และเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ
๔. สร้างสนามเด็กเล่นในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สิทธิและหน้าที่ของเด็ก

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้พิจารณาเห็นว่าสิทธิทั้งปวงนั้นย่อมคู่กันไปกับหน้าที่ เมื่อเด็กมีความสำคัญและมีสิทธิต่าง ๆ ฉะนั้นแล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะให้เด็กได้รับการอบรมฝึกฝนให้สำนึกในหน้าที่ของตน ที่จะพึงมีในฐานะที่เด็กจะเป็นผู้สร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเอง แก่ครอบครัว แก่ชาติบ้านเมืองและแก่เพื่อนมนุษย์ทั่วไปเป็นส่วนรวมอีกด้วย คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กจึงได้พิจารณากำหนด “หน้าที่ของเด็ก” ขึ้น ด้วยความมุ่งหวังให้เด็กได้ตระหนักในหน้าที่ของตนคู่กันไปกับสิทธิที่พึงจะได้รับ และให้ยึดถือเป็นหลักตั้งต่อไป

- ๑ เด็กพึงมีศรัทธาเลื่อมใสในศาสนา
๒. เด็กพึงเคารพ และรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีของบ้านเมือง
๓. เด็กพึงเชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครองและครูอาจารย์
๔. เด็กพึงมีกริยาวาจาสุภาพต่อคนทั่วไปและเคารพนับถือผู้ใหญ่
๕. เด็กพึงมีความกตัญญูต่อบุคคล
๖. เด็กพึงเป็นผู้มีระเบียบและรักษาความสะอาดเสมอ

๗. เด็กพึงมีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร และตั้งใจศึกษาหาความรู้

๘. เด็กพึงรู้จักประหยัดและเก็บออมทรัพย์

๙. เด็กพึงมีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าพูดกล้าทำในสิ่งที่ควร และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

๑๐. เด็กพึงทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และรู้จักรักษาสถาบรรณสมบัติของชาติ

“วันเด็ก” คงจะยังมีต่อไปอีกนานตราบนานเท่าที่ผู้ใหญ่ยังมองเห็นความสำคัญของเด็ก ว่าจะเป็นผู้ช่วยสร้างสรรค์ความดีงามให้แก่ชาติในอนาคต ฉะนั้นสิ่งที่ได้สร้างขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์ของงานวันเด็กแต่ละปี จึงน่าจะเป็นเครื่องเตือนใจทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ให้นึกถึงคุณค่าทางด้านจิตใจยิ่งกว่าด้านวัตถุ จะได้รวมกันเป็นพลังที่คลั่งบันดาลความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติสืบไป

หนังสือวันเด็กที่จัดพิมพ์มาแล้ว

พ.ศ. ๒๕๐๒	เด็กของเรา
พ.ศ. ๒๕๐๓	เด็กวัยรุ่นของเรา
พ.ศ. ๒๕๐๔	เด็กของเราในเป็นที่รัก
พ.ศ. ๒๕๐๕	เด็กของเราฟังดูอ่านอะไร
พ.ศ. ๒๕๐๖	ของขวัญวันเด็ก
พ.ศ. ๒๕๐๗	
พ.ศ. ๒๕๐๘	วันเด็ก ๒๕๐๘
พ.ศ. ๒๕๐๙	วันเด็ก ๒๕๐๙

๑๑ แปลก ส่นวิรัช ๑๑

คนเรามีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ “อัยยาศัย” เราจะดูคนว่าดีหรือเลวไม่ใช่ดูกันที่รูปร่าง ฐานะ ยศศักดิ์ สมบัติ บริวาร ต้องดูกันที่อัยยาศัย เพราะอัยยาศัยบอกความดีความเลวของคน คนรูปร่างดีแต่อัยยาศัยเลว ก็เป็นคนดีไม่ได้ คนที่มีฐานะคือตระกูลดี ความรู้ดี มีอำนาจ มียศ มีทรัพย์ แต่อัยยาศัยเลว ก็เป็นคนดีไม่ได้ คนรูปร่างไม่ดี ฐานะไม่ดีเสียอีก แต่อัยยาศัยดีก็เป็นคนดีได้ ฉะนั้น จึงว่าอัยยาศัยเป็นสิ่งสำคัญในตัวคน ทุกคนจึงควรฝึกอัยยาศัยตั้งแต่เป็นเด็ก

อัยยาศัย ได้แก่อาการที่นอนเนื่องติดอยู่กับสันดาน จะแสดงออกให้ปรากฏทางกาย วาจา คือแสดงออกมา ถ้าไม่ดีก็เลว ถ้าไม่เลวก็ดี เรื่องอัยยาศัยดีไม่สิ้น มีอยู่แก่คนทุกเพศทุกชั้นทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นหญิงเป็นชาย จะมีการศึกษาดี ไม่ดี มียศศักดิ์สมบัติหรือไร้ยศศักดิ์สมบัติ จะเป็นเด็กเป็นหนุ่มสาว หรือเฒ่าแก่ก็ตาม ย่อมมีอัยยาศัยด้วยกันทั้งนั้น พุดง่าย ๆ ก็ว่า เกิดมาเป็นคนแล้วต้องมีอัยยาศัย แต่จะดีหรือเลวนั้นให้ดูที่ตัวเอง การดูตัวเองก็คือดูที่ใจให้รู้จักหน้าตาของใจว่าเป็นอย่างไร

บริสุทธิ์หรือมัวหมองอย่างไร มองให้ชัดเหมือนส่องกระจก แลดูดวงหน้า
ของเราที่ปรากฏอยู่ในกระจกนั้นว่าเป็นอย่างไร หมกจืดหรือไม่ มีแผล
เป็นอยู่ที่ไหน ใฝ่อยู่ที่ไหน ทั้งนี้ ความดีเลวที่มีอยู่ก็จะปรากฏแก่ตัว
เราเอง ถ้ามีดีอยู่ก็รักษาไว้ ถ้ามีเลวอยู่ก็ขจัดเสีย เหมือนผู้บังคับบัญชา
ที่คอยสอดส่องดูแลความเป็นไปของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยรอบคอบ
หากเห็นคนใดดี มีประโยชน์ ก็ส่งเสริมเพื่อให้ทำดียิ่ง ๆ ขึ้น หากเห็น
คนใดไม่ดีไร้ประโยชน์ ขึ้นปล่อยไว้ก็มีแต่จะทำให้เสียหาย ก็ควรกวาด
ล้างให้หมดไป การตรวจใจก็เช่นเดียวกัน ควรตรวจตราให้รอบคอบ
ถึงกล่าแล้ว ไม่ควรเข้ากับตัว คนเข้ากับตัว ตรวจดูตัวที่ไรเห็นแต่ดี
ทุกที ไม่มีเสียเลย ถ้าดูคนอื่นเป็นต้องเห็นแต่เสีย แม้นิดหน่อยก็เพิ่มเติม
ให้จนกลายเป็นเสียคนไปเลย ดังที่ท่านกล่าวไว้ว่า

“โทษคนอื่นเราเห็นเป็นภูเขา

โทษของเราแลไม่เห็นเท่าเส้นขน

นี่ เป็นเรื่องที่คุณเราชอบเข้ากับตัวจึงไม่ค่อยจะเห็นสิ่งชั่ว ๆ ของ
ตัว แล้วก็ไม่มีทางที่จะปรับปรุงตัวให้ดีขึ้นได้อย่างไร เป็นอยู่อย่างไร
ก็เป็นไปอย่างนั้น ในที่สุดก็หมดดีกันเท่านั้นเอง

ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า คนเราจะดีหรือเลว อยู่ที่อริยาศัย
ไม่ใช่อยู่ที่ฐานะ ตระกูล ยศศักดิ์ หรือความรู้ ข้อนี้เป็นความจริง
ถ้าไม่จริงเราก็คงจะเห็นคนที่มีฐานะดี ตระกูลผู้ดี มียศมีศักดิ์ มีความรู้
เลอเลิศเป็นคนมีอริยาศัยดีทั้งหมด แต่ไม่เป็นเช่นนั้น บางคนหมดดี
ไปเลยก็มี ทั้ง ๆ ที่อะไร ๆ ก็ดีหมด ครั้นพุทธกาลก็มี พระเทวทัตท่าน

เกิดในตระกูลกษัตริย์ ความรู้ดี แต่อหยาศัยเกษร มีภูมใหญ่ไผ่สูง มีความ
 วิชาเป็นเจ้าหัวใจถึงคิดร้ายต่อพระพุทธเจ้า ในที่สุดพระเทวทัตก็เสื่อม
 ทุก ๆ อย่าง หรือตังนางกาเกี ที่ไม่รู้จักดี ชอบมากซู้หลายผัวจนต้องถูก
 ลอยแพ ประวัติศาสตร์ไทยเราก็มียุทธวรวงศากับเจ้าแม่ศรีสุตาจันทร์
 ต้องถูกฆ่าตายก็เพราะอหยาศัยเสีย อย่างอื่นรุ่งเรืองดีหมด ตามตัวอย่างนี้
 แสดงว่า คนเราถ้าอหยาศัยไม่ดีแล้ว ต่อให้ดีเทียมฟ้าก็ต้องเอาหน้ามุกดิน
 คนประเภทนี้มักถือว่าตัวเป็นผู้ดี โดยมองแต่ฐานะ ตระกูล ยศศักดิ์
 และความรู้ ว่าดีแล้ว พอแล้ว ไม่มองให้ซึ่งถึงอหยาศัยว่าเป็นอย่างไร
 วลีที่ใช้สำหรับคนประเภทนี้ว่า ผู้ลากมากดี ก็จะเป็นผู้ดีที่ไม่ใช่ไพร่ก็
 ไม่เชิง ก็ไม่น่ายกย่องนับถือ แต่คนเราจะเอาดีไปทั้งหมดไม่ได้ นั่น เพราะ
 ความเมมาเป็นเหตุ คือ เมาศ เมาศักดิ์ เมาทรัพย์ และเมอะไรต่อ
 อะไรอีกหลาย ๆ อย่าง ดังมีคำโคลงอยู่บทหนึ่งว่า

เมาศ เป็นเหตุให้	ทำผยอง
เมาศักดิ์ มักลำพอง	โอ้อ้อ
เมาทรัพย์ มักจองทอง	เหิมเห่อ ยิ่งนา
เมารูป ทำเป็นโก้	สิ้นดีเ็น

คนเราเมื่อเมามาแล้วมักมองไม่เห็นผิดเห็นถูก เมาเหล่ายังมี
 เวลาส่ง แต่ถ้าเมาส่งเหล่านั้แล้ว ทำให้อหยาศัยเสียหมด เป็นอหยาศัย
 ไม่เพริศพรั่ง เหตุที่ทำให้อหยาศัยของคนเราไม่เพริศพรั่งยังมีอยู่อีกหลาย
 อย่าง ทางธรรมท่านเรียกว่า มละ แปลว่ามลทินใจ ถ้าใจยังมีมลทิน
 อยู่ตราบไต อหยาศัยก็ไม่เพริศพรั่งอยู่ตรานั้น เหมือนร่างกายที่มี
 ขี้เหงื่อขี้โคลงจับ ก็ทำให้อวัยวะเศร้าหมอง ต้องชำระล้างกันอยู่เรื่อย ๆ ไป

มลทินใจนั้นมีทั้ง ความโกรธ ริษยา มารยา มีความปรารถนาลามก เห็นแก่ตัวเป็นต้น มลทินเหล่านี้ย่อมมีแก่ทุก ๆ คนที่เป็นปุถุชน แต่ผิดกันตรงที่บางคนรู้จักยับยั้ง บางคนหมกมุ่นปล่อยใจให้หมกมุ่นจนเสียคนไปเลย เช่น

ความโกรธ เมื่อเกิดขึ้น ถ้ายับยั้งได้ก็สบายใจ ถ้ายับยั้งไม่ได้ ก็เป็นพิษเป็นไฟ มือไม้สั่น ทุบโน่น กระแทกนี่ แล้วถึงทำร้ายกัน ไม่เห็นให้คนที่ตรงไหน บางคนไม่รู้จักกันเลย แต่พอเห็นหน้าก็ให้ศึก โกรธ นึกเกลียดแล้วก็นึกพยายามทำกันต่อไป บางคนโกรธมาจากบ้านแล้วยังเอาไปแผ่ถึงที่ทำงาน โกรธมาจากที่ทำงานแล้วยังเอาไปแผ่ถึงที่บ้าน เป็นอันว่า คนซึ่งโกรธ เจ้าโทโส ร้ายกาจ จุนเจียว หงุดหงิด จู้จี้ เป็นคนอัธยาศัยไม่เฟริศพรั้ง

ความริษยา เมื่อเกิดขึ้น มักทำให้เดือดร้อน วุ่นวาย ในเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี หาทางกำจัดเขาบ้าง ใส่ร้ายให้เขาเสียชื่อเสียงบ้าง เมื่อวุ่นวายไป ตนเองก็ไม่ได้ทำอะไรขึ้นมา มีแต่เดือดร้อน คนซึ่งริษยาเป็น คนมีอัธยาศัยไม่เฟริศพรั้ง

มารยา คือเจ้าเล่ห์ คนเจ้าเล่ห์มักปิดบังความชั่ว ชอบแสดงตัวให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นคนดี ทั้ง ๆ ที่ไม่มีดีจะให้เขาดู เข้าลักษณะคนหน้าเนื้อใจเสือ ซึ่งคบยาก โบราณท่านแต่งเป็นคำกลอนสอนไว้ว่า

“คนหน้าเนื้อใจเสือก็เหลือคบ

ข้างนอกกลบหวานไว้ข้างในขม

มะนาวเกลี้ยงก็ไม่ล้นถึงคนกลม

เร็วกว่าลม เหลี่ยมลบตลบตะแลง”

ทั้งนี้ คนเจ้ามารยาหรือเจ้าเล่ห์ จึงเป็นคนมีอหังการไม่
เพริศพรัง

มีความปรารถนาลามก ความจริงคนเรามีความปรารถนาด้วยกัน
ทั้งนี้ ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ชายหรือหญิง แต่ความปรารถนานั้นเป็น
ไปตามความจำเป็นของร่างกายบ้าง ตามความจำเป็นของธรรมชาติและ
เหตุการณ์อื่น ๆ บ้าง ซึ่งเป็นความปรารถนาตามธรรมดา สำหรับผู้มี
ความปรารถนาลามกนั้น คืออยากสบาย อยากได้ดีโดยไม่ต้องลงทุน
เช่นอยากมั่งมีศรีสุขแต่เกียจคร้าน ถ้าทำเขาก็โกงเลย อยากสอบไล่ได้
แต่ไม่ตูดารับตำรา ถึงคราวสอบก็ทำทุจริตต่าง ๆ อยากได้เงินเดือนขึ้น
แต่ไม่ทำงาน อยากเป็นนั่นเป็นนี่ แต่ไม่ทำตนให้เหมาะสม อยากดี
อยากเด่นในสังคม โดยประพฤตินิสิต นิสิตธรรม นิสิตชนบประเพณี
เช่น ชอบดื่ม ชอบเที่ยว ชอบเล่น ชอบเด่นว่า อันเป็นความเลื่อมสรี
อยากให้เขาชมว่าดี แต่ไม่ทำความดี ทำแต่ความชั่วซึ่งความชอบของ
คนอื่นเอามาเป็นของตน และหาความดีใส่ตน โดยเอาความชั่วใส่คนอื่น
คนมีความปรารถนาลามกเช่นนี้ ชื่อว่ามีอหังการไม่เพริศพรัง

ความเห็นแก่ตัว คนเห็นแก่ตัวมักเป็นคนใจแคบ เห็นแก่ความ
สะดวกสบายของตัวเอง นึกว่าตัวมีความสุขอยู่ได้ก็พอแล้ว ขาดความอารี
อารอบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเห็นแก่ตัวเช่นนี้ แม้จะไม่ทำให้คนอื่น
เดือดร้อน ก็แสดงให้เห็นว่ามีอหังการคับแคบ ขาดพวกขาดพ้อง ไม่
เป็นที่ยอมรับถือของคนที่เกี่ยวข้องด้วย ในที่สุดก็จะได้รับแต่ความอับเฉา
ถ้าคนเห็นแก่ตัวต้องทำให้คนอื่นเดือดร้อนเพราะการกระทำของตัวเอง
แล้ว ยิ่งแสดงถึงอหังการต่ำอย่างยิ่ง เช่น คนขบถที่เอาแต่ใจของตัวเอง

จะเล่น จะเลี้ยว ไม่ดูหน้าดูหลัง ขับรถด้วยความลำพอง ไม่นึกถึงว่า
จะเป็นอันตรายแก่ใครๆ คนเดินเรือปล่อยเรือจนเต็มฝั่งจักร ไม่นึกถึงว่า
เรือแพ บ้านเรือนที่อยู่ตามทางที่ผ่านไปนั้นจะเป็นอันตรายอย่างไร เอา
แต่ความสะดวก ความคะนองของตัวเป็นใหญ่ คนอยู่บ้านใกล้เรือนเคียง
กัน ถ้าเป็นแค้นเห็นแก่ตัว ก็มักจะทำอะไรลงไปโดยไม่นึกถึงเพื่อนบ้าน
ว่าเขาจะเดือดร้อนรำคาญเพราะการกระทำของตัวหรือไม่ เช่นส่งเสียง
อะอะอื้อฉาวกราวเกรียว บางทีกระโดดโลดเต้นหรือเต้นรำกันอย่างสนุก
สนาน คนอื่นจะรำคาญหรือไม่ ไม่นึกถึง บางคนชอบกินแต่ของคนอื่น
ของตนเองเป็นไม้ย่อมให้ใครได้ล้มรส ทั้งหมัด^๕เป็นจำพวกเห็นแก่ตัว
มีอหังการ^๕ ขาดความเพริศพรั่ง

อหัง คนเห็นแก่ตัวเป็นคนฉวยโอกาส เช่น กอบโกยกักตุนสินค้า
ให้ขาดแคลน ในยามบ้านเมืองเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ไม่นึกถึงเพื่อนมนุษย์
ด้วยกันว่าจะได้รับความเดือดร้อนอย่างไร ยิ่งกว่านั้น ความเห็นแก่ตัวนี้
อาจเป็นภัยใหญ่ถึงส่วนรวม คือ ประเทศชาติได้ เช่นในระหว่างราษฎร
กับรัฐบาล ถ้าราษฎรเห็นแก่ตัวมาก ไม่ยอมเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล
รัฐบาลก็หมดกำลังที่จะบริหารประเทศชาติให้เข้มแข็งอยู่ได้ ถ้ารัฐบาล
เห็นแก่ตัวไม่เหลียวแลทุกข์สุขของราษฎร ปล่อยตามยถากรรม ราษฎร
ก็ลำบาก ประเทศชาติก็ย่อยยับ

ตามที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า คนมีอหังการไม่เพริศพรั่ง^๕
เป็นอย่างไร ถ้าจะกล่าวกันไปก็ยังมีอีกมากนัก ที่ต้องนำเรื่องอหังการไม่
เพริศพรั่งมาล่าวด้วย ก็เพื่อให้ทราบว่า เป็นอหังการไม่ใช่อะไร แล้ว
จะให้ปรับปรุงตัวให้มีอหังการไม่เพริศพรั่งต่อไป

ลักษณะของผู้ที่มีอริยาศยเพริศพรั่ง นั้น มีดังนี้

ผู้ที่ไม่เมาในฐานะ ยศศักดิ์ สมบัติ และความรู้ เป็นต้น บำเพ็ญ
ตนเป็นคนสม่ำเสมอ ไม่ถือตัว เชื่อว่ามีอริยาศยเพริศพรั่ง

ผู้มีจิตใจเมตตากรุณาต่อคนทุกชั้น เห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์
ด้วยกัน มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกันบรรเทาความโกรธ ความเกลียด
ที่เกิดขึ้นให้เบาบางลง หรือให้หมดไป สนทนาปราศรัยด้วยไมตรีจิต
ไม่สารถสารถกระซางหางเสียง ไม่แสดงอาการบึ้งบึ้งมึนตึง ซึ่ง
ปรากฏเหมือนยักษ์มารหรือปีศาจร้าย ฉะนั้นคนเช่นนี้เชื่อว่ามีอริยาศย
เพริศพรั่ง

ผู้ที่เห็นคนอื่นได้ดิบได้ดี เพราะการทำความดีของเขา แล้ว
ส่งเสริมสนับสนุนพลอยโหมทนาสาธุไปกับเขาไม่ริษยาตาร้อน มีจิตเข้มแข็ง
ไปกับเขา ฉะนั้นเชื่อว่ามีอริยาศยเพริศพรั่ง

ผู้ที่มีความสัตย์ ถือทำดีด้วยน้ำใจจริง และไม่ประพฤติกการเป็น
ปฏิปักษ์ต่อความจริงใจ เช่นรู้ว่าไม่ถูกแล้วพอใจทำ เป็นต้น และเป็น
คนไม่มีมารยาสาโลย ฉะนั้นเชื่อว่ามีอริยาศยเพริศพรั่ง

ผู้ที่มีความปรารถนาในสิ่งที่ถูกที่ควร คืออยากสบาย อยากได้ดี
เช่นอยากมีศรีสุขเกษมสันต์หมั่นทำแต่สิ่งที่ชอบ อยากสอปลไ้ไ้ก็ตั้งใจ
เรียน อยากได้เงินเดือนขึ้นก็ตั้งใจทำงานให้ดี อยากเป็นนั่นเป็นนี่ก็
พยายามทำตัวให้เหมาะสมที่จะเป็นได้ ไม่ต้องการดีเกินในสังคมเพราะ
การบำเพ็ญตนผิดศีล ผิดธรรม ผิดจารีตประเพณีไม่เอาความดีของคน
อื่นมาเป็นของตน ฉะนั้น เชื่อว่ามีอริยาศยเพริศพรั่ง

ผู้ที่มีใจกว้างขวางโอบอ้อมอารี ไม่ดูภายในความเดือดร้อนของผู้อื่น ทำอะไรไม่เอาแต่ใจของตัวเองเป็นทุกข์เป็นร้อน ในเมื่อเห็นคนอื่นเดือดร้อนเพราะการกระทำของตัวเอง แก่ใจเสีย ขอมเสียสละเพื่อความสุขของผู้อื่น หรือส่วนรวม เช่นนี้ ชื่อว่ามีธรรมาศัยเพริศพรัง

ผู้ที่มีธรรมาศัยเพริศพรังทั้งกล่าวนีใคร ๆ ก็ชอบ ใคร ๆ ก็ยกย่องนับถือ ชื่อว่าเกิดมาดี เพราะทำดีให้แก่ตนเอง แก่หมู่คณะ ชื่อว่ามาดีไปดี

คนมีธรรมาศัยทราม ได้ชื่อว่าเกิดมาร้าย และก็ไปร้าย คือทั้งเรื่องร้าย ๆ ไร้ข้างหลัง ดังนั้น เรื่องธรรมาศัยที่เราต้องแสดงออกให้ปรากฏอยู่เสมอ คือแสดงออกจากตัวเราไปหาคนอื่น ฉะนั้น คนเราจะอยู่ จะคบกันได้ตลอดหรือไม่ตลอด ก็อยู่ที่การแสดงธรรมาศัยต่อกัน เช่น

มิตรกับมิตร จะคบกันอยู่ได้ยืดยาว ก็เพราะต่างฝ่ายต่างมีธรรมาศัยต่อกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบกันรู้จักวิธิตามน้ำใจกัน ถ้าไม่มีธรรมาศัยอย่างนี้ คือคอยแต่จะเอาัดเอาเปรียบ คอยชิงดีชิงเด่นกัน ก็คบกันไม่ยืดยาว

ผัวกับเมีย จะอยู่ด้วยกันอย่างผาสุก ก็เพราะมีธรรมาศัยต่อกัน รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบากัน ปลุกความรักใคร่ที่เคยมีต่อกันให้ยั่งยืนต่อไป ก็จะอยู่กันยั่งยืนและเป็นสุข ถ้าต่างแข่งขื่อเข้าหากัน ไม่ยอมละลดกันหาทางแตกแยกกันอยู่เสมอ ก็อยู่กันไม่ยืดยาว ถึงจะอยู่กันยืดยาว ก็มีแต่ความยากเรื่อยไป

เพื่อนบ้านกับเพื่อนบ้าน ก็เช่นเดียวกัน ถ้ามีธรรมาศัยไม่ตรีต่อกัน ให้อวดโอ้อวดกัน คอยสอดส่องดูแลความเป็นอยู่ของกันและกัน และรู้

จักอภัยกัน ก็จะเป็นเพื่อนบ้านที่ดีมีความสุขด้วยกัน ถ้าต่างฝ่ายต่างคอย
 จ้องเล่นแกล้งกันอยู่แล้วเป็นได้เรื่องราวร้ายๆ ทั่วๆ ไป ต่างก็หมดสุขไปด้วยกัน
 เพราะคอยแต่ระแวงกันอยู่เรื่อย

หลักมีอยู่ว่า คนเราอยู่ใกล้กัน ถ้าไม่เป็นมิตรก็ต้องเป็นศัตรูกัน
 คือถ้าไม่รักกันก็เกลียดกัน การอยู่เฉย ๆ คือต่างฝ่ายต่างอยู่นั่นแหละ
 เกิดเรื่องขึ้นก็ ลากันไม่ใช่ทีเดียว ดังนั้นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกัน
 ควรสมานกันไว้ดีกว่าเป็นศัตรูกัน เมื่อฝ่ายใดมีกิจเกิดขึ้น ก็จะได้ช่วย
 เหลือกันไปตามโอกาส ถ้ามีวุ่นวายขึ้นบ้างเข้าหากัน อภัยภัยก็เสียไปด้วยกัน

เรื่องอภัยภัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ มีทั้งส่วนที่ไม่เพริศพรั่งและ
 ส่วนที่เพริศพรั่ง ผู้มีอภัยภัยไม่เพริศพรั่งเท่ากับมีความวิบัติและ
 อับมงคลอยู่กับตัว ไม่น่ารัก ไม่น่าเคารพ ไม่น่านับถือ ผู้มีอภัยภัย
 เพริศพรั่ง เท่ากับมีคุณสมบัติและมีมงคลอยู่กับตัว ทำให้น่ารัก น่าเคารพ
 น่านับถือ

ฉะนั้น อภัยภัยเพริศพรั่งจึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกให้เกิดขึ้นกับตัว
 เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ตัวและหมู่คณะด้วยประการฉะนี้.

หนูक्रम มีอายุเพียง ๗ ขวบ เป็นลูกชายที่รักคนเดียวของคุณพ่อ และคุณแม่ และโดยเหตุที่เป็นลูกคนเดียวแหละ จึงได้รับความเอาใจใส่ทะนุถนอมและตามใจ จนเกือบจะกล่าวได้ว่า ถ้าหนูक्रमต้องการอะไรแล้ว คุณพ่อคุณแม่เป็นต้องตะเกียกตะกายหามาให้จนได้ เว้นไว้แต่จะต้องการข้าวเคื่อน หรือสิ่งอื่นที่เหลววิสัยจริงๆ เท่านั้น

การตามใจของคุณพ่อคุณแม่เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้หนูक्रमซึ่งยังเป็นเด็กเข้าใจผิดไปว่า คุณพ่อคุณแม่มีหน้าที่เพียงอย่างเดียว ก็คือต้องตามใจ จัดหาสิ่งที่หนูक्रमต้องการมาให้ได้ หนูक्रमจึงถือแต่ความพอใจของตนเป็นใหญ่

วันหนึ่งพี่ปราง ซึ่งเป็นลูกของคุณป้า และเป็นชาวจังหวัดเพชรบุรี มาเยี่ยมที่บ้าน ผู้ที่มาพร้อมกับพี่ปรางก็คือสามีของเขา และน้องแป็ค ซึ่งเป็นลูกสาว อายุ ๔ ขวบ ของพี่ปราง

ทุกคนในบ้านของหนูक्रमก็ใจมาก จัดที่ให้พัก จัดอาหารดี ๆ ให้รับประทาน แต่ที่สำคัญที่สุดซึ่งถูกใจหนูक्रमมากก็คือ ทั้งพี่ปรางและ

สามีของเขาเอาอกเอาใจหนูक्रमมาก คุณเขาช่างสนใจและขี้ม๊มขี้แหม่แจ่มใสกับ หนูक्रमตลอดเวลา

ต่อมาอีก ๒ วัน ก็ถึงกำหนดกลับจังหวัดเพชรบุรีของพี่ปรางและ สามี หนูक्रमแสดงความประสงค์อย่างแรงกล้า ที่จะตามพี่ปรางไปด้วย พี่ปรางก็ไม่รังเกียจ แถมยังพูดสนับสนุนว่า ในระหว่างนี้โรงเรียนปิด น่าจะให้หนูक्रमไปเที่ยวสักสัปดาห์หนึ่ง วันเสาร์หน้าให้คุณพ่อไปรับก็น่า จะได้ หรือจะให้พักอยู่สักสองสัปดาห์ก็ยังไม่ถึงคราวโรงเรียนเปิด

คุณพ่อคุณแม่อ้างว่า หนูक्रमจะไปเพิ่มภาระยุ่งยากให้เปล่าๆ ทั้ง นี้เพราะท่านไม่ต้องการให้หนูक्रमจากท่านไปนั่นเอง แม้ท่านจะพยายาม พยายามหาว่าน้ออย่างไร ก็ไม่สามารถทำให้หนูक्रमเปลี่ยนใจได้ ยิ่งห้าม ก็เหมือนยิ่งยุ หนูक्रमทอดตัวลงนอนร้องไห้ ไข่เท้าถีบสิ่งที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อให้มีเสียงตึงตึงตึงประกอบการร้องไห้ของตน

เมื่อไม่มีทางอื่น คุณพ่อและคุณแม่จึงตกลงยินยอมให้หนูक्रम ไปกับพี่ปรางได้ คุณแม่พาหนูक्रमไปอาบน้ำ แล้วก็สอนว่า

“หนูไปอยู่ที่บ้านคนอื่นต้องเจียมตัวนะจ๊ะ ต้องรู้จักเกรงใจเจ้าของบ้าน อย่าเอาแต่ใจตัวเองเหมือนอยู่บ้านของเรา”

ต่อจากนั้นคุณแม่ก็ทบทวนคำสอนที่เคยให้ไว้แก่หนูक्रम เพื่อ เป็นการซ้ำซ้อมความเข้าใจ

“หนูต้องหักช่วยตัวเองในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ให้ได้ ไม่จำเป็น ก็ไม่ควรกวนคนอื่นเด็กที่ดียอมช่วยตัวเองในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เสมอ”

“หนูต้องยกมือไหว้ขอบคุณ เมื่อผู้ใหญ่ทำอะไรให้ หรือให้ของ เพราะเป็นมารยาทอันดีงาม

“เมื่อผู้ใหญ่กำลังพูดกันอยู่ หนุ่ยอย่าพูดแซงนะจ๊ะ เพราะเขาถือกันว่าเสียมารยาท”

“หนุ่ยทำอะไรผิด ต้องกลักรับผิด และต้องหัดขออภัยให้เป็น”

“หนุ่ยต้องมีเมตตากรุณาต่อสัตว์ อย่ารังแกสัตว์ ความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นนี้เป็นสิ่งประเสริฐ”

คุณแม่พำสอนหนุ่ยक्रम ด้วยความห่วงใย และแล้วในวันรุ่งขึ้น หนุ่ยक्रमก็ไปจังหวัดเพชรบุรีกับพี่ปรางจนได้

ครั้งแรกหนุ่ยक्रमก็ตื่นตื่นกับการนั่งรถไฟ มองออกไปทางหน้าต่าง ดูบ้านเรือนและต้นไม้วิ่งเข้ามาหา

ชั่วโมงเศษผ่านไป หนุ่ยक्रमเริ่มรู้สึกว่าเขาทำอะไรไปบางอย่างทั้งๆ ที่พี่ปรางและสามีของเขาได้พยายามเอาอกเอาใจอย่างดีที่สุด เวลาผ่านไป หนุ่ยक्रमก็เริ่มรู้สึกไม่สบายใจ

หนุ่ยक्रमคิดถึงคุณพ่อและคุณแม่!

หนุ่ยक्रमเริ่มคิดว่า คืนนี้จะนอนอย่างไร แล้วใครจะคอยดูแลพูดจาทักทายเหมือนอย่างที่คุณแม่เคยทำให้เมื่ออยู่บ้าน หนุ่ยक्रमรู้สึกว่าเหงาและอยากกลับบ้าน!

เมื่อไปถึงจังหวัดเพชรบุรีแล้ว แม้ว่าบ้านเมืองและถนนหนทางตลอดจนภูเขาที่แลเห็นจะน่าสนใจมิใช่น้อย หนุ่ยक्रमก็มองไม่เห็นความงามของท้องนาและภูเขา ต้นตาลที่ขึ้นระเกะระกะไปหมดไม่เห็นน้ำพุตรงไหนเลย หนุ่ยक्रमคิดถึงคุณแม่! คิดถึงเหลือเกิน!

แม้พี่ปรางและสามีจะพยายามจัดที่นอนให้อย่างดี จัดอาหารอร่อยๆ ให้รับประทานและดูแลเอาอกเอาใจ หนุ่ยक्रमก็รู้สึกว่ายังขาดอะไรอยู่ คือไม่ได้อยู่กับใกล้คุณพ่อคุณแม่

คืนวันนั้นหนูक्रमนอนไม่หลับ แม้ไฟฟ้าจะดับแล้ว แต่หนูक्रम
ยังนอนหลับตา หนูक्रमร้องให้คิดถึงคุณพ่อและคุณแม่ เพิ่งคิดได้กับ
เองว่า ไม่ควรถือตามพี่ปรางมาเลย

หนูक्रमกลายเป็นคนเงียบขรึม ไม่รู้เรื่องช่างพูดเหมือนอย่างเดิม
เวลาพี่ปรางไม่เห็นหนูक्रमมักร้องไห้ นี้อีกกี่วันคุณพ่อจะมารับ หนูक्रम
เหม่อมองดูสิ่งต่างๆ แต่ใจคิดถึงบ้าน

ในคืนที่สอง หนูक्रमนอนไม่หลับอีก น้าตาไม่รู้มาจากไหน
คุณพ่อจ๋า! คุณแม่จ๋า! क्रमคิดถึงคุณพ่อคุณแม่ใจจะขาดอยู่แล้ว!

ในวันที่สามหนูक्रमแทบไม่เชื่อหูตัวเอง เมื่อได้ยินเสียงรถยนต์
มาจอดที่หน้าบ้าน คุณพ่อคุณแม่มารับ เป็นไปได้จริงๆ หรือนี่

หนูक्रमโผล่เข้าหาคุณแม่ ร้องไห้สะอื้น ไม่พูดอะไร คุณพ่อ
ต้องเบือนหน้าไปทางอื่น

“คุณแม่จ๋า! ต่อกันหนูจะไม่ถือ จะไม่ตามใครไปไหนอีกแล้วจะ
หนูคิดถึงคุณพ่อคุณแม่เหลือเกิน” หนูक्रमกระซิบที่หูคุณแม่.

ตั้งแต่ข้าพเจ้าจำความได้เรื่อยมา ข้าพเจ้ารู้ว่าที่โคนต้นตาลคู่
กลางทุ่งนานี้ มีตาจ้อยอยู่ก่อนแล้ว จนบัดนี้ตาจ้อยก็ยังไม่ตาย ดูเหมือน
จะไม่แก่ลงไปตามวันเวลาอย่างคนอื่นทั่วๆไป เคยเห็นอย่างไรก็ยังได้เห็น
อย่างนั้น เป็นตาจ้อยคนเดิมอยู่นั่นเอง

พวกเราเด็ก ๆ รู้จักตาจ้อยอย่างชนิดที่เรียกว่าไม่รู้จักกันเลย เพราะ
ว่าเรามีแต่ความกลัวให้แก่ และฝ่ายแก่เฒ่าก็มีแต่ความเกลียดให้พวกเรา
อันที่จริงการที่จะเหมาเอาว่าแก่เกลียดเด็ก ก็คงจะเป็นการปรักปรำกันเกิน
ไป เพราะแกมีอะไรอีกหลายอย่างเหมือนกันที่แสดงว่าเป็นคนใจดีกว่า
คนอื่น ๆ เสียอีก เป็นต้นว่าแก่เลี้ยงแมว และรักแมวอย่างลูก

แมวของแกตัวนั้นสีขาวสะอาดสะอาดนั้น ผิวพรรณผิวกับตาจ้อย
อย่างตรงกันข้าม แกจะตบข่มมันอย่างไร พวกเราไม่รู้ แต่เราเรียกมัน
ว่าอีซอก เพราะหางที่ขมวดเป็นเลข ๑ ของมัน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่าง
ก็อยากได้มันทั้งนั้น บางคนถึงกับพูดว่าอยากให้ตาจ้อยตายเสีย จะได้เอา
อีซอกไปเลี้ยง แต่ก็นึกคิดว่าใครจะมีปัญญาเลี้ยงอีซอกให้สมบูรณ์พลสุข
อย่างที่ตาจ้อยแก่เลี้ยงของแกเล่า

อีชอคว้นท้วน ขนปยุตาแจ้ว เสียงแหลมเพราะตาจ้อยแก่ให้
กินอ้อมหมีพื้มัน ขนาดที่ว่ากินข้าวพร้อม ๆ กัน แมวตมสิ่งไหน แกจะ
บิจะแบ่งของสิ่งนั้นให้แมวก่อน ตัวเองสูทหนอไปกินอย่างอื่นเสีย เมื่อ
อ้อมกันแล้ว หรือแมวอ้อมก่อน แกก็จะผูกเปลด้วยผ้าขาวม้าที่พันกายแก
นั้นแหละให้มันนอน มือข้างหนึ่งแกว่งเปล อีกมือหนึ่งบีบข้าว หรือถ้า
แกอ้อมข้าวแล้ว แทนที่ปากจะได้หยุดพัก กลับต้องร้องเห่กล่อมอีชอไป
อีกจนกว่ามันจะหลับ แล้วแกถึงจะว่างมือไปหั่นกล้วยสุบ

กระท่อมของตาจ้อยเป็นกระท่อมที่พวกเราเด็ก ๆ อัจฉา และ
พยายามเลียนแบบมาทำเล่นบ้าง แต่ก็ไม่มีวันทำได้สำเร็จ ทั้ง ๆ ที่มัน
น่าจะทำงานแสนง่าย แกใช้ตาลคู่หนึ่งเองเป็นสองเสาหน้า และปักไม้ไผ่
ขึ้นอีกคู่หนึ่ง ทำระยะให้ไต่รูปสี่เหลี่ยม กะเทไม้กะแปะเกอกลงสี่ด้าน
แล้วปูพื้นด้วยฟากไม้ไผ่สูงจากดินสองเตี้ยว กั้นฝาและหลังคาด้วยใบตาล
แห้งทั้งสี่ด้าน โปะทับกันลงไปหลาย ๆ ชั้น ให้น้ำหนักของมันพึ่งอยู่กับ
โครงกระท่อม โดยไม่ต้องใช้ตะปุดอก หรือไม่ต้องใช้แม้แต่ตอกสักเส้น
เดียวเพื่อจะมัดมันไว้ ด้านที่มีแต่ต้นตาลคู่เป็นเสาหน้า คือด้านหน้า
กระท่อมเปิดโล่งมองเห็นภายในได้ทั่ว ๆ ทุ ๆ ลักษณะกระท่อมของแกจึง
คล้ายศาลเจ้าเล็ก ๆ หรือโรงหนังตะลุง หากว่าชุดหลุมที่พันเตาใต้ถุนแล้ว
ไซ้ร้ มันจะกลายเป็นเว็จไซ้ไปเลยก็เกียวก

แต่มันไม่ใช่ศาลเจ้า ไม่ใช่โรงหนังตะลุง และไม่ใช่เว็จไซ้ หาก
เป็นกระท่อมทับทิมบ่อและเฝ้าอยู่อย่างยิ่ง

ซึ่งความอบอุ่นและน่าอยู่ก็หาได้มีความหมายสำหรับตาจ้อยไม่เก
สร้างมันไว้ให้อีชออยู่ต่างหาก ตัวแกเองไม่ได้นอนที่นั่น และแกก็ไม่

ไปนอนที่ไหนด้วย ตอนกลางคืนแก็งเที่ยวเดินจงกรมรอบ ๆ กระโจม
 สูดยาจนมุมวนไปตองไฟแดงวาบ ๆ เห็นชัดในความมืด ไม่ค่อยได้หลับได้
 นอนอย่างคนธรรมดาเขาหรอก

ภายในกระโจมนี้ มีเครื่องประดับประดาสมควรแก่ฐานะคนอย่าง
 ตาจ้อย สิ่งแรกที่แก็งอย่างสุดสวาทหาใจรองจากอีกข้อก็คือ บ้องกัญชา
 คู่ชีวิต ที่เกตุส่าห์ตกแต่งมันด้วยเหรียญตราสลักกับเศษกระຈกเป็น
 ลวดลายแพรวพราวจนไม่เห็นเนื้อไม้ไผ่ของมัน คนที่ไม่เคยรู้จักบ้อง
 กัญชาจะพาลเหมาเออว่านั่นคือ กระบองเพชรของโบราณ ด้วยความที่
 มันมีสีสรรไม่ใช่หาดูได้ง่ายนัก ข้างบ้องกัญชานี้ก็มีเขียงซึ่งเว้าตรงกลาง
 เป็นแอ่ง เพราะใช้งานมานานหนักหนา เศษกัญชาก็ร่วงเป็นฝอยเกลื่อน
 อยู่แถว ๆ นั้น ข้างข้างฝายังมีกึ่งกัญชาแห้ง เห็นบ้อยู่แทนข้อดอกไม้
 ๒-๓ กิ่ง มุมหนึ่งของกระโจมมีกาน้ำสีขุ่นมัวกลมกลืนกับบรรยากาศ
 ของสถานที่นั้น กาน้ำใบนี้ตาจ้อยไปงมมาได้จากคลองหน้าตลาด กระบ้อง
 ขี้สนิมสองใบไม่รู้เอาไว้ทำอะไรตั้งเรียงรายกันอยู่ตรงนั้น นอกจากนั้น
 กันเบ็ดคันงามและเศษไม้ไผ่ที่เหลาไว้ทำโครงว่าว ตาจ้อยมีงานจักสาน
 เป็นงานสำคัญ ฝีมือแก็งไม่ใช่ดิบคืออะไรนักหรอก เพียงแต่ทำสาแหรก
 เหลาไม้คานและสานกระຈกได้ คนตี ๆ แต่ขี้เกียจมักมาขอแรงให้แก็งทำ
 และมีข้าวปลาอาหารมาแลกเปลี่ยน ด้วยประการฉะนี้ ฝีมือไผ่จึงกลาต
 เกลื่อนอยู่ตามใต้ถุนทั้งวัน พอตกค่ำแก็งก็มุดเข้าไปเก็บมาสุมไผ่ยุงให้อีซอด
 ได้ทุกคืน

มืดเห็นที่หม่นลับกันไม่หยดหย่อนเห็นกันไป ทั้งหลับและเนื้อ
 เหล็กสิ่งหนึ่งและไม้ไผ่อีกสิ่งหนึ่ง เป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตตาจ้อยมาแท้ ๆ

เพราะว่าทั้งสองสิ่งนี้คือหัวใจของงานจักสาน นอกจากนั้นเจ้ามิตเห็บและ
ไม้ไผ่ก้นหอยเหล่านี้จำเป็นสำหรับการทำน้ำตาลสด จากต้นตาลคู้ที่เป็น
เสาเรือนของแกนี่เอง งานทำน้ำตาลสดและน้ำตาลเมาเป็นเรื่องสำคัญ
ของตาจ้อยรองลงมาจากการจักสาน

มิตเห็บเล่มนั้นจึงใช้เป็นมีดปาดตาลได้ด้วย และกระบอกไม้ไผ่
ก็ใช้เป็นกระบอกน้ำตาลอีกเหมือนกัน

น้ำตาลสด น้ำตาลลวก ตลอดจนน้ำตาลเมาโดยฝีมือของตาจ้อย
ย่อมเป็นที่เลื่องลือในรสชาติอันกลมกล่อมกันไปทั่วทั้งหมู่บ้าน ใครอยาก
กินก็เอาข้าวปลาอาหารมาแลก โดยเฉพาะพวกคือน้ำตาลเมาจะต้องหา
เปลือกพยอม ซึ่งเป็นเชื้อเครื่องปรุงรสน้ำตาลให้มาเอาไปให้ตาจ้อยเป็น
พิเศษด้วย

และในกระบวนคนที่ชอบไปกินน้ำตาลเมาของแก ก็มีที่จะหา
กัญชาติดมือไปด้วย ก๊วนของตาจ้อยเป็นสถานที่เหมาะนักสำหรับการดื่ม
และการสูบ

เมื่อคนพวกนี้ได้เข้าไปใกล้ช่อช่อต่างก็ให้เห็นความน่ารัก
ของช่อช่อขึ้น อยากจะอู้ม อยากจะจูบชนุ่ม ๆ ของมัน ซึ่งตาจ้อย
ห้ามขาด ครึ่งหนึ่งมีคนขโมยช่อช่ออู้มวุ้นหนึ่เอาต่อ ๆ มิตเห็บของ
ตาจ้อยก็แสดงความกักตุนให้เห็น คือปลิวหวิวเฉียดไปหุคน ๆ นั้น
ไปนิดเดียว ตาจ้อยว้างไล่พลางส่งเสียงเอะอะเหมือนเสือไล่ช้าง นักเลงดี
ผู้ล้วงคอตาจ้อยก็รับวางแมว ว้างอ้าวเอาแต่เพียงชีวิตของตัวเองรอดกลับ
มา นับแต่นั้นก็ไม่มีใครกล้าไปยุ่งย่ามกับช่อช่ออีกเลย

ขณะนั้นข้าพเจ้าเพิ่งจะเข้าโรงเรียนประจำบาล ซึ่งอาศัยศาลาวัตเป็นห้องเรียน เวลาเดินไปโรงเรียนหรือกลับบ้าน จะต้องผ่านกระท่อมของตาจ้อย

สิ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่งก็คือ อีช็อคตัวนี้แหละ

วันหนึ่ง เมื่อเดินเฉียดกระท่อมเข้าไป ข้าพเจ้าได้ยินตาจ้อยเห่กล่อมอีช็อคด้วยเพลงแปลก ๆ จำยาก แต่ก็พยายามจำ เพราะคิดว่าวันหนึ่งข้างหน้าข้าพเจ้าจะต้องใช้เพลงบทนั้น ๆ บ้าง เมื่อมองเข้าไปในกระท่อมก็เห็นตาจ้อยกำลังนั่งไกวเปลผ้าขาวม้า ตาจ้อยข้าพเจ้าเขม็ง เพลงที่กล่อมก็หยุดชะงัก ยังไม่ทันอะไรมาก พอแหยับตัวข้าพเจ้าก็วิ่งออกสู่นวญหายจากมาเสียแล้ว

การที่ข้าพเจ้าชอบกระต๊อชนวน และกินสอหินไปโรงเรียนนั้น การเล่าเรียนเขียนอ่านย่อมแตกฉานขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่เฉียด ๆ กระท่อมตาจ้อย ข้าพเจ้าก็ได้เรียนรู้กิจวัตรประจำวันของตาจ้อย และจากการเดินที่ได้เดินผ่านกระท่อมนั้นบ่อย ๆ ข้าพเจ้าก็มองเห็นลู่ทางที่จะขโมยอีช็อคชดเชยขึ้นทุกวัน

คือตอนเช้า ๆ ตาจ้อยจะบ้วนข้าวอีช็อคจนอิมหมี่พื้มันแล้ว แกก็จะผูกเปลโดยใช้ผ้าขาวม้าที่แกนุ่งให้มันนอน เมื่อเห่กล่อมจนแมวหลับ ตาจ้อยจึงเอากะบอกน้ำตาลและมีดเห็นับผูกห้อยบนเฒ่าไต่ผ่องขึ้นไปบนคันตาล เพื่อเอากะบอกที่รองไว้ทิ้งคันลงมา และเอากะบอกเปล่าขึ้นไปเปลี่ยน ระหว่างที่แกอยู่บนยอดตาลนี้แหละเป็นโอกาสเหมาะที่สุดที่จะอุมอีช็อคออกจากเปลวังกลับบ้าน ถ้าแอบซ่อนตัวไว้มิดชิด ตาจ้อยก็จะไม่มีวันรู้เลยว่าแมวของแกหายไปได้อย่างไร หรือถ้าหากแกจะเห็นเรา

แกก็คงไล่ตามไม่ทัน เพราะระยะทางจากยอดต้นตาลลงมายังพื้นดินสูง ไม่ใช่เล่น

ในที่สุดโดยวิธีการนี้ ข้าพเจ้าก็ได้ซื้อขอมาไว้ที่บ้าน ชั้นแรกต้องซื้อไว้แต่ในห้อง เพราะตาจ้อยเที่ยวอาละวาดฟันเสาเรือนด้วยมีดเหน็บของแกระไปทุกบ้านที่แกสงสัยว่าจะเป็นผู้ขโมยแมวของแกมา วันแรกข้าพเจ้าทำใจที่สับสนเดินผ่านกระท่อมแกไปโรงเรียนตามเคย แต่ได้พบสายตาที่จ้องเขม็งราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ แสดงว่าข้าพเจ้าอยู่ในข่ายความสงสัยของแก ขากลับจากโรงเรียนข้าพเจ้าจึงต้องเดินอ้อมไปอีกทางหนึ่งด้วยความหวั่นใจ และหวาดกลัวในสายตาของแก

ข้าว้อชอดหาย เป็นข่าวสำคัญของหมู่บ้าน และข่าวตาจ้อยเที่ยวทวงแมวด้วยวิธีฟันเสาเรือนคนด้วยมีดเหน็บของแกแพร่ไปทั่ว ข้าพเจ้าหวั่นหวาดแทบไม่เป็นอันกินอันนอน คอยสะดุ้งอยู่เรื่อยไปว่าตาจ้อยจะมายืนที่ตีนบันได เห็นใครเดินมาแต่ไกลเป็นต้องระวังไปว่านั่นคือตาจ้อย ได้ยินเสียงคนแปลกหน้าก็หวาดไปว่าเป็นเสียงตาจ้อย ราวๆ จะเอาอ้อชอดไปคืนเจ้าของเสียแล้ว แต่เมื่อนึกถึงเวลาจะเอาไปคืนยิ่งกลัวมากขึ้นไปอีก ตกกลางข้าพเจ้าจึงนึกโกรธตัวเองอยู่เสมอที่กระทำการครั้งนี้ลงไป และไม่มีความสุขใจเลยในระหว่างนั้น

อ้อชอดเล่า ก็แสดงท่าทางเต็มตัวว่าไม่ต้องการอยู่กับข้าพเจ้า ทั้งๆ ที่ประคบประหงมด้วยปลาด้วยหมูอย่างดี เพื่อให้มันลืมตาจ้อย แม้กระทั่งการนอนของมันก็คงรักษาสภาพเดิมของมันไว้ คือต้องนอนเปลผ้าขาวม้าใช้ผ้าขาวม้าใหม่เย็บเพื่อเอาชนะผืนเก่ากระรุงกระรุงของตาจ้อย แต่ได้ผลว่ามันตื่นนอนไม่ยอมหลับนอน คงจะผิตกลืนและเหวี่ยงผ้ากระต้างผิวไม่นุ่มนวลอย่างที่มันเคย

ปรากฏว่า การนอนของอีซอกกลายเป็นเรื่องใหญ่ขึ้นมา เพราะมันไม่ยอมนอนเลย แม้จะกล่อมด้วยเพลงที่จำมาจากตาจ้อย แถมยังดัดส้อมเสียงให้เหมือน มันก็ตะกายเปลื้องทรนทรายอยู่ท่าเดียว ครันอุ้มลงมานอนกับพนักปูผ้านุ่ม ๆ ให้แล้ว ห่มผ้าทับลงไปอีกก็ไม่เป็นผล อีซอกเล่นไม่คือ คือไม่ยอมกินไม่ยอมนอน เอาแต่ร้องท่าเดียว จนข้าพเจ้าคิดว่าจะต้องเอาไปปล่อย หาไม้แล้วฉวยพลาดปลั่งตาจ้อยเดินผ่านมาพอดี ได้ยินเสียงอีซอกร้อง แกร่งจ้ำของแกได้ และคนบ่าวอย่างตาจ้อยอาจจะทำอะไรที่รุนแรงผิดวิสัยคนดี ๆ เป็นต้นว่า เผาบ้านของข้าพเจ้าเสียก็เป็นได้

แต่ผู้ใหญ่ของข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าพเจ้าเป็นอย่างดี เช่น ช่วยช้อน ช่วยบ้วนข้าว ช่วยหาผ้าทำเปลและที่หลับที่นอน ที่สำคัญก็คือกักกันไม่ให้ข้าพเจ้าเอาไปปล่อยหรือเอาไปกิน ถ้าข้าพเจ้าไม่ต้องการเอาอีซอก คนอื่น ๆ ในบ้านยังต้องการ ทุก ๆ คนยื่นมือมาขอรับช่วงการเป็นทั้งนี้ ข้าพเจ้าก็เกิดเสียทัยและสำนึกในความเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง จึงไม่ยอมปล่อยและไม่ยอมให้ใคร

ตาจ้อยจะคลุ้มคลั่งอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าไม่ทราบ เพราะพยายามเดินห่างกระท่อมแกอยู่เสมอ และพยายามที่จะไม่ฟังคำว่าตาจ้อยจากปากของใครเลย แต่ก็ไม่วายมีคนมาเล่าว่า ตาจ้อยเองก็ชักจะบ้าหนักขึ้นกว่าเก่า คือเริ่มรังเกียจคนที่เข้าไปติดต่อกับจ้างทำงานจักสาน และพวกที่ไปกินน้ำตาลเมา เตียนวันแกไม่ยอมรับแขก ใครไปพูดเข้าหูก็ถูกแกตวาดเอา ครันยังเข้าชวยอีก แกก็จะขว้างด้วยมีดเหน็บเตลิดเปิดเปิงออกมา มีคนเล่าว่า เตียนวันแกไม่ได้อยู่ติดกระท่อม หายไปทั้งวันทั้งคืนคราวละนาน ๆ

นั่นย่อมทำให้ข้าพเจ้าทาบได้ทันทีว่าตาจ้อยคงใช้เวลาทั้งหมดของ แก่เที่ยวสืบหาแมวนั่นเอง ในเวลากลางคืน ข้าพเจ้าอดนึกไม่ได้ว่า ไตถุน มีต ๗ ของบ้านเรานี้^๕ อาจจะมีตาจ้อยนั่งซุ่มคอยฟังเสียงอีซอกก็เป็นได้

แต่ข้าวคราวของตาจ้อยก็เงยบหายไประกฏว่าแก่ออกไปเที่ยว ตามหมู่บ้านอื่น นาน ๆ จึงจะกลับ แล้วก็หายไปอีก หาได้คอยซุ่มอยู่ ตามไตถุนบ้านคนในละแวกนี้^๕ไม่

ฝ่ายอีซอกก็ฝ่ายผอมลงทุกวัน ขณะที่ปุ๊กก็แห้งแล้งและแบนติดไป ตามลำตัว ตาที่เคยแจ่มก็กลับขุ่นมัว เสียงแหลมก็กลายเป็นแหบ บางที เติ่น ๆ อยู่มันก็เซแล้วล้มลง แม้เมื่อนั่งอยู่ดี ๆ พอจะเปลี่ยนอิริยาบถ ก็ต้องมีอาการล้มหงายไปเสียก่อนจึงจะทรงตัวขึ้นใหม่ ทำทางไม่ผิดกับ คนแก่หง่าเหงะที่ซบเป็นลมไปเสียแล้ว

ข้าพเจ้าเริ่มมีความรู้สึกผิดชอบขึ้น เพราะความสงสารอีซอกเป็น เหตุนี้ถึงความหงอยเหงาของมัน และตัวเจ้าของที่ต้องพลัดพรากจากกัน ข้าพเจ้าเองเคยหวังไว้ว่าจะมีความผาสุกกับอีซอก บัดนี้ไม่มีอะไรที่จะเหลือ ไว้เป็นความหวังต่อไปอีกจากแมวสีโรคตัวนี้ คนอื่น ๆ ที่พลอยอยากได้ ก็พลอยเมื่อมันไปตาย

ในที่สุด ข้าพเจ้าก็ตัดสินใจเอามันไปคืนตาจ้อย ข้าพเจ้ายอมรับโทษทุกอย่าง แม้จะเป็นการถูกขว้างด้วยมีดเหน็บ เพราะข้าพเจ้ายอมรับทรมาณใจตัวเองด้วยการทรมาณใจสัตว์ และทรมาณใจคนบ้าอีกต่อไป ไม่ได้แล้ว

ข้าพเจ้าอุ้มอีซอกด้วยจิตใจอันเข้มแข็ง แต่เดินด้วยขาสั้น ๆ ตรง ไปยังกระท่อมของตาจ้อย

เผอิญวันนั้นตาจ้อยอยู่ เสี่ยงร้องเพลงอย่างที่เคยกล่อมอีซอกตั้ง
วิวะมาแต่ไกล ข้าพเจ้าก้าวไปที่ละก้าว เห็นตัวแกชด แกกำลังนอน
เอกเขนกร้องเพลง มีบ้องกัญชาพาดอยู่บนอก เปลผ้าขาวม้ายังกผูกอยู่
เหมือนเมื่อวันที่ข้าพเจ้าเคยเข้ามาขโมยอีซอก

ใจหนึ่งข้าพเจ้าคิดจะวางอีซอกลงตรงนั้น แล้ววิ่งกลับบ้านเสีย
แต่อีกใจหนึ่งอยากจะเข้าไปถึงตัวแก เพราะได้ยินผู้ใหญ่เขาพูดกันว่า คน
สูบกัญชาไม่คุด แต่กลับขี้ฉลาด เพราะฉะนั้นตาจ้อยขณะที่มีบ้องกัญชาพาด
อกก็ไม่ใช่บุคคลที่ควรกลัว

คิดแล้วข้าพเจ้าก็ส่งเสียงเรียก

“ตาจ้อย.....ตา”

แกลุกขึ้นนั่งช้า ๆ ร้องมาว่า

“ใครเรียกวะ อ้อไอ้หนู มาทำไม”

ข้าพเจ้าเดินเข้าไปใกล้ มือทั้งสองจับอีซอกยื่นไปตรงหน้าแล้ว
บอกว่า

“ฉันเอาแมวมาให้ มันไม่กินไม่นอน มันไม่ยอมอยู่กับฉัน”

“วะ ทำไมมันถึงผอมนักละ” ตาจ้อยอุทานเมื่อเห็นแมว ฝ่าย
ข้าพเจ้าเตรียมตัววิ่งถ้ามีอะไรผิดหูอีกสักคำ แต่ตาจ้อยหัวเราะว่าบอกว่า

“เฮ้ยเลี้ยงไม่เป็นนี่ มันถึงไ้ผอมนั้ก เอามาทำไมกัน ข้าไม่
อยากไ้่หรรอก แมวขี้เรื้อนพรรณนั้น”

“ก็แมวของตาโง่ละ อีซอกนี่ะ ฉันเอามาคืน”

ตาจ้อยหัวเราะงอหาย โบกมือเรา ๆ บอกว่า

“ของข้าเมื่อไหร่ ของข้าอยู่ในเปลนี้ตาหาก” ว่าแล้วแกก็
 ล้วงมือลงในเปล ซึ่งข้าพเจ้าเพิ่งสังเกตในขณะนั้นเองว่ามีอะไรตุง ๆ อยู่
 มันคือแมวสีสวาด ตาสีเขียว ส่งเสียงร้องแจ้ว ๆ เมื่อเห็นอีซอด ฝ่าย
 อีซอดในมือข้าพเจ้าสีกกลับส่งเสียงแหบ ๆ น่าอัศจรรย์นี้กระไร

“ตาเอาตัวนั้นมาจากไหนนะ” ข้าพเจ้าถามอย่างงง ๆ เมื่อเห็น
 แมวตัวใหม่ของตาจ้อย

“ข้าเลี้ยงของข้ามาตั้งแต่เฝ้ายังไม่เกิด เฝ้าเอาตัวของเฝ้าไปเสีย
 เกอะ เฝ้าจะมากัดอีสีสวาดของข้า”

ไม่มีเวลาสาย

“ซ่อม ปณณพมด”

“นิภาเอ๊ยนิภา สายแล้วลูก ตื่นเถอะ เที่ยวไปโรงเรียนไม่ทัน”
หญิงกลางคนเคาะปลุกลูกสาวที่หน้าประตูห้อง เด็กสาวผู้นอนกุ่มตัวอยู่ใต้
ผ้าห่มขยับกายบิดขี้เกียจแต่ยังไม่ยอมลืมตามองตุ้มมารดาผู้เปื้อนประตูเข้ามายืน
อยู่ซิดีเคียง

“ซอนินอนอีกเตียวเถอะกะ นอนยังไม่เต็มตาเลยกะแม่ขา”

“นอนยังไม่อึกก็ต้องลุก ลูก เมื่อคืนแม่ห้ามแล้วเตียวว่าพังข้าว
แล้วให้ซันนอน ไม่เชื่อแม่ ตูจนหนั่งจนละครทีวีเลิก ตักตื่น แล้วจะ
มาเกียจนอนจนตะวันไก่อไม่ไก่อละ ลูกซัน!” แม่กล่าวเสียงหนักแน่น
กว่าเดิม ลูกสาวผู้กำลังกินกำลังนอนสลัดผ้าห่มออกจากตัวอย่างแสนงอน
ลุกซันนงหน้างอ

“แหม ไม่อยากเชียวละ”

“อ้อเนาะ ไม่อายพ่อเทพเขาบ้างเรอะ เขาตื่นท่องหนังสือแต่
เช้ามีตทุกวัน แต่เนเปลาเลย วัน ๆ เอาแต่เต้นทวิสต์ เต้นวาคูซึซึซ่า
หนวกหู แผ่นเสียงแทบแก้วหุจะแตก หนังสือหน้าหาไม่ท้อง เชื้อ! ตกบีน
แม่จะส่งเข้าโรงเรียนกินนอนเสียเลย” นางนวล บ่นเบาๆ คำว่าโรงเรียน
ประจำ ดึงให้เด็กสาวโศกตลงจากเตียงได้

“แม่ขา ลูกไม่ไปโรงเรียนประจำค่ะ” เธอออกแซนอันประจบ

“ไม่ไปก็ว่าง่าย ๆ ซี้จ๊ะ ไปอาบน้ำแต่งตัวแล้วไปกินข้าว จะได้ไปโรงเรียนแต่เช้า ไม่ต้องรีบจนลืมโน่นลืมนี่ทุกวัน ลืมกระทั่งหนังสือเรียน” มารดาตำหนิ

“หนูขอลืมค่ะแม่คะ”

“อะไร อายู่แก่นขลุ้ม แล้วเวลาแก่ละแม่คุณ” มารดาว่าพาลงจัดหมอนให้ไว้ตามที่ พับผ้าห่มไว้ปลายเตียงแล้วลุกขึ้นดึงผ้าปูเตียงให้ตึง “เอ้อ..... ที่ผัดหน้าแปรงคิ้วละแม่ไม่เห็นลืมนี่ ผมงก็เหมือนกัน ม้วนได้ทุกคืน เสียเวลาทำกรบ้าน แม่ว่า เป็นเพราะไม่เอาใจใส่ต่างหากละจ๊ะ”

ลูกสาวโดนเหตุผลจัง ๆ เช่นนั้นก็ทำให้งั้นไป

“แม่คะ ลูกโตแล้วนะคะก็ต้องแต่งตัวบ้าง”

“เมื่อแม่เป็นนักเรียน แม่ไม่เห็นเป็นอย่างหนูเลย ผมแม่ไม่เคยกัด ปากไม่เคยทา เครื่องสำอางไม่เคยใช้ ไม่เห็นจะต้องแต่งตัวไปทำไม คนเราน่ะสวยที่ความประพฤติและมีความรู้ไม่ใช่รูปร่าง อ้าว ๆ หนูจะผลึกเสือกองเป็นปลอกไว้งั้นระะ ไม่เอาจ๊ะ เก็บมาพับพาดราวไว้ ใครเห็นเข้าน่าเกลียดตาย”

“ห้องของเราใครจะเข้ามาคะแม่ก็”

“ถึงไม่มีใครเข้ามาก็หน้าจะอายตัวเอง” แม่ว่า เด็กสาวเดินลงชั้นโกรม ๆ เก็บผ้าพับลวก ๆ ขึ้นพาดราว ปากยังเคียง

“แม่คะ สมัยโบราณ ครีมหาหน้า ลิฟสติคทาปากยังไม่มีขายนี่คะจะไปแต่งไฉนจ๊ะ”

“โบราณอะไรจะ มันอยู่ที่นิสัยคนหรอก สมัยก่อนเขามีแล้ว
เครื่องสำอางนะ แต่พวกเด็กรุ่นหนุ่มรุ่นสาวเขาเรียนกันอย่างเดียว เรียน
จริง ๆ จัง ๆ เรียนเพื่อหาความรู้ไว้ประดับกาย เพราะความรู้ชั้น
โจรขโมยปล้นไม่ได้ ไม่ใช่เรียนไปเล่นไปสังคมไป อย่างสมัยนี้
เอ้อ...มัวแต่พุดอยู่ รีบอาบน้ำเดะจะ แม่จะไปดูอาหารให้ เดียว
จะไปโรงเรียนสาย” นางนวลรุ่นหลังลูกสาวผู้ประจกโปกศัรชะเพื่อ
กันน้ำเปือกเวลาอาบน้ำเข้าห้องน้ำ ตนเองเดินออกมานอกห้องเพื่อดูแล
คนจัดอาหารให้ลูกสาวโทนของเธอ

คุณนายนวลเป็นแม่หม้าย มีลูกสาวสุดที่รักคนเดียว คือ นิภา
ละนั้น จึงเป็นของธรรมดาเหลือเกิน ที่ลูกคนเดียวจะต้องโดนตามใจ
จนเสีย คุณนายนวลตามใจลูกจนเคยตัว พยายามกล่อมเกลาลูก แต่เมื่อ
ลูกไม่นำพาก่อนใจยอมแพ้ไปเอง นิภาตื่นสาย เกียจคร้าน และไม่
อดทนการงานและการเรียนหนังสือเธอไม่ชอบท่องไม่ชอบอ่าน กลับชอบ
ร้องเพลงฝรั่ง คุหนั และหัดลีลาศกับเพื่อน ๆ ที่เขาหัดมาจากพี่น้อง
โต ๆ อีกทีหนึ่ง แต่งตัวเกินอายุ นอกเวลาเรียนชอบแต่งตัว แต่งหน้า
ทาปาก ชอบไว้ทรงผมแบบคาราภาพยนตร์ คุณนายนวลดูไม่สำเร็จ
กลับต้องปลอมให้หายโกรธหายร้องไห้ และรับปากว่าจะไม่คู่อีกเสมอมา
นิสัยเอาใจตนเองเป็นที่ตั้งจึงเพิ่มขึ้นทุกวันแทนที่จะลดลง คุณนายก็ได้
แต่กลุ้มใจ เอาความมาบ่นกับคุณนายเทียมจันทร์เพื่อนบ้านเก่าแก่ของนาง

“คุณเทียมจันทร์คะ ฉันนี่อะอิจฉาคุณเหลือเกินเชียว”

“ทำไมคะ อิจฉาฉันเรื่องอะไร คุณนวลนะ แสนจะสุขสบาย
เงินทองก็มีเหลือล้น ลูกสาวก็สวย บ้านก็มีอยู่ อยู่ก็มีนอน จะเอาอะไร
อีกเล่าคะ ฉันซี จนกว่าคุณตังหลายเท่า ยังไม่ป่นเลยคะ”

“จนหรือรวยไม่แปลกหรอกคุณเทียม หากไม่มีความสุขใจแล้ว
 ละก็ ก็เท่ากันนั่นแหละ หรือจะยิ่งกว่าด้วยซ้ำ” นวลตอนใจอย่างหนักอก
 หน้าไม่สบายจนเทียมจันทร์สนใจ

“ทำไมคะ คุณเป็นทุกข์เรื่องอะไร หนูนึกก็น่ารักสินี สวยมาก
 นะคะลูกสาวคุณ”

“จริงค่ะ แก่สวยพอใช้ แต่ทว่าความสวยนี้แหละค่ะ ถ้าขาด
 ความดีประกอบ จะสวยยั่งยืนไปถึงไหนคะ ถ้าหากชั่วร้ายกว่านี้สักหน่อย
 ก็คงจะแตกต่างไปกว่านี้มากทีเดียว นี่แก่ออกจะหลงตัวเองว่าสวย ว่ารวย
 เลยไม่ต้องการความรู้” นวลบ่น

“โอ จะทำยังไงกันนี่า ฉันเอง ถ้ามีลูกผู้หญิงก็คงจะเป็นเพื่อนกับ
 แม่หนีภา และพอจะชักชวนให้ทำตาม ๆ กันไปได้บ้าง นี่ก็มีแต่ตาเทพ
 คนเดียว เป็นผู้ชาย”

“นั่นนะซีคะ ที่ฉันว่า ฉันนึกว่าคุณนะ เรื่องลูกก็อย่างพ่อเทพ
 นี่หาได้ยากเหลือเกิน”

“แก่เจียมตัวว่าฉันนะค่ะ แล้วก็มีกันสองคนแค่นั้นต้องพยายาม
 ออกอมถนอมลูกกันเรื่อยไป”

“เนาะ พอพูดถึงที่มาที่เดียว อายุยืนแน่” นวลชี้มือไปทาง
 เด็กหนุ่มผู้เดินถือหนังสือเดินมาจากหลังบ้านหลังเล็กกระทัดรัด

“อ้อ คุณนำมา สวัสดิ์ครับ” เขาก็มองทำความเคารพหญิง
 ผู้ใหญ่ออย่างอ่อนน้อม

“สวัสดิ์จะ ไปไหนมาพ่อเทพ” นวลถามอย่างสนิทสนม

“ท้องหนังสืออยู่หลังบ้านครับ คุณนำมาตั้งแต่เมื่อไหร่ไม่ทราบ”
 เขาเข้ามานั่งพับเพียบอยู่ห่าง ๆ

“มานานแล้ว น้าว่าจะมาเชิญพบกับคุณเทียมไปรับประทานข้าวที่บ้านเฮนนี้”

“ขอบคุณครับ แต่ผมเห็นจะต้องขอตัว มีงานจะต้องจกอีกมากครับ เวลานี้ใกล้จะสอบแล้ว” เทพตอบ

“อะไร ประเทียเวศยวเท่านั้นเอง ก็เหมือนรับประทานข้าวที่บ้านนี้แหละจะ ไปหน่อยนะจ๊ะ”

“ไปหน่อยซึ่ลูก มีอย่างหรือ ผู้หลักผู้ใหญ่ชวน” เทียมจันทร์ สนับสนุนลูกชาย

“เชิญคุณแม่เฒ่าครับ ส่วนผมขอตัวมีธุระ” เทพไม่ยอมไป เพราะต้องการท่องหนังสือมากกว่าการไปหาความสุขสนุกเล็ก ๆ น้อย ๆ เขามักคิดว่าเรียนก่อน เรียนดีมีความสุขในอนาคต ทกลงเทียมจันทร์ต้องไปคนเดียว

เมื่อเทียมจันทร์กับนวลกลับไปบ้าน ก็เห็นนิภาแต่งตัวสวยสง่ามายืนรออยู่ที่เฉลียงชั้นล่าง

“สวัสดีค่ะ คุณน้า” เด็กสาวกระโดดโลดเต้นเข้ามาทักอย่างก๊ใจ แนน้นตาสอดสายหาสิ่งที่คิดว่าจะพบ

“สวัสดีหลานสาว เหมวันนี่แต่งตัวสวยจริง หลานน้า จะไปไหนหรือจ๊ะ”

“นิ แต่งตัวคอยรับบ้านะซีคะ เอ้อ... น้าพี่เทพไม่ได้มาด้วยรีคะ”

“พี่เขาท่องหนังสือ และจะจกงานอีกด้วย เลยมานี้ไม่ได้”

“ตายตาย กับการมาทานข้าวนี้คนเดียวแค่นี้ จะเสียเวลาก็นานน้อยเชียวคะ เขาไม่ยอมกลับบ้านหนูมากกว่า ไม่ได้ค่ะ หนูจะไปดูมาให้ได้”
ว่าแล้วเธอก็วิ่งคักสนามเปิดประตูรั้วข้างบ้านเข้าไปหาเด็กหนุ่มตามคำพูด

นิภาเดินตักสนามไปออกประตูข้างบ้าน เข้าไปบ้านเทียมเทพ เธอตรงไปยังม้านั่งใต้ซุ้มการะเวก ซึ่งเป็นที่ท่อนั่งสวดของเทพเป็นประจำ เธอวิ่งไปร้องเพลงไปอย่างกะนอง เสียงของเธอคงไปเข้าหูเด็กหนุ่มผู้นั่งคู่นั่งสวดอย่างใจจดใจจ่ออยู่ เขาขมวดคิ้วอย่างรำคาญ ปัดสมุดที่คู้อยู่ พลางมองเด็กสาวอย่างไม่พอใจ

“คนจะท่อนั่งสวด หนววกหู มีธุระอะไรอะ?”

“แหม คนมาหาถึงบ้าน ช่างทักถามเพราะเหลือเกินนะกะ ฉันจะมหาใคร ก็มาหาพี่เทพนะซี”

“เอ๊ะ มีธุระเกี่ยวกับฉันหรือ?”

“มาเชิญไปทานข้าวที่บ้าน”

“ขอบใจ ฉันเรียนคุณไปแล้วนี่นาว่า ฉันไม่ว่างจะต้อเร่งคู่นั่งสวดจ้ะ”

“หนังสืออะไรกัน ฉันยังไม่เห็นต้องคุเลยสักนิด” นิภาเถียง

“เธอไม่เหมือนกับฉันนี่จ๊ะ แม่คุณ”

“ทำไมไม่เหมือนจ๊ะ - พี่เทพ”

“เธอเป็นผู้หญิง ฉันเป็นผู้ชาย” เขาตอบ

“ผู้ชายฝึกกับผู้หญิงตรงไหนกะ นอกจากธรรมชาติธรรมคา”

นิภาท้าน

“ฝึกกันตรงที่เธอเป็นผู้หญิง ไม่ต้องเรียนมากก็ได้ ส่วนผู้ชายต้องเรียนมาก เพราะก้องทำงานหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว ฉะนั้นวิชาจึงเป็นของสำคัญที่สุดสำหรับชีวิต คนไม่เรียน ไม่กอบโกยวิชาหาความรู้ไว้แต่้วยเล่าเรียนแล้วละก็ โตขึ้นจะต้องเสียใจ เพื่อนๆเขาได้ดิบ

ได้ก็ไปเพราะเรียนมาก ก็ทำงานเบา ส่วนคนเรียนน้อย หางานทำยาก
ทำอะไรก็ไม่ไคร่ได้ ที่ไม่ทิ้งจะต้องไปชุกดินพันหญ้า ลำบากตรากตรำ
หนักเหนื่อยเลือกตาแทบกระเด็น ส่วนเธอเป็นผู้หญิง ไม่ต้องเรียนมาก
ก็ได้” เขาพูดย้ำ หน้าบึ้งเพราะไม่พอใจที่เด็กสาวมาทำลายสมาธิ

“เอ๊ะ ทำไมผู้หญิงถึงไม่ต้องเรียนมาก” นิภาถาม เพราะไม่เข้าใจ
คำถามจริง ๆ

“อ้าว ก็ทำไมจะต้องเรียนมากเล่า โตขึ้นก็ไปแต่งงาน” เทพว่า

“ผู้หญิงเขาไม่ตั้งใจจะแต่งงานตั้งงานมีมากมาย คุณจะมา
ทำพุดตกผู้หญิงไม่ได้นะ เอ้อ”

“เปล่า ฉันไม่ได้ตก พุดตามความเห็นของฉัน ความเห็น
ส่วนตัวนะ ยิ่งผู้หญิงสวยอย่างเธอด้วยแล้ว ไม่ต้องเรียนเลยก็ได้” เขา
หัวเราะเยาะให้

“งั้นเธอ ใครล่ะ ที่จะมาขอแต่งงานกับฉัน”

“ไม่ทราบได้ แต่ไม่ใช่ฉันแน่”

“ทำไมนะ ฉันเป็นยังไง ?” นิภากริขณตามนิสัยเคยตัว

“ทำไมหรือ ฮะ ๆ ก็เพราะเธอไม่ใช่ผู้หญิงในอุดมคติของฉันเลย
แม้แต่ชนิดเดียวกันก็ไม่มีส่วนคล้าย” เขาหัวเราะเย้ย

“อวกดี ทำไม ฉันเป็นยังไงนะ พี่เทพ ตกถูกฉันมากนะ
จะบอกให้” นิภาขึ้นเสียงก๊วยความโมโห

“ฉันไม่ชอบ ไม่นิยมผู้หญิงสวยโดยปราศจากคุณความดี แล้วก็
ผู้หญิงที่ไม่มีสาระอะไร”

“ทำมาว่าเขา ทำไม เขาไม่มีสาระอย่างไรละ พ่อเทวคาเทพ”
ก่อนให้กลับๆ

“เป็นนักเรียนก็ควรจะเรียนหนังสือ เพราะคำว่่านักเรียนก็บอก
อยู่แล้ว เรียนหนังสือตามหน้าที่ แล้วยังต้องปฏิบัติตนตามแบบฉบับที่ดีด้วย
ไม่ใช่แต่งหน้าแต่งตัว เป็นสาวเกिनอายุ ทาแก้มทาปาก เพ้ออะไรกัน
ฉนั้นอย่ารู้เหลือเกิน จะเรียนหนังสือหรือแต่งตัวกันแน่ ผู้ชายคิๆ นั้นนะ
เขาไม่เห็นรูปสวอยอย่างเคียวเป็นมณฑวิเศษหรือ เพราะมนต์สวयरูปนั้นจะ
กลายไ้ตามเวลา พอแก่หน่อยก็ไม่สวยแล้ว ที่นี้จะใช้อะไรผูกใจเล่า
เพราะฉนั้นความคิจึงสำคัญที่สุด และความรู้ไว้ช่วยเหลือคนเวลาตกอับ
ไ้ไ้มาก ผู้หญิงมีแต่เงินไ่มีความหมายสำหรับฉนั้น” เทพอธิบาย แต่เท่ากับ
ประนามนิภาผู้ไ่เป็นเรื่งอะไรเลย

“ว่าเขาไ้ว่าเขาเอา เขาจะเรียนหรือไ่เรียนไ่เห็นเกี่ยวกับใคร
สักหน่อย เขามีเงินพอหรอกน่า ไ่ต้องเรียนก็ไ่อดตาย” นิภาเถียงเสียง
สั้น

“อ้อ ถื่ว่ามีเงินอีกอย่างรี คิ-คิมาก นี้แหละคอยต้อนรับผู้ชายที่
หวังเงินรักเงินเดอะ ต้องมีมาให้เลือกมากมายที่เคียว แต่เขารักเพราะเงิน
อีกนะแหละ จะบอกให้ และถ้าเงินหมดแล้วละก็จะทำอย่างไรละที่นี้”
เทพเยาะ

“เงินเขาไ่หมด ใครเขาจะมาแต่งงานกับเงินฉนั้นได้ ฉนั้นก็ต้อง
เลือกแหละยะ” นิภาเถียงหน้าแดง

“อ้อ คนที่ไ่เรียนให้มีความรู้รอบตัวนั้น ย่อมขาดสติปัญญา
ความรู้คิคิและยังคิคิ เพราะฉนั้นการเลือกคนเลือกคู่จึงผิคิผลลาคไ้ง่าย

ใจคน ตามธรรมชาติรู้อยู่แล้วว่าลึกซึ้ง วัตถุประสงค์ เอา เอาไม่ได้ทั้งนั้น แล้วเมื่อไม่ได้ศึกษาให้ฉลาด การเอาการพิจารณาที่ยังผิดพลาดได้มาก อย่างเรื่อนี้แหละ มีความหยิ่ง อวดดีประกอบไปด้วยแล้วยิ่งสนุกเลย ร้อยทั้งร้อย ผิดหมดทั้งนั้น”

คำสอนของเด็กหนุ่มทำให้ภรรยาร้องไห้ด้วยโมโหและเจ็บใจ

“อวดดี บ้า อวดดีมากเกินไปแล้ว เขาจะเป็นอย่างไรก็ช่างเขาเถอะ ตัวไม่ต้องมาสั่งสอนเขาหรอก แต่แม่เขายังไม่ว่า ไม่คำ เขา ยังเลย อวดดี อวดดีนัก” เธอตะโกนดังๆ พร้อมกับเดินโซน

“นิภา เธอเป็นนักเรียนชั้นไหนนะนี่ ถึงได้พูดจาหยาบคาย เหลือกินพังกูได้รี ช่างเพราะมากเสียจริง ผู้หญิงที่มีวาจาอย่างนั้นนะ ไม่มีเสน่ห์ผูกใจคนหรอกนะ คำพูดนี้เป็นของสำคัญมากทีเดียว เธอก็เรียนรู้อยู่แล้วไม่ใช่หรือว่า “อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย” เทพสอนให้

“วู๊ เจ้าคาริสีคารม ฉันทไม่ฟัง-ฉันทไม่ฟัง” นิภาเดินซอยเท้าอีก

“ฉันทพูดด้วยความหวังดี เพราะฉันทเห็นเธอมาตั้งแต่หัวเท่ากำปั้น และฉันทนับถือหน้าवलเหมือนแม่อีกคนหนึ่ง” เด็กหนุ่มกล่าวเรียบๆ ใบหน้าของเขาแสดงความไม่สนใจอะไรเลย

“โอ๊ย อย่ามาพูดก็เสียให้ยากเลย ตบหัวเขาแล้วจะมาลูบหลัง ไม่ได้กินเสียละเยะที่นี่ อย่ามาพูดกับเขานะจะบอกให้ โกรธกันจนวันตายทีเดียว” นิภาว่า ก็อันควบๆ ด้วยแสงนอน

“จะโกรธกันก็ได้ ก็เสียอีก ที่จะได้ไม่มายุ่งกวนใจอีกเรื่อย ๆ แต่เนี่ยะ นิภา ฉันทจะบอกอะไรให้เธอรู้อย่างหนึ่ง ฉันทจะเรียนหนังสือ

ของฉันไปจนสุดยอกทีเดียว เพื่อนาคข้างหน้า ฉันจะเรียนอย่างเดียวเท่านั้นเวลานี้ และฉันจะไม่แลเธอเลย หากว่า เธอไม่เปลี่ยนนิสัยประพฤติตัวเสียใหม่ ไม่ว่าเวลาจบจากเรียนแล้วหรือจะเป็นอะไรต่อไปข้างหน้า แท้ណา หากเธอเปลี่ยนนิสัยเสียใหม่ กลับตัวเป็นผู้หญิงที่ดีตามอุดมคติของฉันแล้วละก็ เธอไม่ต้องมาหาฉันอีก ฉันจะไปหาเธอในวันนั้น เข้าใจไหม”

“ไม่เข้าใจ ฉันไม่สนใจ” ความแสร้งนอนทำให้เด็กสาวตอบไปเพื่อให้เขาเจ็บใจ

“ฉันว่า หากเธอประพฤติตัวเสียใหม่ ไม่ถือเอาความมีเงินเข้าตั้ง ไม่ถือว่าสวย แต่ต้องขยันเรียน ฝึกเป็นแม่เหี้ยแม่เรือนตามธรรมชาของลูกผู้หญิงไว้บ้าง ต้องรักษาตัวสงวนงามให้ดี นั้นแหละ เธอจะเป็นนางในอุดมคติของฉัน เธอจะเป็นกำลังใจของใคร ๆ ทุกคนได้เป็นอย่างดีที่เข้าใจไหมจ๊ะ”

“เข้า....เฮ้ย ไม่เข้าใจกะ ฉันจะไปตามทางของฉัน คุณไม่ต้องยุ่ง ขอบใจมากที่อุตส่าห์สั่งสอน แต่เสียใจ ที่เสียเวลาเปล่า ๆ ไม่เข้าเรื่อง ลาละจ๊ะ พ่อนักปราชญ์” ทิษฐิมานะของเด็กสาว เธอวิ่งหนีกลับไปบ้านพร้อมทั้งน้ำตาอาบหน้า

นับแต่วันนั้นเป็นต้นมา นิภาไม่สนใจเทพเลย เธอคบเพื่อนมากขึ้น เทียวเตรเซฮากันอยู่ในหมู่นักเรียนชายหญิง และยังคงฝึกหัดตีลาอยู่ ทั้งนั้นจึงไม่เป็นปัญหาอะไรที่จะไม่สอบไล่ตก ส่วนเทพสอบไล่ได้คะแนนดีมาก และเข้ามหาวิทยาลัยได้ ชีวิตของเขาหมุนไปสู่ความ

ก้าวหน้า เขาไม่สนใจในความจริงๆ คุณนายเทียมจันทร์และคุณนายนวล
ยังคงติดต่อกันอยู่เสมอ ฉะนั้น จึงมีข่าวคราวพูดเล่าให้กันและกันฟังเสมอ
นิกาได้ทราบว่า เทพยัณห์ขันแข็งในการเรียนมากขึ้นกว่าเดิมเสียอีก ยิ่งเขา
ห่างเหินหญิงสาวยิ่งน้อยใจ หาได้คิดถึงความบกพร่องของตนเองไม่ว่า
มีอะไรบ้าง ตกกลางเธอก็คิดถึงเขาไม่ได้ตั้งใจคิด นานเข้าก็น้อยใจ นิ่งร้องให้
คนเดียว วันหนึ่งเย็นแล้ว เรอนั่งคิดอะไรต่ออะไรเล่นแล้วก็พลอร้องให้
ออกมาอีก เผอิญคุณนายนวลมาพบเข้า จึงถามขึ้น

“อ้าว แม่ณี มานั่งอยู่นี่เอง นั่นเป็นอะไรไปล่ะลูก ชี ร้องให้
ทำไมจ๊ะ”

“เปล่า....เปล่าค่ะ แม่”

“หือ เปล่ายังไง ก็แลเห็นๆ อยู่ที่นี่นา หือ เป็นอะไรไปลูก ไร
เราน่ะมีกันสองคนแม่ลูกเท่านั้น แม่น่ะย่อมรักและเป็นห่วงลูกเสมอ เมื่อ
ลูกไม่สบายอย่างนี้ แม่ก็ไม่มีความสุข”

“นึกลุ่มที่สอบไล่ตกค่ะ”

“อ้อ สอบไล่ตกน่ะเป็นของธรรมดา ลูก เขาไม่ถือสาเป็นเรื่อง
สำคัญหรอกจ๊ะ”

“ถ้าสอบไล่ตก โดยได้พยายามเต็มที่แล้วก็ไปอย่างหนึ่งค่ะ แม่ขา
นี่หนูเจ็บใจที่หนูละเลยการเรียน หนังสือไม่เคยท่อง การบ้านไม่เคยทำ”
เด็กสาวสารภาพ นวลแอบยิ้มคนเดียว

“ความจริงแม้ก็เตือนหนูอยู่เสมอแล้วนะจ๊ะ แต่นั่นแหละ เรื่องมันแล้วไปแล้ว จะมัวเศร้ามัวโศกอยู่ก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น เลิกคิดเสียเถอะลูก ลูกรู้สึกตัวแล้วก็นับว่าดีแล้ว แต่การรู้สึกตัวนั้น จะมัวนั่งร้องไห้อยู่ล่ะ ไม่ช่วยอะไรหรอก เราต้องกลับตัวใหม่ เริ่มต้นขยันเรียนหนังสือ กลับเป็นคนดีประพฤติก้าวเสียใหม่ ที่ผิดไปแล้วก็ถือว่าเป็นบทเรียน แม่ล่ะ ชื่นใจแล้วละที่ลูกรู้สึกตัว การกลับตัวนี้นะไม่มีเวลาสายหรือลูก”

“ขอบคุณค่ะ แม่ข้า หนูกราบเท้าขอโทษแม่ด้วยที่ขัดเคืองกับแม่ตลอดมา”

“ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร แม่ไม่ถือโกรธลูกหรอก คนเราจะให้ดีมาถึงแต่แรกเกิดขึ้นย่อมไม่ได้ และจะให้ทำอะไรไม่ผิดเลยก็ไม่ได้เช่นกัน นักปราชญ์ก็ยังผิดพลาดนั้น” นวลสอน

“ขอบพระคุณค่ะ ที่นี้จะปฏิบัติตนให้เป็นลูกที่ดีของแม่ ให้แม่ชื่นใจนะคะ”

ถึงแต่่นั้นเป็นต้นมา นิภากลับตัวเป็นเด็กที่ดีจริงๆ เธอขยันเรียนหนังสือ ตอนเย็นกลับบ้านก็ช่วยดูแลบ้านเรือนแทนมารดา ผักผ่อนตนเป็นแม่บ้านที่ดี เลิกเที่ยวเตร่ เลิกแต่งกายฟุ้งเฟ้อ และเลิกใช้เงินเป็นเบือ เธอกลายเป็นสตรีที่มีความงามและความดีพร้อมและหอมฟุ้งใครพบใครคิดใจนิยมชมชอบ และในที่สุด เทพก็หนีนิภาไปไม่พ้น

“อ้อ คุณเทพมา มีอะไรอะไรหรือคะ?” หญิงสาวถาม

“คิดถึงนิภาล่ะสิจ๊ะ” เทพตอบอย่างอ่อนหวาน

“อ้อ ไม่พบกันตั้งสามสี่ปี เพิ่งคิดได้ว่ามีภาอยู่ในโลกวันนี้
 เรอะกะ” เธอประซทให้

“เปล่าอะ ผมคิดถึงอยู่บ่อยๆ”

“โอ๊ะ ขอโทษกะ จะต้องจ้างให้เชื่อเสียแล้ว”

“อ้าว จริงๆ นะ ผมคอยจับตาคูคุณนี้อยู่เสมอละ คุณเน... ผม
 รู้ว่าคุณนี่กลับตัวประพฤติที่เหมือนนางในอุคมคติของผมแล้วละ”

“อ้อ คนที่เคยประพฤติเหลวไหล แล้วกลับตัวเป็นคนดีนี่นะจะ
 สายไปไหมหนอ?” หญิงสาวกล่าวลอยๆ

“การทำให้ไม่มีเวลาสาย เหมือนคนติดเหล้า หากเลิกได้เมื่อไหร่
 ก็เป็นการดองตนใหม่เมื่อไหร่ ความดีนี่ไม่มีเวลาสายที่จะดองตนหรือครับ
 และที่ผมมาหาคุณวันนี้ก็เพราะความดีของคุณนี่แหละ”

“อ้อ”

“แต่ทว่า ผมต้องขอเวลาคุณนี้ ผมต้องเรียนให้จบก่อน และ
 ก่อร่างสร้างตัวให้เป็นปีกแผ่นก่อนนะครับ หวังว่าคุณนีกงรอได้”

“หากการทำความดีไม่มีเวลาสาย นีก็คอยได้กะ” หญิงสาวตอบ
 หน้าสีชมพู

เลวร้าย กว่า

โดย สุวัฒน์ ประภาสวดี

ความเค็มในชาติก่อน

ลูกเสือตัวหนึ่งถูกแม่เสือทอดทิ้งจนผอมโซคออาหาร ใกล้จะตาย แม่ตัวหนึ่งเดินไปพบเข้า ลูกเสืออ่อนวอนขอมนมโคกิน แม่โคไม่กล้าให้นมกินเพราะกลัวแม่เสือจะทำร้ายตัวในภายหลัง ลูกเสือสัญญาว่า ตัวจะไม่ยอมให้แม่เสือทำอันตรายแม่โค แม่โคสงสารลูกเสือ จึงให้นมกินแล้วพาไปเลี้ยงไว้เหมือนลูก แม่โคมีลูกของมันเองตัวหนึ่ง ทั้งลูกเสือและลูกโคต่างรักใคร่กันดี กินนมแม่โคเติบโตขึ้นมาด้วยกัน อยู่มาวันหนึ่งแม่เสือกลับมาถิ่นเดิม ลูกเสือเล่าเรื่องโดยตลอดให้แม่เสือฟัง ชมเชยแม่โคที่ได้ช่วยชีวิตตนไว้ แม่เสือกลับโกรธแค้นพยายามฆ่าแม่โค วิชาที่ลูกเสือไปหลงรักแม่โคมาก ความอาฆาตและความตะกละตะกลามอยากกินวัว ทำให้แม่เสือแอบพาแม่โคไปกัดกินเสียตามอำเภอใจ แล้ววิ่งกลับมาจะกัดกินลูกโคเสีย ขณะที่ลูกโคกำลังถูกแม่เสือกัด ลูกเสือเห็นเข้า จึงเข้าช่วยป้องกันลูกโคเป็นสามารรถ จนในที่สุดลูกเสือก็ป้องกันลูกโคได้สำเร็จ แต่แม่ของมันเองก็เสียชีวิตไปเพราะเหตุนี้

ทั้งแต่^๕นั้นมา ลูกเสือกกับลูกโคต่างก็รักกันมากยิ่ง^๕ขึ้น มันต่างก็ไม่มีแม่ของมันเองอีกต่อไป

ฤๅษีคนหนึ่งนั่งอยู่ในศาลา เห็นลูกเสือกกับลูกโควิ่งเล่นหยอกล้อกันอยู่ที่หน้าศาลา รู้สึกประหลาดใจ เล็งญาณ^๕ก็รู้เรื่องโดยตลอด ทาฤๅษีชอบใจ จึงจับลูกโคกับลูกเสือกให้กลายเป็นคนขึ้นมา ทั้งชื่อให้ว่า “หลวิไชย” กับ “กาวิ”

ชาติใหม่

“อา.....เราเป็นคนแล้ว” กาวินึกในใจ สัมผัส^๕น้อย่างงๆ

“ถูกแล้ว กาวิ เจ้าเป็นคนแล้ว เหมือนกับหลวิไชยพี่ของเจ้าที่^๕นั่งอยู่นี่! ฤๅษีตอบพลาง^๕ให้^๕หลวิไชย ผู้นั่ง^๕ยืมตรงหน้า

กาวิพึมพำเบาๆ “หลวิไชย”

“ถูกแล้ว นี่ไงละ หลวิไชย พี่ของเจ้า”

กาวิตรงเข้าไปกราบหลวิไชย แล้วทั้งสองก็แยกออก^๕กัน^๕นั่งอยู่ ฤๅษีปล่อยให้ทั้งสองคน^๕นั่ง^๕ชาติ^๕ก่อน^๕ครั้ง^๕ที่ยังเป็น^๕เสือกกับวัว กาวิ^๕นำ^๕ตาล^๕ล่อ หลวิไชย^๕ค่อยๆ คลาย^๕แขน^๕ที่^๕กอด^๕น้อง^๕ออก^๕เสีย ความรู้สึก^๕ใน^๕ใจ^๕ของ^๕เขา^๕นั้น^๕กัน^๕กัน^๕เท่าๆ กับ^๕กาวิ... แต่^๕แล้ว^๕เขา^๕ก็^๕ลุก^๕ขึ้น^๕ยืน^๕ตัว^๕ตรง^๕อย่าง^๕ลูก^๕ผู้ชาย^๕ชาติ^๕เสือก หลวิไชย^๕รูปร่าง^๕ใหญ่^๕โต^๕แข็งแรง^๕ ลำ^๕สัน^๕ บึก^๕บั่น^๕ ผิว^๕คล้ำ^๕ นัยน์^๕ตา^๕สี^๕น้ำตาล^๕แก่ แว^๕ตา^๕เป็น^๕ประกาย^๕คม^๕กล้าย^๕อย่าง^๕เสือก กาวิ^๕เป็น^๕ชาย^๕รูปร่าง^๕ม^๕ ร่า^๕เริง^๕ สัน^๕ทัด^๕ นัยน์^๕ตา^๕ดำ^๕สนิท^๕ ผม^๕หยัก^๕โต^๕ก แว^๕ตา^๕เชื่อม^๕ซึม^๕ เกร^๕ว้า^๕ และ^๕เมต^๕ตาก^๕กรุณา

ฤๅษี^๕ยิ้ม และ^๕พูด^๕ดังๆ “นี่^๕แน่^๕ะ! หลาน^๕ทั้งสอง^๕ ทา^๕ขอ^๕เตือน^๕ว่า^๕ทาง^๕ที่^๕ดี^๕หลาน^๕ควร^๕จะ^๕สัมผัส^๕เรื่อง^๕เก่าๆ ที่^๕ผ่าน^๕มา^๕แล้ว^๕เสีย^๕ให้^๕หมด^๕ เรื่อง^๕อะไร

ต่าง ๆ มันก็เป็นไปตามธรรมชาติ ตามเหตุตามผลของมัน เราจะไปบังคับ
ให้มันเป็นไปตามใจเราไม่ได้ อะไรที่ไปแล้วไปแล้ว ตามเรื่องของมัน
อย่าเก็บมาคิดมานึก เสียอกเสียใจ ถึงเองจะส่งสารแม่ของเองยังงี้ แม่ก็
ตายไปแล้ว หลานเอ๋ย มันแล้วไปแล้ว ต้องปล่อยให้มันแล้วกันไป
จงทำวันนี้ให้ดี แล้ววันพรุ่งนี้มันก็จะดีเอง” หลวงตาพูดต้ง ๆ ชัดเจน
หลวิไชยและคารวีกุลานเข้าไปกราบหลวงตา

ทั้งคู่ออกไปหาพี่ต่อมาอีกหลายเดือน ได้เล่าเรียนวิชาความรู้ต่าง ๆ
ที่คนควรเรียนรู้ จนเก่ง และชำนาญในวิชาต่าง ๆ เป็นอันมาก

แต่เมื่อเป็นคนแล้วเช่นนั้น ทั้งสองคนก็เกิดความรู้สึกแปลก
จากเดิมมา คืออยากจะออกจากบ้านเข้าไปอยู่ในเมือง ไม่อยากจะอยู่ในบ้าน
อีกต่อไป ทั้งยังมีความอยากอะไรต่ออะไรอีกมากมายหลายอย่าง ยิ่งได้
เล่าเรียนมีวิชาความรู้มากก็ยิ่งอยากผจญภัยท่องเที่ยวไปในโลกเพื่อแสวง
หาโชค หลวิไชยและคารวจีนปรึกษากันว่า เห็นจะต้องขอลาหลวงตาไป
เสียที ทั้งคู่ออกไปกราบหลวงตา

ฤษีหนึ่งหลับตาอยู่ พูดต้ง ๆ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ลืมตาว่า “เป็นธรรมก
มนุษย์ย่อมอยากจะมีลาภ มียศ อยากมีชื่อเสียงเกียรติยศ เออ หลานเอ๋ย
เองจะไปก็ไปเถอะ ตาไม่ห้ามดอก”

แล้วฤษีก็ลืมตาขึ้น หยิบพระขรรค์ขึ้นมาสองอัน ส่งให้หลวิไชย
และคารวีกุลานละอัน พูดต้ง ๆ ว่า “นี่ไงละ พระขรรค์ของเอง เอ้า เอาไป
คนละอัน ตาได้ถือคติจิตใจของหลานทั้งสองคน เข้ามาเก็บไว้ใน
พระขรรค์แล้ว ต่อไปจิตใจของเองก็จะว่างเปล่าไป และใครจะทำร้าย
อะไรเองไม่ได้เลย” ตาฤษีพูดแล้วอมยิ้ม หลับตาลง เข้ามานของแก

ต่อไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น พุทพิมพัมเบาๆ ว่า “ชีวิตจิตใจของเจ้าก็ปลอกลัยอยู่ในพระขรรค์นี้แล้ว....ตัวเจ้าก็ว่าง ใจเจ้าก็ว่าง มีภพมีใจอยู่ก็สักแต่ว่ามี ที่นี้ใครก็จะทำอันตรายเจ้าไม่ได้” แล้วตาฤๅษีก็ยิ้มและหลับตานิ่งเฉยอยู่ ไม่พูดอะไรต่อไปอีก

ทั้งหลวิไชยและคาวีตีใจมากที่ได้พระขรรค์อันศักดิ์สิทธิ์ ก้มลงกราบหลวงตา แล้วเดินทางไป หลวิไชยเดินนำหน้า คาวีเดินตามหลัง ทั้งสองคนเดินทางมาไกลหลายวันหลายคืน จนถึงทางสามแพร่ง ชายป่าละเมาะ ใต้ต้นไทรใหญ่ หลวิไชยพูดว่า “เราควรจะแยกทางกันตรงนี้น้องไปทางซ้าย พี่จะไปทางขวา แต่อย่าลืมว่า พอครบสามเดือนแรกเราจะต้องมาพบกัน ที่ใต้ต้นไทรนี้”

คาวีรับคำ น้ำตาลล่อ กิดถึงพี่ชายที่จะต้องแยกจากกัน หลวิไชยทบโหล่น้องเบาๆ ปลอบใจน้อง แล้วทั้งสองก็แยกทางกัน

ฝ่ายคาวีเดินลุ่มๆ ผ่านป่าละเมาะไป จนบรรลุดังเมืองเมืองหนึ่ง

น่าประหลาดที่เมืองเมืองนี้ไม่มีผู้คนเลยแม้แต่คนเดียว ทุกบ้านเงียบเชียบเหมือนบ้านร้าง คาวีเดินต่อไปด้วยความพิศวง ไม่ได้พบใครเลยสักคนเดียว เขาเดินเรื่อยไปจนถึงพระราชวังใหญ่ ประตูเปิดกว้างอยู่ทั้งสองบาน แต่ไม่มีใครเลย คาวีเดินดูห้องต่างๆ ประดับประดาไว้สวยงามแต่ไม่มีคน ทุกห้องอ้างว้างเงียบเชียบ ในห้องห้องหนึ่งมีเตาไฟหุงหาอาหาร เขารูสีกหิว จึงจิกแรงก่อไฟขึ้น แต่พอควันไฟลอยตระหลบขึ้นไปในอากาศ ยังมีควันที่เขาจะทำอะไร ก็มีนกอินทรียี่ฝูงใหญ่บินพื้บพับเข้ามาในท้องพระโรง บีก่อนใหญ่โตของนกร้ายแผ่กางบดบังแสงแดดในห้องนั้นให้มีลมมิได้ทันที เจ้าตัวหัวหน้าทรงรีเข้ามาจะจิกกินคาวี

นัยน์ตาโปน แว่วววน่ากลัว ชายหนุ่มโคดหลบจอยปากของมันได้
ทันเท่างี้ แล้วทั้งสองฝ่าย คนคนเดียวก็นั่งฟังก็ต่อสู้อย่างทรหด
เจ้านกร้ายจิกกัดาวเป็นเพลิงไหม้ ก้าวหนึ่งถ้าโถมเข้ามา คาวีใช้พระขรรค์
ฟันมันกระเด็นไป อีกตัวหนึ่งบินเข้าใส่ ตัวนี้จิก ตัวโน้นถลาเข้ามา คาวีใช้
พระขรรค์ฟาดฟันกับมันอย่างไม่คิดชีวิต ต่อสู้อยู่เนิ่นนาน ในที่สุดเจ้านก
ยักษ์ตัวหัวหนาก็ดกกลงมาตายอยู่กลางห้องพระโรง ปีกของมันอ่อนพับลง
กับพื้น นางนกตัวเมียร้องแซ็ก - แซ็ก เร่งนกตัวอื่นให้รีบจิกกัดาวี เสีย
ปีกกระพือพืพ่บ และเสียงนกร้องแซ็ก - แซ็ก โกลาหลอลหม่าน คาวี
ต่อสู้ทรหด จนในที่สุดเหล่านกร้ายก็ตกลงมาตายกลาดเกลื่อน ที่เหลือ
อยู่บ้างสองสามตัวก็บินหนีไป

คาวียกแขนปาดเหงื่อที่ใบหน้า ทรุดกายลงนั่งบนกลองใบใหญ่
ข้างบานประตู แสงแดดอ่อนๆยามเย็นลอดประตูหน้าต่างเข้ามาดูเรื่อรอง
หุของเงาแว่วไคยในเสียงหวานไพเราะแผ่วเบา

ช่วยด้วยเพคะ ! ช่วยด้วยเพคะ !

ช่วยด้วยเพคะ ! ช่วยด้วย

แน่แล้ว เสียงนั้นคงออกมาจากกลองใบนั้น

คาวีค่อยๆ ใช้พระขรรค์กรีดหนังที่ขึงกลองใบนั้นออก หนึ่งขาด
ออกเป็นช่อง สิ่งแรกที่เขาเห็นก็คือหมอนอ่อนละเอียดเหมือนใยไหม
ถูกแล้ว หญิงผู้ฝันงามนั้นนั่งนิ่งอยู่ในกลองใบใหญ่ เธอค่อยๆ ลุกขึ้น
ยืนช้าๆ “ขอบพระทัยมากเพคะ” เธอพูดเบาๆ คาวียื่นแขนให้เธอเกาะ
ก้าวออกจากกลอง เธอมองดูเขาแวบหนึ่ง แต่พอเห็นซากศพนกที่กองอยู่
เกลื่อนกลาดก็ชวนกายลี้มสลบไป

เย็นวันนั้นควีนต้องทำธุระหลายอย่าง ก่อนอื่นเขาคงเป็นหมอ
จำเป็นพยาบาลรักษาหญิงสาวสวยให้พ้นจากสลบ ปลอบหล่อนให้หาย
ตกใจ รีบเก็บซากศพนกทองมเหสีมาชนไปเผาเสียข้างนอกพระราชวัง หุง
หาอาหารให้หญิงสาวรับประทานเพราะเธอนอนแหว่ลุกไม่ไหว หมกแรง
เพราะอดอาหารอยู่ในกลองเสียหลายวัน ควีนเองก็เห็นตเห็นน้อยและหิวมาก
เขาได้ทราบเรื่องราวว่าสาวน้อยผู้^{๕๕} ชื่อจันทร์สุตาเป็นพระราชธิดาคนตรี
โดยเหตุที่บ้านเมืองนั้นถูกนกมารังควาน จิกกินผู้คนอยู่เสมอไม่เว้นแต่
ละวัน ประชาชนจึงร่อยหรอลงทุกที ที่เหลืออยู่ก็อพยพหลบหนีไปเสีย
เมืองอื่น จนในที่สุดเหลือแต่พระราชบิดา พระราชมารดา และจันทร์สุตา
เท่านั้น พระบิดามารดาของนางยอมตายไม่ละทิ้งบ้านเมือง แต่ทว่าเธอ
บังคับให้จันทร์สุตาเข้าไปหลบซ่อนอยู่ในกลอง แล้วเย็บหนังปิดเสียไม่
ให้คนอื่นทริยเห็น “พระราชบิดาอธิษฐานไว้ว่า ถึงแม้พระราชบิดาจะ
ตายไป ก็ขอให้ผู้มีบุญมาช่วยหม่อมฉันให้รอดชีวิตด้วยเถิด ผู้มีบุญ.....
ควรจะได้ครอบครองเมืองนี้ด้วย พระบิดาทรัสไว้.....” จันทร์สุตา
พุดพลางสะอื้นให้

ควีนจึงปลอบพระธิดาให้คลายความเศร้าโศก และเขาก็อบรมรับ
ตำแหน่งผู้ปกครองจักรจันทร์สุตา อีกทั้งเขาสมรสกับพระนางและครอบครอง
เมืองนั้นในฐานะพระราชผู้กล้าหาญ

นางจันทร์สุตาเป็นผู้หญิงที่มีผมสวยมาก ผมของนางอ่อนละเอียด
เหมือนเส้นไหม ผมสะอาดหอมเย็นชื่นใจนัก แต่เหตุนี้เองเป็นชนวน
ก่อให้เกิดเรื่องร้าย

ยายเฒ่าที่ตปประสาทเคยเป็นพี่เลี้ยงของจันทร์สุตา ยายเฒ่าอพยพ
หลบหนีกันรายไปอยู่อีกเมืองหนึ่ง ก่อนที่จะจากไป ยายเฒ่าอ้อนวอน

ขอเส้นผมของนางจันทร์สุทาสักปอยหนึ่ง อ้างว่ายายเฒ่ารักนางมากขอผมไปเป็นที่ระลึก นางจันทร์สุทาสจึงเอาเส้นผมของนางใส่ผอบทองให้ยายเฒ่าไป

ยายเฒ่าย้ายไปอยู่เมืองใหม่ ต้องตระการกำลำบาก ยากจนเข็ญใจ เคยอยู่ในวังสบาย ไม่เคยทำงานหนัก ทำอะไรก็ไม่เป็น มีของมีค่าก็เอาออกขายจนเกลี้ยง เหลือแต่ผอบทองใส่เส้นผมของนางจันทร์สุทาเท่านั้น ยายเฒ่าได้รับความลำบากมากก็อยากจะมีความสุขสบายเหมือนก่อน แก่นอนนึกนั่งนึกว่าทำอะไรจึงจะสบาย นึกไปนึกมาแก้กัคิดหาช่องทางได้ทะลุปรุโปร่ง

“ฮ่า ฮ่า ฮ่า ท้าวสันนุราชผู้ครองเมืองนี้ เป็นตาแก่บ้ากาม พันหักหมตปาก หลังก่อม หนึ่งเหี้ยว่น ชอบผู้หญิงสาว ๆ มีสนมมากมาย ไ้การ! ไ้การ!” ยายเฒ่าทักประกาศหัวเราะคนเดียวอย่างพอใจ

ยายเฒ่าหาอุบายจนได้เข้าเฝ้าท้าวสันนุราช ถวายผอบทอง เปิดให้ดูเส้นผมอันสวยงาม นุ่มละไมและหอมกรุ่น รำพันชมโฉมพระธิดาจันทร์สุทาสเสียเลิกลอย และยอจนท้าวสันนุราชหลงใหล ยิ่งได้ลูบคลำเส้นผมอันอ่อนละเอียดนุ่มมือ ได้ดมกลิ่นอันหอมกรุ่นก็อยู่กับผมนั้น ตาแก่ท้าวสันนุราชก็ยิ่งหลงใหลเลอะเทอะพันเพือนยิ่งขึ้น บึกใจว่า จะต้องได้นางจันทร์สุทามาเป็นมเหสีให้จึงได้ ท้าวสันนุราชสัญญาจะให้รางวัลยายเฒ่าที่ทักประกาศมากมายและรับว่าจะชุบเลี้ยงยายเฒ่าให้มีความสุขพร้อมด้วยเงินทองและยศถาบรรดาศักดิ์ ทั้งออกปากอนุญาตว่ายายเฒ่าจะจัดการอย่างไรก็ยอมทั้งนั้น สั่งทหารให้ลงเรือไปกับยายเฒ่าเพื่อไปรับตัวนางจันทร์สุทามาถวาย

ยายเฒ่าทักประสาธให้จ้อคเร็วซุ่มไว้ ให้พวกทหารซุ่มตัวอยู่ในบ้านร้าง ตัวเองเดินกระย่อ่งกระแอ้งไปจนถึงพระราชวัง ตรงเข้าไปหานางจันทร์สุภา ยายเฒ่าพุ่มพ่ายน้ำตาบอกว่า ตนกลับมาเพราะรักและคิดถึงนาง จะมาอยู่รับใช้อีก

“พระธิดาเพคะ นก...มันไปไหนหมดเพคะ มันจะ...มา...อีก...อีก...อีก ไหมเพคะ?” ยายเฒ่ากลัwnก รีบถามงกๆ เงิ่นๆ

“ไม่ต้องกลัวคอกยาย เสด็จพี่ผ่านกตายนหมดแล้ว”

“เสด็จพี่ไหนเพคะ? พระธิดาคะ?”

“เสด็จพี่คาวีนะสิ” พระธิดาตอบ แล้วพยายายเฒ่าไปเฝ้าพระราชาคาวี อธิบายให้ทรงทราบว่าเป็นข้าเก่าแก่จะขอกลับมาอยู่รับใช้

ยายเฒ่าทักประสาธผิดหวัง ที่ทราบว่พระธิดาอภิเษกสมรสเสียแล้ว แต่ยายเฒ่ามีความคิดล้าลึกมุ่งให้สำเร็จตามแผนการของตัว แก่นังนึกนอนนึกจนทะเลสุรุปรุปร่งอีกจนได้ แก่แอบยุยงจันทร์สุภาทีละเล็กละน้อยให้ระแวงสงสัยคาวี พุดยยุยงหว่านล้อมจนนางจันทร์สุภาเห็นจริง

“แปลกนะเพคะพระธิดา พระสวามีของพระธิดาทำเหมือนไม่รักพระธิดาจริง มีอย่างร้เพคะ เอาพระขรรค์คึดตัวไว้เรื่อย ก็นึกเห็นพระขรรค์ไว้ที่เอว เตก็นึกเห็นพระขรรค์ไว้ค้วย ไปไหนๆ ก็เอาไปค้วย แม้แต่เวลานอนก็อดส่ำให้เอาพระขรรค์วางไว้ที่โต๊ะข้างพระที่” คួយกับพระธิดาเป็นศัตรูยั้งน้แหละ”

“นี่ ยายอย่าพูดยังนี้ละ!” พระธิดาโกรธ แต่แล้วพระนางก็เก็บไปคึดตามคำพูขของยายเฒ่า คึดไปคึดมาพระธิดากียังเห็นจริงและเกิดน้อยอกน้อยใจจนน้ำตาไหลพร่งพรู ร้องไห้ร้องห่มกับคาวี

“ถ้าไม่บอกก็แปลว่า ไม่รักหม่อมฉัน ! พระองค์บีบึงหม่อมฉัน
ทุกอย่าง พระบรรณันจะสำคัญยิ่งไฉนเพคะ ?” นางจันทร์สุทนต์ร้องไห้รำไร
“ฮิ ! ไม่บอก ! ก็เพราะไม่รักหม่อมฉันนะสิเพคะ ! ฮือ ฮือ”

กาวิโกตนางไว้ แล้วตอบว่า “พี่ก็น้อง น้องสงสัยพี่ พี่ก็จะ
บอกให้ แต่ น้องต้องสัญญาว่า จะไม่บอกให้ใครรู้ความลับของพี่เป็น
อันขาด พระญาติผู้เป็นพระอาจารย์ของพี่ทอดดวงใจของพี่ไว้ในพระบรรณัน
นี้”

แต่กาวิโกตที่บอกความลับให้แก่สตรี นางจันทร์สุทนต์เป็นหญิง
ใจอ่อน พอยายเฒ่าที่ตบประสาตพูดหวานล่อมก็ตายใจ ยอมบอกความลับ
นั้นให้ยายเฒ่ารู้

เข้าวันหนึ่ง ยายเฒ่าจันทร์สุทนต์ให้ชวนกาวิไปเล่นน้ำทะเล กาวิ
ทอดพระบรรณันวางไว้ริมฝั่ง

น้ำทะเลเป็นสีเขียวเข้ม คลื่นซัดสาดฝั่งอยู่ครืน ๆ กาวิและ
จันทร์สุทนต์ว่ายน้ำออกไปไกลในทะเลลึก ทั้งคู่ดำผุดดำว่ายเล่นน้ำเพลินเพลิน
จนเหนื่อยอ่อน ขณะนั้นเอง กาวิมองเห็นมาบนฝั่งเห็นยายเฒ่าที่ตบประสาต
กำลังสูมไฟกองใหญ่ลุกฮือเป็นเปลวปลาลบ ยายเฒ่าหัวเราะลั่นเหมือน
คนบ้า “ฮ่า ฮ่า ฮ่า ! อ้ายกาวิสะเออะจะมาเป็นผัวพระธิดาของข้า ! อ้ายคน
จรจัดพลัดถิ่น หวนอนปลายตีนไม่มีใครรู้ ! ตายเสียเถอะมึง !” แกโยน
พระบรรณันเข้าไปในกองไฟ “พระธิดาบอกความลับของเอ็งให้ข้ารู้
หมดแล้ว ! ฮะ ฮะ ฮ่า !” ที่นี้นางจันทร์สุทนต์ก็จะได้ไปเป็นพระราชนิของ
ท่านท้าวแสนนุราช ดีกว่าน้ำหน้าคนอย่างเอ็งเป็นไหน ๆ ! ฮ่า ฮ่า !”

วาทาสามหาและโอ้อวดพล่านน้ำลายของยายเฒ่าทำให้คำวิหิงเชื้อ
เขารักจันทร์สุดมาก จึงน้อยใจเป็นที่สุด ความโกรธ ความน้อยใจ
ประคองกันขึ้นมาแน่นอค์อยู่ในหัวอก เขารับว่าอย่าเข้าหาฝั่ง ฝั่งยัง
อยู่อีกไกล ความเหน็ดเหนื่อยทั้งกายและใจทำให้ใจหิววาบ ความแค้น
ความเสียใจทับถมกันขึ้นมา พระขรรค์กำลังมอดไหม้อยู่那儿แล้ว และ
เขาก็กำลังจะตาย ตายเพราะหลงรักสตรี จันทร์สุดนางผมหอมที่รัก
ยอดดวงใจ หล่อนกำลังผลจากเขาไปหาชายอื่นที่ดีกว่า ฟากฝั่ง
ยังอยู่อีกไกลนัก เขาจะต้องพยายามว่ายให้ถึงฝั่ง พระขรรค์... โอ้ย..เจ็บ
อะไรแปลบปลาบที่หัวใจ เสียวูบและเจ็บปลาบ เขาหายใจขัด ถึงชายฝั่ง
เดินเปะปะหน้าเขียวซีด ชวนเซล้มลงสิ้นสติอยู่ที่พินทราย

จันทร์สุดากรีร้อง “อย่า แม่เฒ่า! ยายเฒ่า! อย่าทำร้ายเสด็จพี่!
พระขรรค์....เอาออก! เอาออกจากกองไฟ!” ยายเฒ่าหัวเราะว่าไม่
ฟังเสียง สุมไฟให้แรงขึ้น จันทร์สุดาผืนว่ายน้ำไปหาควาวิทั้งๆ ที่หมดแรง
เหนื่อยหวิวจวนเจียนจะขาดใจ ค่อยกระเสือกกระสนกายไปจนถึงควา
กอดควาวิไว้ “เสด็จพี่ เสด็จพี่! ฟังน้องก่อน น้องรักเสด็จพี่องค์เดียว
ໂ໊ ไม่ไต่ยืนเสียแล้วรีเพคะ เสด็จพี่! ฟังน้องไปเสียแล้ว เพราะน้อง
แท้ ๆ! ໂ໊ อย่าเข้าใจผิดเพคะ!”

แต่จันทร์สุดาจะบังคับเหตุการณ์ให้ควาวิลุกขึ้นมาฟังเธอหาได้ไม่
เขานอนนิ่งไม่ไหวคิง ไม่รู้สึกตัวไม่ไต่ยืนคำพูดของเธอเสียแล้ว จันทร์สุดา
ร่ำไห้จนหมดสติไป

ยายเฒ่าทักประสาตส่งสัญญาณให้ทหารรู้ แล้วอุ้มจันทร์สุดา
ลงเรือเร็วตรงไปยังเมืองท้าวสันนุราช

ฝ่ายหลวิไชยแยกทางจากควีไปครบสามเดือนก็นึกถึงน้อง เมื่อถึงวันนัด หลวิไชยเฝ้าคอยควีอยู่ที่ทางสามแพร่งใต้ต้นไทรใหญ่ เขาคอยชะเง้อมองคูน้องชาย แต่คอยหาย ควีไม่มา หลวิไชยนึกผัดสังเกตเบื่องหน้าลิบ ๆ โน่นท้องฟ้าแดงฉานเหมือนสีเลือด เขานิ่งนึกและมองจ้องดู แล้วก็รีบรุดมุ่งหน้าไปทิศนั้น จริงดังคาด ไฟกำลังลุกไหม้ป่าละเมาะชายทะเลตรงที่เกิดเหตุ ควีน้องรักนอนเหยียดยาวแน่นิ่งอยู่ที่พื้นทราย หน้าคล้ำเขียวเขียวซีด กายเย็นซีดไม่มีสีเลือดพระขรรค์มอดไหม้กลายเป็นค้อนถ่านสีดำสนิททั้งอยู่ในกองเพลิง

แต่ประหลาด ควียังไม่ตาย เขาพลิกตัว ครงออกมาเบา ๆ ด้วยความเสียใจอย่างสุดซึ้งในจิตใต้สำนึก.... “จันทร์สุตา”

หลวิไชยรีบแก้ไขจนควีฟื้นคืนสติ

ควีเล่าเรื่องราวให้หลวิไชยฟัง พิมพ์ด้วยความเสียใจว่า “จันทร์สุตา... ไม่น่าจะทำกับพี่เช่นนั้นได้ลงคอ....”

หลวิไชยพูดว่า “อย่าเพิ่งตัดสินใจง่าย ๆ ทำใจดี ๆ ไว้ก่อน” เขาเดินไปเชิญพระขรรค์ดู ไหม้หมดแล้ว ไม่มีเหลือแม้แต่เถาถ่านไฟไหม้ปาก็มอดลงแล้วเช่นเดียวกัน “เอ หลวงตา ถอดดวงใจควีไว้ในพระขรรค์ นี่พระขรรค์ก็ไหม้หมดแล้ว แต่ควียังไม่ตาย” หลวิไชยครุ่นคิด “เอ....ไม่ใช่ หลวงตาไม่ได้พูดว่าถอดดวงใจไว้ในพระขรรค์ หลวงตาพูดว่า ชีวิตจิตใจควีอยู่ในพระขรรค์นี้ กายและใจก็จะว่างเปล่าไปทีนี้ใครจะทำร้ายอะไรก็ไม่ได้...เอ ท่านพูดเป็นปวิศนาเสียละกรรมัง”

“เอ ท่านหมายความว่าอะไรของท่านหนอ กายมี ใจมี ก็สักแต่ว่ามี ที่แท้ก็ว่างอยู่ ทีนี้ใครจะทำร้ายอะไรเจ้าไม่ได้” ควีพิมพ์

ทั้งสองคนนั่งเฝ้าอยู่ครู่ใหญ่

หลวิไชยพูดว่า “ถึงยังไงๆ พระขรรค์ก็ไหม้หมดแล้ว พี่แน่ใจว่าท่านไม่ได้ถอยดวงใจเราไปไว้ในพระขรรค์จริง ๆ ทอก ท่านเพียงแค่พูดเป็นปริศนาไว้ให้เรานำมาคิดดูเท่านั้นเอง ไปกันเถะน้อง ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น เราก็ต้องทำใจดี ๆ ไว้ จัดการกับมันไปตามเรื่อง”

แล้วหลวิไชยก็หาเรือในเมืองร้างนั้นได้ลำหนึ่ง รีบพาควาออกติดตามยายเฝ้าที่ตประสาตไปทันที

เมื่อถึงเมืองท้าวสันนุราช หลวิไชยให้ควาหลบซ่อนตัวอยู่ก่อน หลวิไชยเองเที่ยวเดินปะปนกับฝูงชนสืบสาวเรื่องราวฟังข้อเท็จจริงจนทราบเรื่องถั่วถั่วนี้ ท้าวสันนุราชกำลังหลงรักนางจันทร์สุตาที่ยายเฝ้าที่ตประสาตพามาถวาย แต่นางจันทร์สุตาไม่ไยดีต่อท้าวเธอแม้แต่น้อย นางผลักท้าวสันนุราชตกบันไดลงไปจนล้มเจ็บ ปีกประตูลงกลอนแน่นหนาไม่ยอมให้เข้าใกล้ได้ ขณะนี้ท้าวสันนุราชล้มเจ็บลงกำลังหาหมอรักษา ท้าวสันนุราชหลงมกมายเชื่อเครื่องรางของขลังและเวทมนต์ เที่ยวไต่หาหมอวิเศษทางคาถาอาคมช่วยปักเป้าทำเสน่ห์ยาแฝดให้นางจันทร์สุตาหลงรัก ประกาศหาหมอศักดิ์สิทธิ์ช่วยชุบตัวท้าวสันนุราชให้หนุ่มแน่นมีกำลังวังชา หมกมุ่นแต่จะให้ได้สมประสงค์เรื่องอิสตรี

หลวิไชยจึงเข้าเฝ้าท้าวสันนุราช อ้างตัวเป็นหมอวิเศษอาคมขลัง รับอาสาจะชุบตัวท้าวสันนุราชให้กลับเป็นหนุ่มได้ อารามดีใจอยากเป็นหนุ่ม ท้าวสันนุราชออกคำสั่งให้บุโรหิตและหมู่อำมาตย์จัดหาสิ่งของต่าง ๆ และให้ทำตามคำสั่งหลวิไชยทุกอย่างไป

หลวไชยสั่งให้กันมันเจ็ดชั้นรอบหัวเล็ก ให้ก่อไฟไว้ในแหวนชั้น
ให้ร้อนแรง แล้วหลวไชยผู้หนึ่งห่มหนังเสืออย่างฤๅษีชีไพร ก็แอบเอาควา
ไต้ถลุงย่างใบใหญ่แบกเข้าไปถวาย ทำที่เหมือนแบกเครื่องขยาร่วมใหญ่ เขา
มีกำลังมาก แบกน้องชายเดินตัวปลิวเข้าไปในมานเจ็ดชั้น

ท้าวสันนุราชวังกะโผลกกะเผลกเข้ามาในมานชั้น กระหม่อม
ยืมย่องอยากเป็นหนุ่ม เดินกระย่องกระแย่งเข้าไปชะงอกคูปเลวไฟที่ลุกฮือ
อยู่ในหุบเหวเบื้องล่าง แต่พอใบหน้าถูกไอไฟร้อนระอุก็ร้องลั่น “โอ๊ย!
ร้อน! เอ..... ไฟศักดิ์สิทธิ์ทำไมร้อนเหมือนกับไฟจริง ๆ เล่า
พระอาจารย์?”

“นี่ไม่ใช่ไฟศักดิ์สิทธิ์ ไฟจริง ๆ เราก่อขึ้นให้ท่านกิดคุ นรก
แย่งเมียเขา หลงกามเหมือนคนบ้า มันร้อนอย่างนี้แหละ ท้าวสันนุราช”
หลวไชยพูด “พระองค์จงเลิกเล่นความทั้งใจเสีย อย่างนี้เกี่ยวกับจันทร์สุภา
เมียก็มีอยู่แล้วนับเป็นร้อยๆ นางจันทร์สุภาเป็นเมียของชายผู้” หลวไชย
เปิดถลุงย่างใบใหญ่ ควาเดินออกมาขึ้นนั่งอยู่

ท้าวสันนุราชทั้งเจ็บทั้งอาย บันดาลโทสะ “อ้ายต้อย! หลอกหลวงกู
แล้วยังมีหน้ามาขู่เข็ญ กูจะต้องได้นางจันทร์สุภาเป็นเมียให้ได้! ไม่ต้อง
มาสั่งสอนตี! กูอยากได้อะไรก็ต้องได้!”

ฝ่ายยายเฒ่าผู้ดีประสาตลอดเข้ามาแอบฟังอยู่นานแล้ว เห็น
เหตุการณ์เช่นนั้นก็แหวกมานออกมาว่า “สามันเสียลิพระองค์ มัน
มือเปล่าทั้งๆ! สามันเสียก็ไม่มีใครรู้ จันทรสุภาจะตกเป็นของพระองค์
มันหยาบหน้าหน้าพระองค์ ตำว่าพระองค์!”

ท้าวสัณนราชหันมื้ตด้วยโทสะ โคตเจ้าฟันหลวิไชย เขาเบี่ยงตัว
หลบแล้วโผนเข้าบีบข้อมือท้าวสัณนราชจนตากระเด็นไป ส่วนยายเฒ่า
เห็นควัวเผลอตัว ก็โผนเข้าชนเขาเต็มแรง หวังจะให้เขาตกลงไปในเหว
แต่หลวิไชยตาไว เหลือบเห็นก็โคตเข้าผลัดควัวหลบไปเสียทางหนึ่ง ร่าง
ของยายเฒ่าทักประสาตจึงพุ่งไปชนเอาท้าวสัณนราชล้มกลิ้งตกลงไปใน
เหวลึก จมลงไปในกองไฟอันร้อนแรงระอุเป็นเปลวปลาลุกซี้ด ๆ อยู่
เบื้องล่าง ต้วยายเฒ่าเองก็เซซุนกลิ้งหลุน ๆ ไกลจะตกตามไปด้วย แต่
ควัวไวกว่า จับตัวแกไว้ได้ทันท่วงที หลวิไชยจับยายเฒ่ามัดไว้

ไฟลามเลียท้าวสัณนราชเป็นตอตะโกไปในพริบตา ชั่วครู่ก็
มอดไหม้กลายเป็นเถ้าถ่านไปหมด

ทั้งสองคนยืนนิ่ง รุ้สึกสลดใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หลวิไชยและควัวเดินออกมานอกม่านทั้งเจ็ดชั้น ปุโรหิตและ
เหล่าอำมาตย์ยืนระวังตรงคอยอยู่ หลวิไชยพูดว่า “เราเสียใจ...”

ปุโรหิตและบรรดามหาอำมาตย์ทูลตักต้วงก้มกราบแทบเท้า
ปุโรหิตพูดขึ้นว่า “ไม่ต้องทรงอธิบายดอกพะย่ะค่ะ พวกข้าพระพุทธเจ้า
ตามไปดูเหตุการณ์ หวังจะคอยคุ้มกันท้าวสัณนราชให้... ถ้าถูกอ้า...
พ้อมคทำร้าย.....แต่การณกลับตรงกันข้าม....” ปุโรหิตเงยบไป
ครู่หนึ่ง แล้วพูดค่อย ๆ ว่า “ท่านท้าวสัณนราชไม่ยอมให้ใครช่วยอะไร
ท่านเลยเช่นนั้น.....ก็จนใจ”

คนทั้งหมดยืนเงยบอยู่

“พวกข้าพระพุทธเจ้าขอกราบบังคมทูลอัญเชิญท่านทั้งสองพระองค์
ขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ปกครองไพร่ฟ้าประชาชน” ปุโรหิตกล่าว

“เรารับไม่ได้หรอก” หลวิไชยพูดพลางยิ้ม “เราจะต้องกลับไปปกครองบ้านเมืองของเรา แต่น้องของเราคงจะรับได้ละมัง จริงไหม กาวี”

ดังนั้น กาวีจึงต้องรับคำเชิญ อยู่เป็นพระราชปกครองเมืองนั้นสืบต่อไป ส่วนยายเฒ่าเจ้าเล่ห์มีโทษควรถูกระงับชีวิต แต่พระราชากวีนึกเวทนาว่าแกล่เคยเป็นพี่เลี้ยงของจันทร์สุตามาก่อน บัดนี้แกล่เฒ่าหลงเลอะเทอะเห็นผิดเป็นชอบ จึงลดโทษให้เป็นเพียงเนรเทศไปอยู่เกาะไม่ให้มีโอกาสของใคร ๆ ได้อีกต่อไป

ตกบ่าย เขาเดินไปหาจันทร์สุตาผู้ถูกขังอยู่ในห้อง

“จันทร์สุตา ท้าวสัณห์รามาหาแล้ว” เขาแกล้งคัดเสียงให้ผิดไป

“ไปให้พ้น!” จันทร์สุตาได้ แล้วเลยกลับร้องให้กิดถึงกาวี “โธ่! เสียดใจพี่สาวของน้อง ฮือ ฮือ! เสียดใจจะทรงทราบความจริงได้อย่างไร โธ่! ฮือ ฮือ! กลุ้มใจจริง ๆ ฮือ ฮือ ทำไมเราไม่ตายตามเสียดใจพี่สาวไปเสียละ! ฮือ ฮือ!”

“พี่ยังไม่ตายออก จันทร์สุตา กาวีอยู่นี่ อยู่ที่นี่แล้ว” กาวีตอบ

แล้วนิทานเรื่องนี้ก็จบลงเมื่อพระราชและพระราชินีเข้าใจกันเป็นอันดี มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่ระแวงแคลงใจกันอีกต่อไป พระราชากวียังอยู่ในทศพิธราชธรรมปกครองประชาชนให้ร่มเย็นเป็นสุขถ้วนหน้ากันตลอดกาลนาน.

พระสัณ

ของ

พระสัณ

โดย เรื่องอะไร กุศลชัย

เด็ก ๆ ที่รักทั้งหลายคงจะได้เคยเห็น และเคยรู้จักต้นมะขามหรือ
หมากขามกันมาแล้วทุกคน คนที่ช่างสังเกตสักหน่อยก็คงจะได้พลอยมี
ความรู้พิเศษไปด้วยว่า ต้นมะขามนั้นเวลามันออกดอกแล้วสวยงามมาก
เพราะดอกของมันเล็ก ๆ สีเหลืองอ่อนปนกับสีเขียวอ่อน ร่วงหล่นอยู่ตาม
พื้นดินออกเกลื่อนกลาด ครั้นเมื่อดอกเหล่านี้ร่วงหล่นไปหมดแล้ว
มันก็จะค่อย ๆ เกิดเป็นผลขึ้นมาแทนที่ ผลของมันออกมามีโตเป็นลูก
เหมือนผลไม้ทั้งหลาย แต่ออกเป็น “ฝัก” และมีรสเปรี้ยวให้เราใช้ปรุง
เป็นอาหารได้ บางชนิดอาจมีรสหวานแต่ก็หายาก ถึงอย่างไรก็ตาม ใบ
ของมันก็เหมือน ๆ กัน ใบมะขามมีรูปร่างลักษณะเป็นอย่างไรนั้น คิดว่า
เด็ก ๆ คงจะได้เคยสังเกตเห็นอยู่บ้างแล้ว เมื่อสมัยที่พวกเรายังเป็นเด็ก
เหมือนกับเด็ก ๆ ทั้งหลายบัดนี้ พวกผู้ใหญ่เคยตั้งปริศนาถามเราว่า
“อะไรเอ๋ย ต้นใหญ่เท่าลำเรือ แต่ใบห่อเกลือไม่มีติ?” ต้นไม้อะไรหนอ!
ใหญ่โตเท่าลำเรือ แต่ใบคงจะเล็กกระจิ๋วหลิว จึงได้ห่อเกลือไม่มีติ เรา
ขบคิดกันอยู่เป็นนานเมื่อสมัยเด็ก คิดเท่าไรก็คิดไม่ออก ต้องยอมแพ้
ผู้ใหญ่ จึงได้ทราบคำตอบจากท่านว่า ต้นไม้ใหญ่โตเท่าเรื่อนั้น คือ

ทันมะขาม และใบที่เล็กจนแม้แต่จะห่อเกลือก็ไม่มีคนนั้น ที่แท้คือใบมะขามนี้เอง ทำไมใบมะขามจึงเล็กกระจิริดอย่างนั้น ! แล้วก็เรียงติดๆกันเป็นพืด ไม่เห็นเหมือนใบไม้อื่น ๆ เลย

ในนิทานปรัมปราท่านบอกไว้ว่า แรกเริ่มเดิมทีนั้น ใบมะขามก็มีลักษณะเหมือนใบไม้ทั่ว ๆ ไปในโลกนั้นนั่นแหละ กล่าวคือ เป็นใบโต ๆ หนา ๆ สามารถใช้บังแดดบังฝนได้พอสมควร แต่แล้วทำไมเล่าในปัจจุบันนี้ใบมะขามจึงกลับกลายเป็นอย่างที่เราเห็นได้ คือเล็กกะจ้อยร่อย แล้วก็เปื้อนผ้อยเสียจนทำให้เกิดเป็นปริศนาให้ทายกันเล่นเช่นนั้นได้

เรื่องราวอันเป็นที่มาของปัญหานี้ ได้แก่เรื่องรามเกียรติ์นั่นเอง การเดินป่าของพระลักษมณ์พระรามและนางสีดา ในพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ของไทยเรานั้น เชื่อว่าท่านผู้อ่านโดยทั่ว ๆ ไปคงได้ทราบกันดีอยู่แล้ว พระลักษมณ์ พระราม และนางสีดา ต้องนิราศร้างทางมาตุภูมิ คือนครโยธยา ไปเดินกลางดินกินกลางไพรอยู่เป็นเวลานานถึง ๑๔ ปี ดังที่ท่านกวีก็ได้ทราบกันอยู่แล้ว ว่าเป็นเพราะความอิจฉาริษยาของพระนางไทยเกษมผู้เป็นมารดาเลี้ยง ระหว่างที่ทั้งสามกษัตริย์ต้องตกทุกข์ได้ยากอยู่กลางป่านี้ ชีวิตในกลางป่าจะมีอะไรเป็นที่น่านรมย์บ้าง ? ชีวิตที่ต้องอดมื้อกินมื้อ ยามกินก็จะมีแต่ผลหมากรากไม้เท่านั้นที่จะเป็นอาหารได้ ต้องอดทนต่อความทุกข์ความลำบากนานาประการ ไม่จำเป็นต้องย้อนไปพรรณนาถึงชีวิตอันแสนจะสุขสบาย หรรษา ฟุ่มเฟือย อย่างที่ทั้งสามกษัตริย์ได้เคยอภิรมย์ชมชื่นเมื่อครั้งอยู่ภายในรั้วในวังมาตั้งแต่ก่อนแต่ออก เพราะสิ่งเหล่านั้นได้สิ้นสุดลงไปแล้วเสียแล้วโดยสิ้นเชิง นับตั้งแต่

ท้าวทศรถผู้พระราชบิดาได้ทรงรับวาทสत्यไว้กับพระนางไทยเกษี พระมารดาเลี้ยง ว่าจะเนรเทศพระรามออกไปเสียจากพระนครโยธยา มิให้ได้อำนาจราชสมบัติต่อไป

แทนนนาโกชนาหารอันโอชาสจากภาชนะเงินภาชนะทอง ทั้งสามกษัตริย์ต้องเสวยแต่ผลไม้ และเผือกมันอันเพื่อนฝากเท่าที่จะพึงแสวงหาได้ภายในป่าอันมีชื่อว่า “ทณทกา” นั้น แทนเครื่องสุธารสอันหอมหวานเย็นระรื่นจากคนโทประดับเพชร อันมีอยู่อย่างบริบูรณ์ในพระราชวัง กษัตริย์ทั้งสามต้องทรงวังน้าจากลำธารเข้าพระโอษฐ์ เพื่อบรรเทาความกระหายหิว เครื่องภูษาอาภรณ์ซึ่งเคยเป็นแพรเป็นไหมอันสูงค่า บัดนี้ก็เป็นเพียงเปลือกไม้และเยื่อไม้ หรือใบหญ้าคากรองอย่างที่พวกฤาษีชีไพรใช้ปักปีกร่างกายเพื่อประท้วงความร้อนความหนาวไปเท่านั้น แม้แต่ที่หลับที่นอนซึ่งแต่ก่อนเคยใช้ฟูกใช้พรม ก็ต้องเปลี่ยนมาใช้ใบไม้ใบหญ้าแทน ยามจะบรรทมก็ต้องบรรทมอยู่ในกลางป่า โดยอาศัยแต่ร่มไม้เป็นเครื่องกันแดดกำบังฝน ในท่ามกลางสภาพตามที่ไต่พรรณนามาจะเห็น กษัตริย์ทั้งสามพระองค์ต้องทนกรำแดดกรำฝนบุกป่าฝ่าดง ชักเซพเนจรไปในป่าทณทกาเพื่อให้ครบ ๑๕ ปี แห่งความลำบากยากแค้น ผจญภัยกับพวกยักษ์มาร และศัตรูหมู่พาลนานาชนิด โดยหวังว่าจะได้เสด็จกลับยังบ้านเกิดเมืองนอนตามคำมั่นสัญญาที่ได้ทรงรับสत्यไว้กับท้าวทศรถผู้พระบิดา

ในระหว่างเดินทางผจญอันตรายอยู่เช่นนี้ ราตรีหนึ่ง พระลักษมณ์ พระราม และนางสีดา ก็ได้เสด็จมาประทับพักผ่อนอยู่ด้วยความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ณ ภายใตร่มมะขามใหญ่ใบหนาต้นหนึ่ง ขณะที่ทั้งสามพระองค์กำลังบรรทมหลับสนิทอยู่นั้น ก็บังเกิดพายุใหญ่ขึ้น และ

ในมิฆาฬนีกตกลงมา ทั้งลม ทั้งฝนปรัดั่งประเทมาพร้อมๆ กัน เสียงลม พายุที่พัดมาดังหวิวหวากก็ก้อง ผสมกับเสียงฟ้าร้อง ฟ้าผ่าเป็นประกาย แลบลปลาบราวกับเสียงทวาดของอสุราร่ายรำท่าเหิน แต่ถึงแม้ธรรมชาติ จะวิปริตไปแล้วถึงเพียงนั้น ทั้งสามกษัตริย์ก็ยังทรงบรรทมหลับอยู่โดยไม่ไหวติงพระวรกาย เพราะความเหนื่อยอ่อนจากการเดินทางกันดาร อีกประการหนึ่ง ต้นหมากขามในสมัยก่อนกระโน้น ใบก็ยังโต ยังหนา ให้ร่มเชื้อชีวิตสนิท ไม่โปร่งหรือเล็กเป็นฝอยอย่างที่เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน เพราะฉะนั้น จึงเป็นเครื่องช่วยป้องกันได้ตามสมควร มิให้ละอองฝนตก ปราดต้องพระวรกายของทั้งสามกษัตริย์ผู้กำลังตกไร่ไถยาก

แต่แล้ว ในส่วนสุดแห่งราตรีนั้นนั่นเอง ฟ้าก็คะนอง แผดเสียง คำรามลั่นเปรี้ยงขึ้นมายน่าสพึงกลัว ยังให้พระรามผู้ทรงกำลังหลับไหล อยู่ในนิทรารมณ์ต้องสะดุ้งพระองค์ตื่นขึ้นทันที ด้วยความตกพระทัย ทรงผินพระพักตร์ทอดพระเนตรไปรอบๆ พระองค์ ด้วยทรงหวั่นหวาดว่า จะเกิดภัยอันตรายอะไรขึ้น แต่ก็ไม่ทรงพบสิ่งไร คงเห็นแต่พระอนุชา และพระมเหสีหลับสนิทพร้อมอยู่ด้วยความสุขแห่งนิทรารมณ์

ทันใดนั้น พระรามเธอก็หวนระลึกไปถึงปฏิกูญาของการเป็น นักบวช ที่ได้ถวายสัตย์ไว้แก่พระราชบิดา เธอจึงรีบปลุกพระลักษมณ์ ผู้อนุชาให้ตื่นบรรทม

“เจ้าลักษมณ์เอ๋ย! น้องรักของพี่! จงตื่นขึ้นเถิด! เราจะพักอยู่ที่นี้ต่อไปอีกไม่ได้แล้ว เราได้สัญญาไว้กับเสด็จพ่อว่า ระหว่างที่เรา พเนจรอยู่นี้ เราจะมิอะไรเป็นเครื่องค้ำกันอยู่เบื้องบนศีรษะของเราหา ได้ไม่ เพราะฉะนั้น จงตื่นขึ้นเถิดน้อง ขอจงรีบเก็บข้าวของออกเดินทาง

จากที่นั่นไปเสียเถิด ! ตื่นเถิดน้องรัก !” ตรัสแล้วเธอก็เฝ้าเฝ้าพระหัตถ์ไป
ปลุกบรรทมนางสีดากำลังสนิทินิทราอยู่

นางบิณฑุรวรกายเล็กน้อยเมื่อต้องสัมผัสกับหัตถ์ของพระรามเข้า
พร้อมกันนั้น คำพูดก็หลุดออกมาจากริมพระโอษฐ์ของพระนางเบา ๆ ว่า
“เจ้าพี่ ! เจ้าพี่ราม !”

ขณะที่นางสีดากำลังบิณฑุรวรกายด้วยความเมื่อยชบอยู่บน พระที่
ที่ปลุกไว้ด้วยใบไม้ใบใหญ่นั้น พระรามผู้เลิศบุรุษได้ทรงสังเกตเห็น
รวรอยแห่งความเหนื่อยยากตรากตรำและความหม่นหมอง ด้วยความทุกข์
ลำบากจากการเดินทางที่ปรากฏอยู่ในพระวรกาย และพระพักตร์ของนาง
อย่างชัดแจ้ง พระเศียรของนางซึ่งเคยประดับอาภรณ์ล้ำค่า และเคยหนุน
กัณฑ์เชนยแพรอันอ่อนนุ่มนั้น บัดนี้มีแต่ผงฝุ่นและใบไม้แห้ง ๆ ติดเต็มอยู่
ทั้งต้องไต่ก้อนหินก้อนดินอันแข็งกระด้างเป็นที่หนุนรองรับไว้แทน พระ
วรกายของนางซึ่งเคยปกคลุมด้วยไหมและเจียมนอันสูงค่า มาบัดนี้ก็ต้อง
ห่อหุ้มด้วยเปลือกไม้อันแสนหยาบแสนระคาย อนิจจา !

ขณะที่พระรามทรงพิศดู พระวรกายของชายาผู้ยอตรักในยาม
บรรทมหลับสนิทเช่นนั้น มโนภาพของพระองค์ก็ทวน ไประลึกถึง
เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ผ่านมาแล้วในอดีต นึกถึงความบริบูรณ์พูนสุขใน
พระราชวัง ณ ท่ามกลางการแวดล้อมของพระวงศาคณาญาติและราชบริพาร
ทรงระลึกถึงความลำบากยากแค้น ที่พระนางต้องพลอยโดยเสด็จบุยกบ
ฝ่าหนามเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมยากมาด้วยพระองค์นับแต่วาระแรกที่เสด็จ
ออกจากนครอโยธยามา

พระรามทรงเรียงลำดับภาพความคิดไปพลางพระองค์ก็ทอดถอนพระทัยใหญ่ เพราะตลอดเวลาที่ต้องผจญกับภัยอันตรายและความทุกข์ลำบากในการเดินทางอย่างถึงขนาดที่ฝ่าพระบาทแตกพระโลหิตไหลโหมรนางผู้เป็นที่รักก็ยังมิเคยปริปากบ่นเลยแม้แต่คำเดียว พระรามเองก็มีได้เฉลี่ยพระทัยแล้วว่า โชคชะตาจะกลบ้นตาลให้พระองค์ต้องมาลำบากยากแค้นถึงปานฉะนี้ ครั้นมาประสบเข้าในตอนนั้น เธอก็คือที่จรรู้สึกสงสารพระนางเสียมิได้ พระนางทรงเป็นยอคมเหลือแท้ แม้จะต้องทนทุกข์ทรมานสักเพียงไร พระนางก็ไม่ยอมพราวจากสวามีผู้เป็นประจักษ์ยอชีวิตของนาง พระรามทรงรำพึงถึงคุณงามความดีของนางไปพลางก็ทอดพระเนตรนางผู้กำลังอยู่ในห้วงลึกแห่งนิทรารมณ์ด้วยความตื่นตันพระทัยในความจงรักภักดีของนาง ในเวลานั้นพระรามทรงมีความรู้สึกว่ ขณะที่นางบรรทมหลับปรมิอยู่เช่นนั้นนางมีความงามยิ่งเสียกว่าเมื่อยามที่ตื่นด้วยซ้ำไป

หลายครั้งหลายคราที่พระองค์จะขึ้นพระหัตถ์ออกไปจะปลุกบรรทมนาง แต่แล้วด้วยความรักความสงสารนางผู้เป็นคู่ชีวิต พระองค์ก็ทรงหัดพระหัตถ์เข้ามาเสีย เมื่อลมฝนกระโชกเข้ามาแต่ละครั้ง พระองค์ก็ตั้งพระทัยจะปลุกบรรทมนางอีก แต่แล้ว พอนึกปรารถนาใครจะให้นางมีความสุขด้วยนิทรารมณ์ต่อไป พระองค์ก็หัดพระหัตถ์เข้ามาเสียใหม่เป็นเช่นนั้นอยู่หลายครั้ง จนในที่สุดพระองค์ก็ผินพระพักตร์ไปตรัสกับพระลักษมณ์ผู้นชว่า

“พี่ไม่กล้าปลุกเธอออก พ่อลักษมณ์เอ๋ย ! ตูสิ ! เธอกำลังหลับสบายและฝันดี แต่นี่แน่เพื่อน้องรักของพี่ ! เราจะทำอย่างไรดีเล่า ?

หากขึ้นปล่อยให้เธอหลับอยู่อย่างนี้ต่อไป เราทั้งสองก็จะได้ชื่อว่าไม่ปฏิบัติตามคำปณิญาที่ให้ไว้ต่อเสด็จพ่อ พี่ลำบากใจจริงๆ ครั้นจะออกเดินทางต่อไปหรือ เราก็จะต้องปลุกให้เธอตื่นขึ้นเป็นแน่”

นำประหลาดที่พระลักษมณ์ทรงแหม่มสรวล พลังตรัสว่า “ไม่เป็นไรมิได้ ขอเจ้าพี่อย่าได้ทรงพระวิกลไปเลย น้องมีวิธี”

ตรัสแล้วเช่นนั้น พระลักษมณ์ก็ทรงยกกันขึ้นขึ้น น้าวสายเค้งไปยังกิ่งหมากขามซึ่งอุดมไปด้วยใบอันหนาตลกปกคลุมอยู่เบื้องบน พลังก็ทรงยงธนูติดตามกันออกไปอีกหลายสิบลูก เสียงคัง ผัวะ! ผัวะ! ผัวะ! ผัวะ!

ด้วยฤทธิ์ลู่รูลุของพระลักษมณ์ ภายในชั่วพริบตาเดียวนั้นเอง ใบมะขามซึ่งเคยใหญ่และกิ่งหนาทั้งคก ก็ได้ถูกลู่รูลุของพระลักษมณ์เจาะเสียพรุนทะลุโปร่งโล่งไปหมด กมธนูทำให้ใบมะขามปรูกระเจายออกเป็นใบเล็ก ๆ โดยถ้วนทั่ว และในทันใดนั้น เมื่อไม่มีร่มไม้ใบหนาใด ๆ คุ่มกันอยู่เบื้องบน สิ่งที่เกิดขึ้นก็จะหายตามกันว่า “อะไรเอ๋ย เขียวช่อ่มพุ่มไสว ไม่มีใบ มีแต่เม็ด?” ก็พลันปรากฏเสื่อลอลงมา ตกต้องพระวรกายของนางสีดา ยังผลให้นางสีดาต้องตื่นบรรทมในทันที สิ่งนั้นคือ “ฝน” นั่นเอง!

นิทานชาวบ้านจึงเล่ากันต่อมาว่า ตั้งแต่กาลนั้นเป็นต้นมา ใบมะขามก็มีอันเป็นเล็กเป็นฝอยจนกระทั่งเมื่อถึงต้นจะใหญ่โตเท่าลำเรือ แต่ใบก็เล็กจนห่อเกลือไม่มีติดตั้งเช่นที่เราเห็นกันอยู่ในทุกวันนี้ และถึงวันนี้ก็ยังไม่เป็นไปเพราะฤทธิ์ลู่รูลุของพระลักษมณ์นั่นเอง!

เพลงไทยเดิม

รวมรวม ๑๐ ช่อม ปัญจพรรค์

เพลงไทยเดิม

พดด้

พระราชณัพนธ์ ร. ๕

เรานัเกิดมาแล้วชาติหนึ่ง
ไม่ควรให้เสียที่ที่เกิดมา
แม้ใครตั้งจิตรักตัว
ควรจรร้อนกร้อนใจ
ชาติใดไว้รักสมัครสมาน
แม้ชาติย่อยยับอัจุบัน

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา
ในหมู่ประชาชาวไทย
จะมัวนอนนิ่งอยู่ไหน
เพื่อให้พรั่งพร้อมทั่วตน
จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
บุคคลจะสุขอยู่อย่างไรรู

สร้อยเพลง

พระราชณัพนธ์ ร. ๕

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง
เกี่ยวเขื่อนเย็นคำกรำไป
เขาจะเห็นแก่หน้าค่าซื้อ
ไหนจะต้องเหน้อยยากลำบากกาย

คงจะต้องบังคับขับไล่
ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย
จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย
ไหนจะอายทั่วทั้งโลกา

ฝรั่งห้า

พระราชนิพนธ์ ร.๖.

เพราะฉะนั้นชวนกันสวมมวกัด	จงรักร่วมชาติศาสนา
ยอมตายไม่เสียตายช้า	เพื่อรักษาอิสระคณะไทย
สมานสามัคคีให้ได้อยู่	จะสู้ศึกศัตรูทั้งหลายได้
ควรคิดจำนงจงใจ	เป็นไทยจนสิ้นดินฟ้า

เขมรโพธิสัตว์ ๒ บัน

อันความผดนิทหนึ่งอย่าพึงโกรธ ควรคงโทษกันและกันให้พลันหาย
อย่าอาฆาตบาดหมางจนวางวาย เป็นกรรมร้ายติดตัวชั่วกับปีกลี้
ข้างหนึ่งโกรธ ข้างหนึ่งนิ่งเสียนั้นไซ้ เป็นบุญได้ช่วยผ่อนผัน
เหมือนตบมือข้างเดียวไม่ดังพลัน เรารักกันดีกว่าเกลียดเคียดจัญเอย

เพลงไทยสากล

ถิ่นไทย

เนื้อร้อง พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ถิ่นของเรา ต้องถนอม ล้อมรั้วบ้าน ศัตรูหาญ มาสู้ ต้องสู้เขา
มิให้ใคร แย่งแผ่นดิน ถิ่นของเรา ใครขึ้นเข้า เราสู้ จนสุดแรง
มาพวกเรา เตรียมพร้อม ยอมสมัคร ถนอมรัก ชาติไทย ไม่น่ายาแหยง
ถึงจนเลือด หยาดสด จะยกแย่ง ต้องแสดง ใจหาญ ผลาญศัตรู
เมื่อสิ้นชาติ สิ้นแผ่นดิน ก็สิ้นคิด เรามายอม เสียชีวิต ดีกว่าอยู่
ยอมสยบชาติ อย่าเป็นทาส ของศัตรู มา มาสู้ไว้เถย ชาติไทยเรา

รวมไทย

ทำนองและเนื้อร้อง พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

(สร้อย) รวมไทยร่วมใจ รักษาอำนาจ ชาติไทย เทอตไทย ทนไทย
ด้วยน้ำใจมั่นคง

สามัคคีระหว่างไทย คงได้ผล เราทุกคน ร่วมทั้งชาติและศาสนา
เสมือนหนึ่งได้เกิด กำเนิดมา จากบิดา มารดา คนเดียวกัน

(สร้อย)

ถ้ารวมไทยได้สิ้น ทุกถิ่นแคว้น คงจะเป็นปึกแผ่น สามารถนั้น
ขอให้ไทย สามัคคี ตีต่อกัน จึ่งจะจรรโลงไทย ให้รุ่งเรือง

(สร้อย)

รักชาติ

ทำนองและเนื้อร้อง พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ความรักอันใด แม่รักเท่าไหน ยังไม่ยั่งยืน เช่นรักคู่รัก
แม่รักดังกลิ่น ยังอาจหม่นขึ้น ช่นได้ภายหลัง
แต่ความรักชาติ รักแสนพิศวาท รักสุดกำลัง ก่อเกิดมานะ
ยอมสละชีวิตรักจนกระทั่ง หมกเลือดเนื้อเรา
ชีวิตร่างกาย เราไม่เสียตาย ตายแล้วก็เฝ้า ทุกสิ่งยอมพลาก
เว้นแต่ชาติของเรา ไม่ให้ใครเขา เขี่ยบนยาทำลาย

กราววันเด็ก

เนอร้อง ชุ่ม บัญจพรรค
ทำนองเก่า (กราวกีฬา)

พวกเราเด็กไทยใจกล้าหาญ
เวลาเรียนรักเรียนเพียรทำดี
วันเด็กเด็กกรวมร่วมใจกัน
ทั้งพ่อแม่อาจารย์ทุกท่านไป
เด็กโตช่วยเหลือเอื้อเด็กน้อย
เด็กกำพร้าไร้ญาติขาดเจือจน

หมั่นเขียนอ่านศึกษาตามหน้าที่
เวลาเล่นถูกวิธีมีวินัย
มุ่งมั่นกตัญญูต่อผู้ใหญ่
ให้ชื่นใจที่เด็กไม่ลืมหูลืม
เด็กยากจนรอกอยการเกื้อหนุน
ใครทำบุญ เกื้อกูลได้บุญเอย

เยาวชนชาติไทย

ทำนอง ธนิต ผลประเสริฐ
เนอร้อง แก้ว อัจฉริยะกุล

(สร้อย) เยาวชนชาติไทย ต้องหยิ่งในความเป็นไทย
ชีวิตจิตใจอย่าให้ใครดูหมิ่น

เยาวชนไทย นั้นเป็นไทยทุกเมื่อ จะอยู่เหนืออยู่กลางหรือทางใต้
แม้จะผจญศาสนาใด ๆ เกิดเป็นไทย ต้องเป็นไทย อยู่ชั่วกัลป์

(สร้อย)

เด็กวัน^{นี้} คือผู้ใหญ่ ในวันหน้า ชาติ ศาสนา มหากษัตริย์
ชื่อสัตย์มั่น จงทำดี จงทำดี ไวชั่วชีวิต สิ่งสำคัญเพื่อมุ่งให้
ชาติไทยเจริญ.

หน้าทีเด็ก

เนื้อร้อง
ทำนอง ชัยอนันตพร

Fox Trot

เด็ก เอ๋ย เด็ก ดี ต้องมีหน้าที่ สืบต่ออย่างดั่งกับเด็ก
 เอ๋ย เด็ก ดี ต้องมีหน้าที่ สืบต่ออย่างดั่งกับเด็ก หวังนับถือด้วย
 หมา สองรักขา ช่างมให้ผมมัน สาม-เชื้อพ่อแม่ ดุจตา
 จารย ลี ภา จา หันต่องสภาพอ่อนหวาน ห้า ยึดมั่น กตัญญู
 ชู หก เป็นผู้ รัก การ - งาน เจ็ด ต้องฝึกหัด ให้เชิด -
 ชาญต้องมานะ ภาด ขันไม้ เก่งใจไม่ ด้ร้น แปด รู้จักยอมประ-
 พยงค์ เก้า ต้อง ซื่อสัตย์ ตลอดกาล ห้า ใจ มัก ก็ ฟ้า ฟ้า
 อาวุธให้เหมาะ กับ กาล สมมุติชาติ พัฒนา สิบ ทำหน้าที่ให้เป็นประ-
 โยชน์ รู้จักปกครองดูแลไทย สมมุติชาติต้องรักชาติ เด็ก สมมุติชาติพัฒนา
 หมา จะ เป็นเด็กดี หมา ชาติไทย - เจริญ

หนูเล็ก

เพื่อร้อง

ทำนอง เชื้อลูกแก้วสีทอง

Slow Foxtrot

หนูเอ๋ย

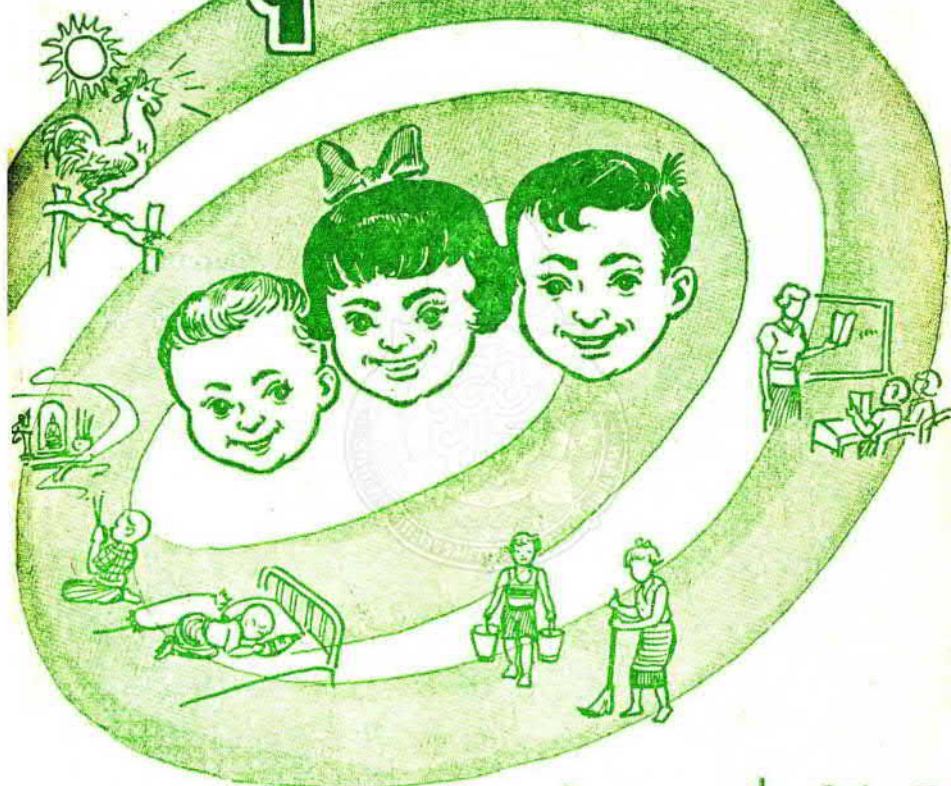
เพื่อร้อง
ทำนองนี้ให้ทราบสัพท

slow

หนู เอ๋ย หนู จง พี่ พี่: สอน - พี่: สัก
 หนูคงพี่ เตาได้ ด้ หนู เอ๋ย - ส มัย
 หั เป็นสมัย - พี่ เตา ด้ สัก ยัญ ญา
 หนู คือ ย่า ซัก จห จงดา - จง ทน หนูคง บัห - ทำงวิ
 ธา ภาบ - ภาบ หักจะ: ด้ พี่ง - ด้
 ธา ยัญญา จ: พี่อง พุ

ดรณทิวา

เกดลวง ทานิช. เขียนคำประพันธ์
พนัส สุวรรณบุบผ์ เขียนภาพ

ไก่แก้วเอ๋ย
ไก่พูดว่าอะไร?
ฉันไม่หายกเหยก

ฉันแจ่มอีกอี้อีกอีก
อ้อ! ว่าลืบลืตี้เด็ก ๆ
รับตื่นเช้าเอ๋ย.

ยามเช้าเอ๋ย
กลางคืนนอนพัก
ทำอารมณ์ให้เรงริน

เราใจให้สดชื่น
เสียงไก่ร้องทักฉันจังตื่น
ทุกสิ่งสดชื่นยามเช้าเอ๋ย

แสงอาทิตย์เอ๋ย
ถ้าไม่มีเจ้า
ชีวิตไม่มีในโลก

ช่วยให้ชีวิตมีในโลก
เราต้องเคารพต้องได้ม
หน้าได้กตเวทียเอ๋ย.

น้ำสะอาดเย็น สามารถล้างสิ่งเปื้อน
ล้างหน้าแปรงฟัน อบน้ำก้นไม่แฉะเขื่อน
ไม่ต้องให้ผู้ใหญ่เทจน ล้างหน้าอาบน้ำเย็น

แต่งตัวเย็น ตั้งแต่หัวถึงเท้า
เลือกผ้าสะอาดเรียบร้อย ทาแป้งกันแดดหัวผมแล้ว
ดูแลตลอดหัวถึงเท้า ให้เรียบร้อยเย็น.

อาหารเย็น ต้องการให้ถูกส่วน
นม, แป้ง, ไข่, เนื้อ, ผัก, ค่อยเคี้ยวค่อยกลืนไม่รีบด่วน
ต้องการให้ถูกส่วน และให้เรียบร้อยเย็น.

เดินทางรอบ ต้องเดินข้างถนน
ระวังอันตราย รถมากมายจะมาชน
อย่ามัวเหม่อมัวฝัน รถจะชนเอาเลย

โรงเรียนรอบ เราตั้งใจเพียรศึกษา
เป็นลูกคนชอบธรรมล้นหลาม เหล่าศิษย์ย่อมอ่อนน้อมปัญญา
เราตั้งใจเรียนวิชา เรารักโรงเรียนรอบ

ครูอาจารย์รอบ ท่านเมตตาศิษย์
ทำนุบำรุงเรารอบร้อม ให้ปัญญาแหลมคมและสุจริต
ท่านรักลูกศิษย์ ศิษย์ก็เคารพรักเออย.

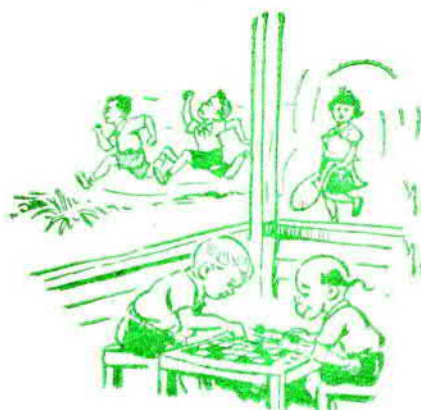

หนังสือเยอะ เราฝึกปรีให้อ่านคล่อง
เป็นกุญแจใจความรู้ เป็นประตูสู่ชุมชนทอง
ได้รับประโยชน์ในกายทอง เพราะหนังสือเยอะ.

เครื่องเขียนเยอะ ช่วยการเขียนให้แตกฉาน
ต่างคนหาไว้ใช้ ไม่ตอแยมีได้เพื่อนรำคาญ
ห้องเรียนไม่พอลูกหลาน ไม่เป็นเครื่องเขียนเยอะ.

หยุดพักเยอะ เรียนหนักท้องฟ้าพอง
เบียดหือรียาบท ทลายความงอจดความรอน
ท้องฟ้าเลิกก่อน แล้วเรียนใหม่เยอะ.

การเล่นขอ วังเต็นหรือเล่นเรียบๆ
 ไม่เล่นพว้าเพื่อนัก เล่นให้ถูกหลักวิชาการเนียบ
 ไม่เล่นเอาเปรียบ ไม่เล่นเกรงเอย.

กีฬาขอ เล่นเป็นดั่งตำรวจเริ่มเร
 ไม่เล่นหักโหม เอะอะดิกรักใคร่หมดสรวบเร
 ไม่เล่นกลั่นแกล้ง มุ่งสำนึกดีเอย

เลิกเรียนขอ ไม่แหวดยืนเทียบไถส
 เลิกแล้วกลับบ้านเรือน ไม่แะใช้หนีไปบ้านใครๆ
 ถังบ้านแล้วปอดกัย ไม่โกกเมื่อเลิกเรียนเอย

อยู่บ้านเอย ช่วยงานเท่าที่ทำได้
 ถูหมั่นทบทวนบทเรียน หมั่นอ่านหนังสือจนดูได้เข้าใจ
 ไหนยากเกินไป เก็บไว้ถามครูเอย.

งานบ้านเอย ประုอาหารซักผ้า
 ทดบ้านปลูกต้นไม้ ให้อาหารไก่ปลา
 ยึดหนักไปตายหน้า ช่วยงานบ้านเอย.

ยามเย็นเอย เห็นตะวันลับฟ้า
 เสรีจากการกิจ ทำเพื่อชีวิตก้าวหน้า
 ได้พักกาย ในยามเย็นเอย.

ฝูงนกเอย
กินแล้วคามเหยื่อ
ลูกน้อยร้อยทั้ง

บิพวกกลับรัง
มาเพื่อลูกที่อยู่ข้างหลัง
คอยแม่กตัญเอย.

ยามค่ำเอย แดค้ำอาลัยโลกแล้ว
พ่อแม่หายเหนื่อย ค่ายเตียงแจจ้อรอรูลูกแก้ว
ครอบครัวพร้อมแล้ว ในยามค่ำเอย

แสงจันทร์เอย พากันอยากมอง
วันเพ็ญได้ชมลมใจ พระจันทร์ลึกล้ำลือลือ
ไม่ไปไหนคอยจ้อง มองแต่ดาวจันทร์เอย.

นอนพักเอย อย่าตักน้ำตักน้อย
ให้พระสาธุแม่ นึกแต่สิ่งดีน้อยๆ
จิตใจชื่นช้อย เจ้านอนพักเอย.

ฝันดีเอย ขามวาทรินอนฝัน
ว่าเป็นผู้ใหญ่ทัก บำเพ็ญกรรมดีทุกวัน
สันต์ใจมัชฌิ จงเป็นอย่างฝันเอย

ประวัติความเป็นมาของผลงานปรมาณู

ประวัติของทฤษฎีปรมาณูเริ่มขึ้นที่ประเทศกรีกโบราณ ที่เมือง Abdera ประมาณ ๔๐๐ ปี ก่อนคริสตกาล ผู้ที่เกี่ยวข้องสอนว่าวัตถุทั้งหลายประกอบขึ้นจากอนุภาคที่เล็กที่สุดหลาย ๆ ตัวรวมกัน และซึ่งเขาตั้งชื่อว่าปรมาณู ได้แก่ นักปรัชญาชื่อ Democritus

ในเวลานั้นมีทฤษฎีเกี่ยวกับธาตุน้ำ ลม ไฟ อยู่ก่อนแล้ว และผู้คนก็เชื่อถือกันมากกว่า วัตถุทั้งหลายในธรรมชาติย่อมประกอบขึ้นมาจากธาตุมูลฐานที่สำคัญอย่างนี้เท่านั้น Democritus ยอมรับนับถือทฤษฎีเก่าแก่เช่นเดียวกัน แต่ปรมาณูของ Democritus ไม่เหมือนปรมาณูที่เรารู้จักในปัจจุบัน

ทฤษฎีปรมาณูในปัจจุบัน เป็นการศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องกันมาหลายคน โดยเฉพาะงานของ Sir Ernest Rutherford และ Neils Bohr ที่ทำให้เรารู้จักรูปร่างและส่วนประกอบของปรมาณูได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แม้ว่ารูปร่างของปรมาณูกังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยนิวเคลียสล้อมด้วยอิเล็กตรอน

เปรียบเทียบกระจุกดาวนพเคราะห์ที่วิ่งวนอยู่รอบ ๆ ดวงอาทิตย์ในระบบสุริยจักรวาลนั้นจะเป็นจินตนาการจากเหตุผลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามากี่ตาม แต่ความก้าวหน้าในวิชาการมิได้มีหยุดยั้ง วิชาแขนงใหม่ชื่อว่า Wave mechanics บอกว่ารูปร่างปรมาณูและตำแหน่งที่อยู่ของอิเล็กตรอน จะกำหนดตายตัวลงไปไม่ได้ วิชานี้ก็พยายามจะคลี่คลายปัญหาปรมาณูของปรมาณู ซึ่งต่างก็ไม่มีใครเคยเห็นอย่างชัดเจนและถาวร สักวันหนึ่งเราอาจจะรู้จักปรมาณูดีขึ้นกว่านี้เป็นแน่

พลังงาน

มวลและพลังงานเป็นของสิ่งเดียวกัน พลังงานที่ยึดคอนุภาคต่าง ๆ (โปรตอน, นิวตรอน) ให้รวมอยู่ด้วยกันในตัวปรมาณุนั้นเป็นพลังงานมากมาย ดังจะรู้ได้จากการคำนวณและพิสูจน์ให้เห็นได้เมื่อปรมาณูแตกตัว (fission) เช่นพลังงานที่ปล่อยออกมาจากระเบิดปรมาณูเป็นต้น

ปรมาณูที่ปกติจะไม่มีฤทธิ์เดชแต่อย่างใด แต่ถ้าเมื่อใดมันขาดความอยู่ตัว เช่นนิวเคลียสมีนิวตรอนเกินกว่าปกติแล้ว ปรมาณูตัวนั้นจะเริ่มสั่นไหวและแตกตัวขึ้นทันที ซึ่งเราเรียกว่าปรมาณูมีกัมมันตภาพ เพราะมันจะปล่อยพลังงานออกมาในรูปของรังสีต่าง ๆ เช่น อัลฟา และบีตา และแกมมา ออกมาจากตัวมัน ซึ่งสามารถทำอันตรายแก่ชีวิตทั้งหลาย มากน้อยแล้วแต่กรณี

กัมมันตภาพรังสี

Becquerel เป็นผู้พบกัมมันตภาพ (radioactivity) ในธาตุยูเรเนียม เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๖ รังสีจากธาตุกัมมันตภาพปรากฏว่ามีทั้ง

อัลฟ่า และบีต้า แกมมา ซึ่งเป็นรังสีที่มีอันตรายต่อชีวิต ธาตุกัมมันตภาพ
ต่างๆ ปล่อยรังสีออกมาไม่เหมือนกัน ทั้งพลังงานของรังสีก็มีมากน้อย
ต่างกันด้วย

การที่ธาตุกัมมันตภาพนั้น ก็เพราะนิวเคลียสของปรมาณูขาด
ความอยู่ตัว ขาดสมดุลงตามปรกตวิสัยที่มันเคยชินอยู่ เมื่อเป็นดังนี้ปรมาณู
ก็พยายามหาทางคืนสู่สภาวะปรกติ โดยสลัดพลังงานส่วนเกินออกมาในรูป
ของรังสี ซึ่งเราเรียกว่าปรมาณูสลายตัว แล้วมันจึงคืนเข้าสู่สภาวะอยู่ตัว
เป็นปรกติ แต่การสลายตัวนี้ทำให้ปรมาณูเปลี่ยนชนิดไป เช่นยูเรเนียม
กลายเป็นตะกั่ว ฟอสฟอรัสกลายเป็นกำมะถัน เป็นต้น ธาตุบางชนิด
ปล่อยกัมมันตภาพออกหมดอย่างรวดเร็วกลายเป็นธาตุอื่นไปในเพียงวินาที
ธาตุบางชนิดก็กลายช้าเป็นเวลาเดือน ๆ ปี ๆ หรือหลาย ๆ พันปีก็มี

รังสีเป็นพลังงานชนิดหนึ่ง ที่สามารถผ่านไปในที่ว่างจากจุดหนึ่ง
ไปยังอีกจุดหนึ่ง และมีกำลังทะลุผ่านวัตถุต่างๆ ได้ตามมากน้อยแล้วแต่
ชนิดและกำลังแรงของรังสีนั้น ๆ

คนเราตั้งแต่เกิดมาก็จะถูกรังสีอยู่เรื่อย ๆ จนแก่เฒ่าตายไป รังสี
เหล่านี้มาจากสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ และกัมมันตภาพของธาตุบางชนิด
ที่มีอยู่ในร่างกายของคนเรา แต่ปริมาณรังสีที่ได้รับควรละเล็กละน้อยนี้ไม่
ก่อให้เกิดความเสียหายหรืออาการผิดปกติร้ายแรงขึ้นในชีวิต ในปัจจุบัน
เรามีแหล่งกำเนิดรังสีที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเอง เช่น เครื่องเอ็กซเรย์และ
วัตถุกัมมันตภาพอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มปริมาณรังสีให้แก่เรามากขึ้น และเป็น
รังสีที่เราควรระวังอย่างยิ่ง

รังสีมีทั้งคุณและโทษ ถ้าใช้ถูกทางก็จะเกิดประโยชน์ ถ้าใช้โดยปราศจากความระมัดระวังก็อาจจะเป็นโทษ เช่นอาจทำให้เกิดมะเร็งขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม โรคมะเร็งนี้เราก็ใช้รังสีอย่างเดียวกันช่วยรักษา อันเข้าตำราที่ว่า “หนามยอกเอาหนามบ่ง” นี่เอง

ปฏิกิริยาปรมาณู

ปฏิกิริยาปรมาณู (reactor) เป็นเครื่องมือสำหรับเปลี่ยนพลังงานจากการแตกตัวของปรมาณูเพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ เช่นใช้ปั่นเครื่องทำกระแสไฟฟ้าและเดินเครื่องเรือกลไฟ เป็นต้น การแตกตัวของปรมาณูจะปล่อยพลังงานความร้อนออกมามากมาย ซึ่งสามารถจะถ่ายเอาออกไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ นอกจากนี้ปฏิกิริยาปรมาณูยังใช้ทำธาตุกัมมันตรังสี (เรดิโอไอโซโทป) ซึ่งนำเอามาใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าศึกษาอันมีคุณค่ายิ่ง ทั้งในทางเกษตร การแพทย์ และการอุตสาหกรรม เป็นต้น

พลังงานปรมาณูนี้มีความร้ายกาจน่ากลัวมาก ถ้าใช้เป็นอาวุธสำหรับทำลายสิ่งต่างๆ เช่น การใช้ระเบิดปรมาณูที่อเมริกาทิ้งลงในประเทศญี่ปุ่นตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้นำมาซึ่งความตายของชาวญี่ปุ่นนับแสนคน

พลังงานปรมาณูเป็นเสมือนดาบสองคม ถ้าใช้เพื่อประหารกันก็จะเป็นอย่างเมืองฮิโรชิมาและนาซากิ ประเทศญี่ปุ่น สมัยสงครามโลก แต่ถ้านำมาใช้เพื่อสันติสุขของมนุษย์ ก็จะได้รับประโยชน์ช่วยในการครองชีพช่วยให้มีการกินที่อยู่ดี เช่นได้ไฟฟ้าจากพลังงานปรมาณูมาใช้ เป็นต้น

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยเรามีเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู ๑ เครื่อง ที่
สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร
เพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัยพลังงานปรมาณูทางด้านสันติภาพ.

ย่อและเรียบเรียงจากหนังสือ “เรื่องของพลังงานปรมาณู”

ของ ดร. อรรถ นาครทรรพ

เราจะเดินทางในอวกาศโดยใช้เครื่องบินหรือบอลูนไม่ได้ เพราะทั้งเครื่องบินและบอลูนต้องอาศัยอากาศพยุงให้ลอย เราต้องหาวิธีที่เดินทางออกจากผิวโลกโดยไม่อาศัยอากาศ ซึ่งอาจจะทำได้ ๒ วิธี วิธีหนึ่งคืออาศัยลูกปืนที่ยิงออกไปจากปืนที่มีกำลังมาก ๆ (เช่น ในนวนิยายของ จูลส์ เวิร์น เรื่อง ๒๐,๐๐๐ ไมล์ใต้น้ำ) หรืออีกวิธีหนึ่ง ก็อาศัยจรวดที่ไม่มีใครสามารถประดิษฐ์ปืนใหญ่ที่มีกำลังมากพอที่จะยิงลูกปืนให้หลุดพ้นโลกออกไปได้ โดยไม่ทำให้ลูกปืนแตกไปทั่ว ฉะนั้น เราจึงมีวิธีเดียวคือ อาศัยจรวด

จรวดทำงานโดยอาศัยหลักเกี่ยวกับการตีบของกระบอกปืน การระเบิดซึ่งผลักดันให้ลูกปืนวิ่งออกไปจากลำกล้อง จะทำให้ลำกล้องและกระบอกปืนตีบตัวมาข้างหลัง แต่เราไม่จำเป็นต้องมีลูกปืน เมื่อเกิดการระเบิด แก๊สที่เกิดขึ้นจะวิ่งออกไปทางปากกระบอก ทำให้ปืนตีบตัวถอยมาข้างหลัง ด้วยแรงปฏิกิริยาเท่ากับแรงระเบิดที่ดันแก๊สออกไปข้างหน้า จรวดเผาวัตถุระเบิดเป็นระยะ ๆ อยู่เรื่อย ๆ แทนที่จะระเบิดทั้งหมดทีเดียว ตลอดเวลาที่จรวดส่งไอแก๊สร้อนที่เกิดจากการเผาไหม้ออกมาข้างหลัง มันจะตีบตัวเองไปข้างหน้า ความเร็วของแก๊สคูณกับมวลของมัน จะเท่ากับ

ความเร็วจรวทคูณกับมวลของจรวท ก๊าซจะออกมาเร็วมาก และจรวทจะต้องเบามากที่สุดเท่าที่จะเบาได้

จรวทเผาเชื้อเพลิงให้ไหม้หมดได้เร็วมาก โดยทั่วๆไปเผาเชื้อเพลิงหมดภายในสองสามนาที่ เพื่อให้ให้หลุดออกไปจากแรงดึงดูดของโลก จรวทจะต้องวิ่งเร็วกว่า ๗ ไมล์ต่อวินาที ถ้ามีความเร็วเพียง ๕ ไมล์ต่อวินาที จะวิ่งขึ้นไปสูง แต่จะตกลงมาอีก ถ้ามีความเร็ว ๕ ไมล์ต่อวินาที มันจะโคจรรอบๆ โลกเป็นวงรีรูปไข่ คล้ายๆกับดวงจันทร์โคจรรอบโลก แต่ด้วยความเร็ว ๗ ไมล์ต่อวินาที มันจะหลุดออกไปจากโลกทีเดียว ความเร็วอันนี้เรียกว่า “ความเร็วหลุดพ้น” สำหรับดาวพระเคราะห์ที่หนักกว่าโลก ความเร็วนี้จะมากกว่า ๗ ไมล์ต่อวินาที แต่สำหรับดาวที่เบากว่า ความเร็วหลุดพ้นจะน้อยกว่า

เมื่อจรวทมีความเร็วเท่านี้แล้ว มันไม่จำเป็นต้องใช้พลังงานอีก มันจะวิ่งตรงออกไปเรื่อย ๆ นอกจากจะมีแรงอื่นมาเบนให้เสียไป หรือเร่งไปทางอื่น นี่เป็นเพราะในตอนนั้นจรวทเป็นเพียงโลหะชิ้นหนึ่งเท่านั้น ไม่มีกำลังที่จะหยุดตัวเอง หรือเปลี่ยนทิศทางได้

ในปัจจุบันยังไม่มีใครสามารถสร้างจรวทก่อนเดี๋ยวจะวิ่งหลุดพ้นออกไปจากโลกได้ โดยเผาเชื้อเพลิงทีเดียว ไม่มีวัตถุระเบิดอะไรที่มีกำลังมากพอ วิธีที่ปฏิบัติกันก็คือ สร้างจรวทที่มีความเร็วได้ ๒-๓ ไมล์ต่อวินาที และให้จรวทนี้ขับดันจรวทที่อ่อนเล็ก ๆ ตรงปลายหัวของมันอีกทีหนึ่ง เมื่อจรวทที่อ่อนแรกเผาไหม้เชื้อเพลิงหมดแล้ว มันจะทำให้จรวทที่อ่อนต่อไปทำงาน และตัวของมันเองหลุดออกจากจรวทที่อ่อนเล็ก จรวทที่อ่อนต่อไปจะมีความเร็วเพิ่มขึ้นอีกได้ ๓-๔ ไมล์ต่อวินาที และจะถึง

ขอบเขตที่พอที่จะวิ่งหลุดออกไปได้ ถ้าต้องการอาจจะใช้จรวด ๓ ท่อนก็ได้ แต่ถ้าจะมีหลาย ๆ ท่อน จรวดท่อนแรกจะชนจรวดเหล่านี้นักทุกท่อนไปในขั้นแรก ฉะนั้น เราจะเพิ่มเป็นหลายท่อนนักก็ได้

โดยวิธีนี้ มีการส่งจรวดไปยังดวงจันทร์ และเลยดวงจันทร์ออกไปในอวกาศรอบ ๆ ดวงอาทิตย์ เมื่อจรวดหลุดพ้นจากความดึงดูดของโลก มันจะยังอยู่ในความดึงดูดของดวงอาทิตย์ ถ้าจรวดวิ่งตรงไปยังดวงอาทิตย์ มันจะตกลงบนดวงอาทิตย์ หรือมิฉะนั้นก็จะโคจรไปรอบ ๆ ดวงอาทิตย์ คล้ายกับดาวพระเคราะห์ ในปัจจุบันมีจรวดที่วนล้อมรอบดวงอาทิตย์อยู่หลายลำ

สมมติว่า เราสามารถสร้างจรวดให้ใหญ่ขนาดเรือเล็ก ๆ ที่สามารถพามนุษย์ขึ้นไปได้ นี่คือ “การเดินทางในอวกาศ” เราต้องพบอุปสรรคมากที่จะต้องเอาชนะเสียก่อน มิฉะนั้นผู้เดินทางจะประสบความยุ่งยากหลายอย่าง จนอาจไม่สามารถขับ “ยานอวกาศ” นี้ได้ ไม่ใช่เป็นการง่ายที่จะขับยานอวกาศในอวกาศ เพราะการเอียงเลี้ยวหัวเบนไปมา จะไม่ทำให้จรวดหรือยานอวกาศเลี้ยวไปจากการเดินเป็นเส้นตรง

บางคนอาจคิดว่า ถ้าติดเครื่องยนต์จรวดเล็ก ๆ ที่ลำตัวข้างขวาจะดันจรวดให้เลี้ยวไปทางซ้าย แต่ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น มันจะทำให้จรวดหรือยานอวกาศเด้งไป แต่จรวดหรือยานอวกาศจะแล่นตรงไปโดยเอียงไป แนวเส้นเดินทางยังคงเหมือนอย่างเดิม ถ้าต้องการเลี้ยวซ้ายตอนแรกจะต้องใช้เครื่องยนต์จรวดที่หัวแก่ความเร็วที่มีอยู่เดิม แล้วจะต้องใช้จรวดเล็ก ๆ ยิ่งไปทางขวา เมื่อเสร็จแล้วจึงเดินเครื่องจรวดที่หันไปใหม่

แต่ถ้าเราเริ่มไว้ในทิศทางที่ถูกแล้ว อาจแก้ไขได้โดยใช้เครื่องยนต์จรวดข้างๆ และข้างท้ายซึ่งพอที่จะแก้ไขทิศทางได้เล็กน้อย แต่ถ้าเราผ่านไปไกลๆ ดาวพระเคราะห์หรือดาวเทียมโตๆ หรือดวงจันทร์ แรงดึงดูดของแรงโน้มถ่วงจะทำให้ยานอวกาศของเราเปลี่ยนทิศทางไป ถึงแม้ว่าเราไม่ต้องการเบนไปก็ตาม การที่จะอาศัยดาวพระเคราะห์ช่วยดึงดูดยานอวกาศของเราให้เบนไปในทิศทางที่ถูกต้องและต้องการนั้นยากมาก เพราะดาวพระเคราะห์แต่ละดวง เคลื่อนที่ด้วยความเร็วประมาณ ๒๐ ไมล์ต่อวินาที กว่าที่จะตัดสินใจได้ ดาวพระเคราะห์ไปได้ไกลถึง ๑๒๐๐ ไมล์แล้ว และแรงโน้มถ่วงจะลากพาเอาเราไปด้วย

ถ้าบังเอิญเราถูกดูดเข้าไปอยู่ในสนามแรงโน้มถ่วงของดาวพระเคราะห์ เราอาจแก้ไขได้โดยเปิดเครื่องยนต์จรวดที่ท้ายยานอวกาศของเรา จนกระทั่งเราวนล้อมรอบดาวพระเคราะห์ หรือเราอาจจะเดินเครื่องยนต์จรวดให้ยานอวกาศวิ่งเปลี่ยนทิศทาง จนกระทั่งความเร็วของยานอวกาศต่ำกว่า “ความเร็วหลุดพ้น” สำหรับดาวพระเคราะห์นั้น ยานอวกาศจะค่อยๆ เคลื่อนลงสู่ดาวพระเคราะห์ ยานอวกาศจะเคลื่อนลงมาตามทางโคจรที่เป็นทางโค้งกว้างๆ และค่อยๆ ตกลงมาเร็วขึ้น เร็วขึ้นทุกที เราอาจจะค่อยๆ วิ่งช้าลงโดยหันท้ายยานอวกาศเข้าสู่พื้นผิวดาวพระเคราะห์ โดยใช้เครื่องยนต์จรวดเล็กๆ ข้างๆ ช่วย และเปิดเครื่องยนต์จรวดท้ายยานอวกาศต่อสู้กับแรงดึงดูด เพื่อให้ยานอวกาศค่อยๆ ตกลงช้าๆ การลงช้าๆ เช่นนี้มิใช่ของที่ทำได้ง่ายๆ

ปัญหาอันหนึ่งในการเดินทางในอวกาศคือ จะต้องหาวิธีทำให้เกิดแรงโน้มถ่วงจำลองขึ้นในยานอวกาศ เพราะเมื่อเราพ้นจากผิวโลก

ออกไป เราจะไม่มีน้ำหนัก และจะไม่รู้ว่าอะไรคือ “ข้างล่าง” “ข้างบน” การเคลื่อนที่ช้า ๆ ของเท้าอาจจะทำให้ศีรษะพุ่งไปอีกทาง ไปชนกับยานอวกาศได้ ถ้าเรานั่งอยู่หนึ่ง ๆ จะค่อย ๆ เคลื่อนไปช้า ๆ ไปกลาง ๆ ยานอวกาศ ถ้าจะตีมน้ำ จะพบว่าน้ำจะไม่ยอมลงไปตามลำคอ และจะไม่ยอมออกจากแก้ว เราอาจจะคว้าแก้วน้ำได้กลางยานอวกาศ โดยที่แก้วไม่ตก และน้ำก็ไม่ไหลออกมา

วิธีที่จะแก้ปัญหาหนึ่งวิธีหนึ่งคือ ใช้รองเท้าแม่เหล็กและให้พื้นของยานอวกาศเป็นเหล็กบาง ๆ นี่จะทำให้มนุษย์อวกาศยืนอยู่บนพื้นได้ แต่จะไม่ช่วยอย่างอื่นอีก เช่น ไม่ช่วยในการตีมน้ำ การตีมน้ำอาจใช้ฟองน้ำช่วยได้ วิธีที่ดีกว่านี้คือ ให้ยานอวกาศหมุนไปรอบ ๆ ฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างจะวิ่งไปติดอยู่ตามฝาผนังภายใน เพราะแรงหนีศูนย์กลางมนุษย์อวกาศก็จะยืนอยู่ติดกับผนังได้ทุกคน ศีรษะของทุกคนจะชี้ไปที่กลางลำตัวของยานอวกาศ การตีมน้ำก็จะทำได้ ยานอวกาศไม่จำเป็นจะต้องหมุนเร็ว ๆ แต่ความเร็วในการหมุนนี้อาจทำให้การบังคับการเดินทางลำบากก็ได้ ลองคิดว่า จะลำบากแค่ไหน ถ้าจะขับเครื่องบินที่หมุนอยู่ตลอดเวลา

สมมติว่า เราสามารถแก้ปัญหานี้ได้หมด ปัญหาถัดไปก็คือ จะเดินทางไปไหน เราอาจจะต้องการไปดาวอังคาร แต่ดาวอังคารไม่เคยอยู่ใกล้กว่า ๓๖ ล้านไมล์เลย ถ้าใช้ความเร็ว ๗ ไมล์ต่อวินาที ก็จะใช้เวลามากกว่า ๒ เดือน เราจะต้องเอาอาหารไปพอที่จะเดินทางไปกลับและที่เผื่อไว้สำหรับการหยุดพักบนดาวอังคารด้วย แต่ตอนขากลับดาวอังคารและโลกก็จะโคจรไกลกันออกไปทุกที เราต้องมีเครื่องหายใจ ดาวศุกร์

อยู่ใกล้กว่า แต่เรามีความรู้เกี่ยวกับดาวศุกร์น้อยเต็มที เราไม่รู้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น

ถ้าไปดาวพุธ จะทำให้เราเข้าใจสิ่งแวดล้อมมากเกินไป และบางส่วนของยานอวกาศอาจร้อนไหม้หลอมไปได้ ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์มีบรรยากาศที่เป็นก๊าซพิษ และดาวทั้งสองนี้มีมวลมาก ถ้าเราสามารถลงไปได้จริง เราอาจจะเคลื่อนที่ไต่ยากมาก เพราะน้ำหนักของเราจะมากเหลือเกินนอกจากนี้ ความเร็วหลุดพ้นจะมากเหลือเกิน มากขนาดที่เราอาจจะไม่มีโอกาสกลับมายังโลกก็ได้ เราอาจจะลงไปบนดวงจันทร์ของดาวเหล่านั้นก็ได้ แต่การเดินทางไปกลับจะกินเวลา ๔-๕ ปี การเดินทางไปยังดาวดวงอื่นนั้นเป็นไปได้เลย เพราะจะกินเวลาถึงแสนปีจึงจะไปถึงดาวที่ใกล้ที่สุด การเดินทางจะเป็นไปได้ก็คือ ไปยังดาวพระเคราะห์ไปวนรอบๆ และถ่ายภาพศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ โดยไม่ต้องไปบนพื้นผิว

เรายังไม่ทราบว่าการเดินทางไปในอวกาศนั้น จะประสบอันตรายอะไรบ้าง ดาวเทียมที่โคจรรอบโลก ได้ค้นพบแถบรังสีรอบๆ โลก ๒ แถบ ที่เรียกว่า แถบรังสีแวนแอลเลน (Van Allen belt) ที่มีรังสี เราอาจจะห่อหุ้มยานอวกาศด้วยวัตถุบางประเภทเพื่อป้องกันรังสีได้ นอกจากนี้ยังมีฝุ่นผงได้ ดาวตก สะเก็ดดาว เราจะมองสะเก็ดเล็กๆ เช่นนี้ไม่เห็น แต่มันมีความเร็วหลายไมล์ต่อวินาที ซึ่งอาจจะทะลุผิวยานอวกาศเข้ามาได้ เราจะต้องซ่อมทันที มิฉะนั้นจะสูญเสียอากาศในยานอวกาศหมด แต่โชคที่ที่เราคงจะพบสะเก็ดดาวเช่นนั้นไม่มากนัก หรืออาจจะไม่พบเลยก็ได้

การเดินทางในอวกาศจะง่ายขึ้นมาก เมื่อเราทราบวิธีที่จะเอาพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ในการทำจรวด ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับยานอวกาศในขณะนี้ คือน้ำหนักของเชื้อเพลิงที่จะต้องนำไปด้วย เชื้อเพลิงเคมีเช่น ออกซิเจนเหลว และน้ำมันนั้น น้ำหนักมาก จะต้องเอาไปเป็นตันๆ และแต่ละวินาทีเผาไหม้เป็นพันๆ ลิตร แต่ถ้าได้พลังงานนิวเคลียร์ เราอาจไม่ต้องปัดเครื่องยนต์จรวด เพื่อรอคอยให้หลุดพ้นไปด้วยความเร็วหลุดพ้น เราอาจเร่งเครื่องให้วิ่งเร็วเป็นร้อยๆ ไมล์ต่อวินาที ที่จะทำให้การเดินทางในระบบสุริยะเป็นไปได้ง่ายขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจะกินเวลาถึง ๑๐๐ ปี ถ้าจะไปดาวที่ไกลที่สุด แม้ว่าจะไปด้วยความเร็ว ๑๐,๐๐๐ ไมล์ต่อวินาทีก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อเสียจากการใช้พลังงานนิวเคลียร์เพราะมันจะปล่อยกัมมันตภาพรังสีที่เป็นอันตรายออกมา ซึ่งอาจจะต้องใช้ตะกั่วหนักๆ บล็อกกันรังสีเช่นนี้ เพื่อบล็อกกันมิให้มนุษย์อวกาศเป็นอันตราย การยิงจรวดที่สถานีก็จะทำให้มีกัมมันตภาพรังสีมากมาย นอกจากนี้จะทำให้กัมมันตภาพรังสีมีในบรรยากาศอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เราคิดว่าวันหนึ่งในอนาคต มนุษย์อาจจะเดินทางในอวกาศได้เช่นเดียวกับที่เราเดินทางโดยเครื่องบินกันเช่นทุกวันนี้

จากหนังสือสารานุกรมวิทยาศาสตร์ ของสาขาครุวิทยาศาสตร์
สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ดาวหาง

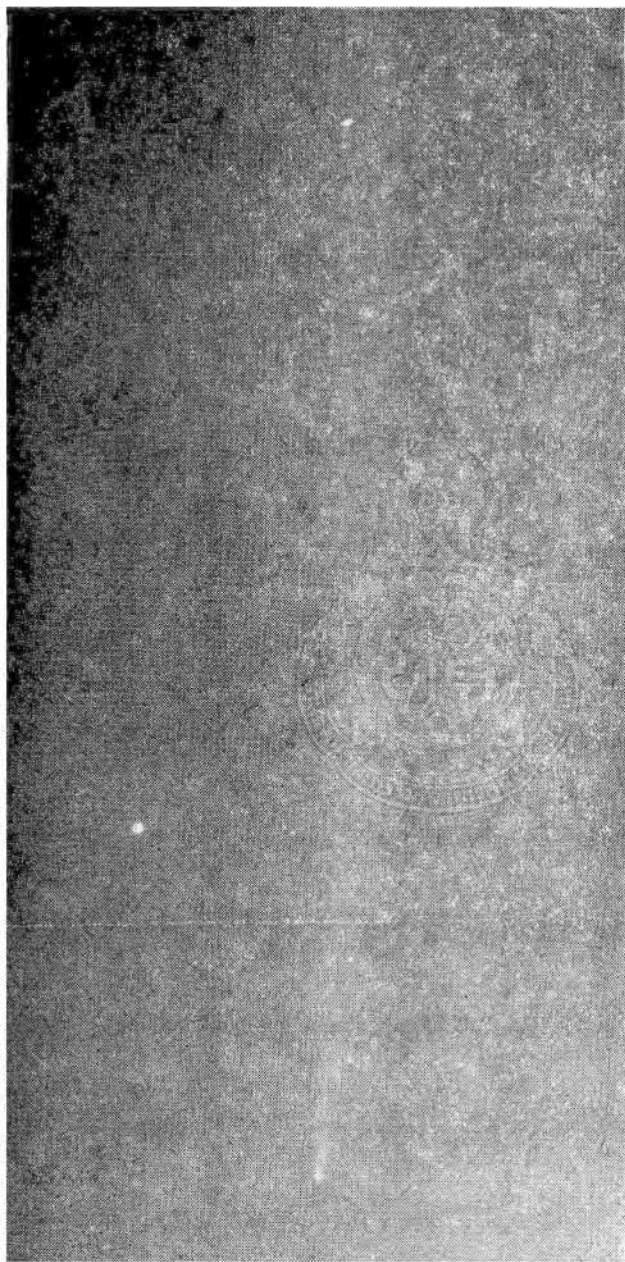
❖ ศาสตร์ทางดาระวิ ภาวิไล ❖

ดาวหางเป็นวัตถุท้องฟ้า ซึ่งเมื่อมาปรากฏให้เห็นในครึ่งใดก็มักจะก่อให้เกิดความตื่นเต้นสนใจกันโดยทั่วไป ทั้งนี้ เพราะการเข้ามาปรากฏให้เห็นมักจะไม่มีการทราบล่วงหน้า และเมื่อเข้ามาแล้วก็มักจะมีการเคลื่อนไหวให้เห็นได้โดยรวดเร็วเมื่อเทียบกับวัตถุท้องฟ้าอื่นๆ เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ นอกจากนั้นแล้วหางของมันก็เปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย มีความยาวสั้นเปลี่ยนอยู่ทั้งขนาดและรูปร่าง นับเป็นวัตถุท้องฟ้าที่มีความแปลกประหลาดเป็นพิเศษกว่าสิ่งอื่นใด

ดาวหางอาจแยกแยะออกเป็นส่วนๆ ได้สามส่วน คือ

ก. **ใจกลางของหัว** เป็นจุดเล็ก แม้ส่องด้วยกล้องโทรทรรศน์ก็จะเป็นเป็นจุดคล้ายดาวฤกษ์ ขนาดของใจกลางนี้จะว่าอยู่ในราว ๑๐ ถึง ๕๐ กิโลเมตร เนื้อสารทั้งหมดของดาวหางอยู่ในใจกลางนี้ ซึ่งมีมวลอยู่ในราว ๑/๕๐ ล้านของโลกเรา ทั้งส่วนหัวและหางก็เป็นโอกาสที่ระเหยออกมาจากใจกลางเอง

ข. **ส่วนหัว** มีชื่อในภาษาอังกฤษเรียกว่า head หรือ coma ถ้าหลังนี้ แปลว่า ผม ทั้งนี้เพราะส่วนหัวของดาวหางบางดวงมีลักษณะดัง

ชาวอินเดีย - เซกิ
ถ่ายด้วยกล้องทางขาว
โพกัส ๒๐ นิ้ว ที่หอ
ดูดาวของท้องฟ้าจำลอง
กรุงเทพฯ เมื่อ ๑ เม.ย.
๒๕๐๘

แสดงให้เห็นจุดกลาง
ของหัวเป็นจุดสว่างเหมือนกัน
ดาวฤกษ์ กว้างกว่า
ภาพที่ถ่ายที่ชลบุรี เพราะ
ท้องฟ้าเหนือ กรุงเทพฯ มี
หมอกและฝุ่น รวมทั้งแสง
รบกวนจากไฟฟ้ามากมาย

ดาวหาง อิกซา - เซกิ
 ถ่ายเมื่อเช้ามืด ๒๗
 ตุลาคม ๒๕๐๘ ด้วยกล้อง
 ถ่ายรูป ๓๕ มม. ธรรมดา
 เบ็ดเตล็ดกล้องนาน ๕ นาที
 ถ่ายที่ตำบลอ่างน้ำใน ใกล้
 เขาสามภูข ชลบุรี

ผมของหญิงที่ถูกสยหายออกและลมพัดให้แผ่กระจายไป ส่วนหัวนั้นเป็นก๊าซ
 ที่ระเหิดออกมาจากใจกลาง และห่อหุ้มใจกลางไว้เป็นหมอกฟ้า อาจวัดได้
 มีขนาดถึงแสนกิโลเมตร

ก. ส่วนหาง เกิดจากก๊าซที่ระเหิดออกมาจากใจกลางและส่วนหัว
 ถูกดวงอาทิตย์ “เป่า” ให้เคลื่อนที่ไปเป็นสายตามทิศออกจากดวงอาทิตย์

ในข้อนี้เราเปรียบเทียบได้กับการจุธูปไปปักไว้หน้าพัทลม ควันธูปจะลอยเป็นสายยาวออกจากทิศของพัทลม ดวงอาทิตย์ทำหน้าที่เป็นพัทลมในอวกาศด้วย นอกจากแผ่รังสี แสงสว่าง ความร้อน และอื่นๆ ทั้งนี้เพราะดวงอาทิตย์ส่งอนุภาคปริมาณ คือ อีเล็กตรอน โปรตอน ออกจากตัวอยู่เรื่อย ๆ มีลักษณะดังลมพัดด้วยความเร็วสูง เรียกว่า “ลมสุริยะ” โดยรอบทิศ ดังนั้นไม่ว่าดาวหางจะอยู่ในตำแหน่งใด หางของมันจะชี้ออกจากดวงอาทิตย์อยู่เสมอ

ดาวหางปรากฏแสงสว่างเพราะแสงจากดวงอาทิตย์ ใจกลางของดาวหางสะท้อนแสงอาทิตย์ดังเช่นวัตถุแข็ง ส่วนหัวและหางของดาวหางสะท้อนแสงอาทิตย์ด้วย และมีการเรืองแสงด้วย การวิเคราะห์แสงจากดาวหางแสดงให้เห็นว่า หัวและหางดาวหางนี้มีก๊าซซึ่งเป็นสารประกอบของคาบอน ไฮโดรเจน ออกซิเจน และไนโตรเจน เป็นส่วนใหญ่ อนุภาคน้ำแข็งของดาวหางมีสภาพเป็นกลางทางไฟฟ้า แต่ก๊าซในหางของมันแตกตัวเป็นประจุไฟฟ้า ดังนั้นจึงมีปฏิกิริยากับ “ลมสุริยะ” ซึ่งเป็นอีเล็กตรอน (ไฟฟ้าลบ) กับโปรตอน (ไฟฟ้าบวก) จากดวงอาทิตย์ เราจึงอาจใช้หางของดาวหางเป็นเครื่องศึกษาถึงสภาพของอวกาศรอบดวงอาทิตย์ได้

ดาวหาง อิคเยา - เซกิ น่าสนใจเพราะมันเข้าใกล้ดวงอาทิตย์มาก คือนับว่าเฉียดพื้นผิวดวงอาทิตย์ไป และผ่านบรรยากาศคอโรนาของดวงอาทิตย์ เมื่อ ๘๓ ปีมาแล้ว มีดาวหางดวงหนึ่งเข้าใกล้ดวงอาทิตย์เช่นนั้นแล้วแตกตัวออกเป็นหลายส่วน วิ่งตามกันออกมาตั้ง “สร้อยไข่มุก”

จึงได้มีผู้คิดว่า ดาวหางฮิเคยา - เซกินังจะแตกตัวเช่นกัน ปรากฏว่า
 เมื่อมันเข้าใกล้ดวงอาทิตย์ที่สุดในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ นั้น แม้
 นักดาราศาสตร์ญี่ปุ่นจะกล่าวว่าได้เห็นปฏิกิริยาลายการแยกตัวเกิดขึ้น แต่
 ต่อมาในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ผู้เขียนได้เห็นดาวหางนี้อีกครั้งหนึ่ง และต่อมา
 เกือบรุ่งเช้า ก็ได้สังเกตว่ามันมีเพียงดวงเดียว และมีหางยาวกว่าเมื่อตอน
 เดินทางเข้าหาดวงอาทิตย์ ในระยะต้นเดือนพฤศจิกายนนี้ ดาวหางนี้จะ
 เห็นได้ชัดเจนด้วยตาเปล่าในตอนเช้า ที่ขอบฟ้าทางทิศตะวันออกเฉียงไป
 ทางใต้เล็กน้อยทั่วประเทศไทยและจะค่อยๆ เล็กลง ในเดือนธันวาคมก็จะ
 ยังคงเห็นได้โดยกล้องสองตา.

คำประพันธ์

ผู้ประพันธ์ นาคทรเทพ
แปล เกษล พานิช

ศัพท์

ฟ้าสีชมพู
ตะวันดวงกลม
ลมพัดรายริน
หอมกลิ่นบวบ
ฟ้าสีชมพู
ตัดเสอสวยสม
ไวไวยันต์
คุณแม่ใจดี
นกสีชมพู
ลอยล่องฟ่องลม
มานี่มีสุข
นี่ก็อยากหาเหิน

น้ำต่น้ำชม
ส่องแสงงามตา
นกบินไปมา
รายรินชื่นใจ
น้ำต่น้ำชม
ให้หนุ่มมานี่
วิ่งเล็กสคสี
มานี่รักคุณ
น้ำต่น้ำชม
ยามเช้าแลเพลิน
สนุกเหลือเกิน
ให้เหมือนโนรี.

ร. นาคทรเทพ

คอรักบาน

หน^๕ทน^๕เข้า^๕ว^๕น^๕น^๕ย^๕น^๕ค^๕น^๕ก^๕
 เห็นคอรักบานช้อย^๕ไสว
 เหมือนพ่อแม่รักลูกผูก^๕จิต^๕ใจ^๕
 คอรักให้ความสุข^๕เท^๕ก^๕ทุก^๕คน^๕
 ของขวัญ^๕วัน^๕น^๕หน^๕ขอ^๕คอรัก^๕
 เห็นประจักษ์^๕บ้าน^๕แข่ง^๕ท^๕ก^๕แห่ง^๕หน^๕
 เพียงคอก^๕น^๕ก^๕ถ^๕น^๕อม^๕ไ^๕ว^๕ใน^๕ก^๕ม^๕ล^๕
 ท^๕ว^๕ส^๕า^๕ก^๕ล^๕เด^๕ก^๕เก^๕ษ^๕ม^๕เป^๕ร^๕ม^๕ไ^๕จ^๕เ^๕ย^๕.

จ. นาคกรเทพ

เสรีภาพ

เมืองไทย^๕ย^๕ก^๕นี้^๕ เข้า^๕ซึ^๕ก^๕เจ^๕ริ^๕ญ^๕ติ^๕ เข้า^๕น^๕การ^๕ศึ^๕ก^๕ษา^๕ ถ^๕น^๕น^๕า^๕ค^๕าร^๕
 แล^๕ต^๕ระ^๕การ^๕ท^๕า^๕ หน^๕า^๕ที่^๕ป^๕ระ^๕ชา^๕ พ^๕ัฒ^๕น^๕า^๕จิต^๕ใจ^๕
 ชาว^๕ไทย^๕ค^๕ว^๕ร^๕ท^๕ร^๕า^๕บ^๕ ว่า^๕ “เสรี^๕ภ^๕า^๕พ^๕” ตาม^๕หล^๕ก^๕ส^๕ม^๕ย^๕ไ^๕ม^๕
 ย^๕อ^๕ม^๕มี^๕ข^๕อบ^๕เขต^๕ เพ^๕ื่อ^๕เห^๕ท^๕ก^๕ัน^๕ภ^๕ย^๕ ถ^๕้า^๕ไม่^๕ส^๕น^๕ใจ^๕ จะ^๕ใช้^๕เก^๕ิน^๕การ^๕
 บ^๕ร^๕ร^๕ด^๕า^๕เค^๕ร^๕ื่อง^๕ฟ^๕ัง^๕ เป^๕็ด^๕เส^๕ย^๕ง^๕เก^๕ิน^๕ต^๕ัง^๕ ผู้^๕อ^๕น^๕ร^๕ำ^๕ค^๕า^๕ญ^๕ เขา^๕อ^๕า^๕จ^๕มี^๕ก^๕ิ^๕
 ต^๕อ^๕ง^๕ก^๕ิด^๕การ^๕าง^๕าน^๕ ถ^๕้า^๕เก^๕ิด^๕ว^๕่า^๕ข^๕า^๕น^๕ ไม่^๕ท^๕ริ^๕ส^๕ญ^๕ห^๕าย^๕
 เค^๕ร^๕ื่อง^๕ใช้^๕แบ^๕บ^๕ไ^๕ม^๕ เข้า^๕มา^๕เม^๕ือ^๕ง^๕ไทย^๕ ช^๕ว^๕ย^๕ให้^๕ส^๕บ^๕าย^๕ แต่^๕ถ^๕้า^๕ใช้^๕ผิด^๕
 ห^๕ร^๕ือ^๕ต^๕ิด^๕ม^๕ัก^๕ง^๕าย^๕ ข^๕อง^๕จะ^๕เส^๕ย^๕ห^๕าย^๕ ป^๕ระ^๕โย^๕ชน^๕เส^๕ื่อ^๕ม^๕ญ^๕
 เม^๕ือ^๕เร^๕า^๕มี^๕ “สิ^๕ท^๕ธิ^๕” ใช้^๕ส^๕ิง^๕ผล^๕ิต^๕ เส^๕พ^๕ผล^๕ส^๕ม^๕บุ^๕ร^๕ณ^๕ ต^๕อ^๕ง^๕ท^๕า^๕ “หน^๕า^๕ที่^๕
 ครอบ^๕ท^๕า^๕น^๕เก^๕อ^๕ก^๕ูล^๕ จ^๕ึง^๕ส^๕ม^๕ร^๕ธ^๕ร^๕ม^๕น^๕ุ^๕ญ^๕ ป^๕ระ^๕ชา^๕ริ^๕ป^๕ไ^๕ทย^๕

เกหลง พานิช

น้ำใจ

น้ำจากไหนใสเย็นเป็นยาจิต
 น้ำจากไหนไหลหลากมากมาย
 น้ำจากไหนหวานฉ่ำปานน้ำทิพย์
 น้ำอะไรฤทธิ์ประเสริฐเลิศพล้ง

รับจากมิตรยามโคกวิโยคหาย
 ชโลมกายแล้วจะชื่นคั่นกำลัง
 ถ้าได้จิบจะพินคั่นความหวัง
 ยาแรงขลังมีชื่อคือ “น้ำใจ”

เกหลง พานิช

มีกณธิดา “ตื้อโต” อายท้องออก ถือก้นหมกโลกจะเศร้าสักร้าไห
 คนกับสัตว์จืดประเภทด้วยเหตุใด เหตุหนึ่งไขรแบ่งตรงที่คนมีอาย

เมื่อเจ็บซ้ำทำไฉนจะพ้นผิด ผลาญชีวิตของตนจะพ้นไหม
 พระท่านว่าฆ่าตนไม่พ้นภัย เพราะจิตใจเศร้าหมองต้องทรมาน

เกหลง พานิช

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ส. การพิมพ์

๙๓/๑ ถนนนครสวรรค์ พระนคร โทร. ๘๑๔๒๘๓

นางปราณี เกษชัย ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘

